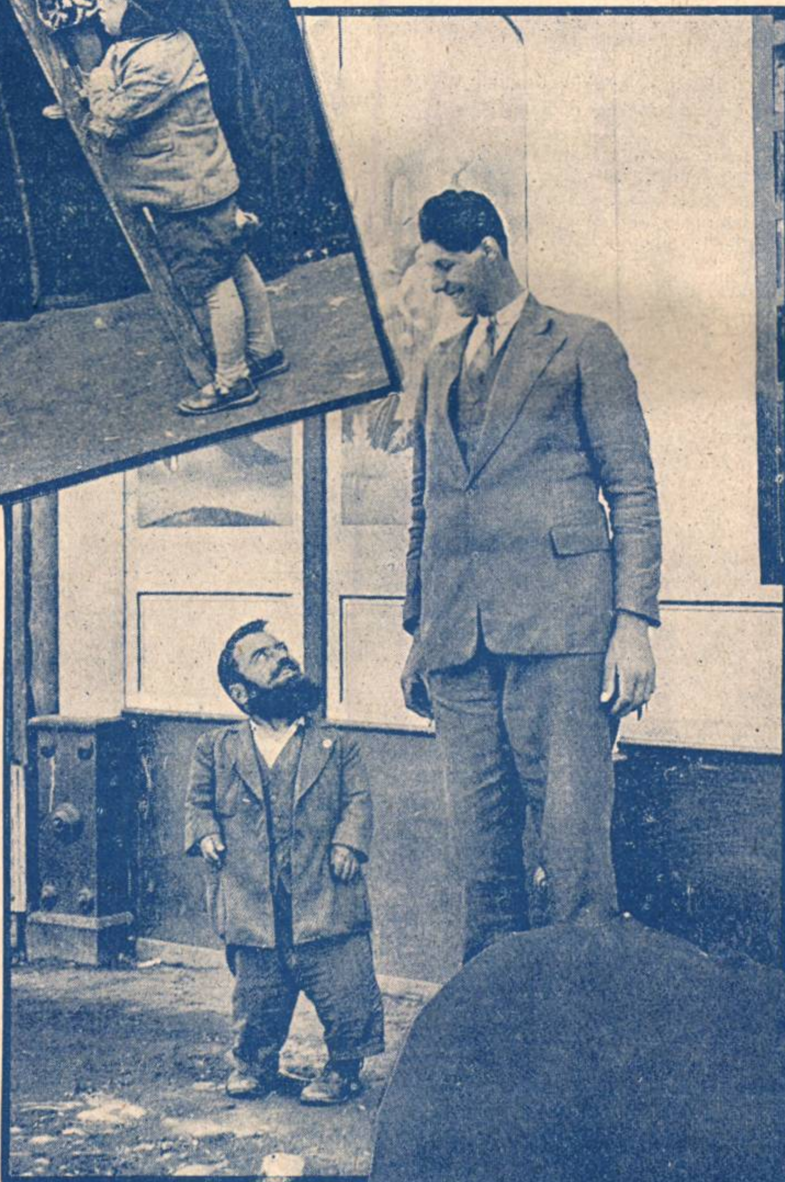
CONTRAST

De unde i-a adunat Dumnezeu, nu se ştie. Destul că s'au întâlnit în Târgul Moşilor, achiziţionaţi fiecare de câte un impresar abil, care ştie să speculeze numerele de atracţie şi naivitatea publicului.

Cei doi: primul e lung. nesfârşit de lung, de pare că Dumnezeu i-a uitat măsura, atunci când l-a creat, sau că în copilărie i-au fost întinse oasele pe vre-o roată, sau pe un instrument de tortură, imaginat de-un individ cu fantezia mai bogată decât a lui Torquemada, celebrul inchizitor spaniol.

Al doilea e scurt, mărunţel. Parc'a avut în tinereţe un om angajat cu ziua, care să-i tragă pumni în cap şi în umeri, ca să-i împiedice creşterea. Şi totuş cel lung are aspectul unui copil, faţă de barba neagră şi stufoasă a piticului.

Doi oameni cari nu se văzuseră în viaţa lor, doi indivizi cari habar n'aveau unul de existenţa celuilalt.

Iar când s'au întâlnit la Moşi, dupăce bărăcile respective au fost ridicate peste noapte, s'au privit lung, — curiozităţi interesante pentru fiecare, — cu aceeaşi expresie de uimire, de ciudă pentru... concurenţă şi cu acelaş gest reflex, care marchează compătimirea pentru diformitatea celuilalt.

Apoi şi-au zâmbit reciproc. Un sentiment subit de încredere îi anima pe amândoi şi iată că cele două curiozităţi ale Naturii îşi dau mâna. Piticul se înalţă în vârful picioarelor, întinzând o mânuţă de copilaş trudit în cele mai grele munci, iar uriaşul se pleacă atât cât îl ţine mijlocul, prinzând în palma-i enormă, — ca o tablă pentru servit cafele turceşti, — mânuşiţa celuilalt.

— „Ştefan Goagă, de 18 ani, născut la Mârşani, în Dolj".

— „Ilie Dobrogeanu, 45 ani, de profesiune pitic. Imi pare bine".

— „Nu mai puţin".

— Ian spune„ măi Ştefane, rupi mărul din pom? (Piticul, ca mai vechiu în meserie, îşi poate permite familiaritatea tutuirii).

— „Am doi metri şi treizeci. Nu numai că-l iau, dar îl şi mănânc!"

Şi se porniră amândoi pe râs, un râs prostesc, de oameni cari se simt obligaţi să râdă, atunci când nu mai au ce discuta.

Fotograful nostru este un om ciudat. Dupăce-a trecut prin toate fazele fotografiei, nu-i mai plac în obiectiv decât contrastele, contrastele frapante. Şi pentrucă n'a vrut în ruptul capului să-i fotografieze parţial, i-a fixat împreună, după *„lungi"* şi laborioase tratative, care erau să se termine cu un *„scurt"* refuz.

Uriaşul îl caută pe pitic cu privirea, iar acesta şi-a frânt aproape gâtul, uitându-se în ochii lui.

— „Mă Ştefane, de obicei ăia lungi sunt şi proşti. Tu ce crezi, eşti deştept?"

— „Nu cred. Sunt sigur chiar că-s mai deştept ca tine".

— „Bagă de seamă, Fănică, buturuga mică răstoarnă carul mare".

— „Mofturi!!"

— „Facem „pari" faţă de dumnealor, că te păcălesc?"

— „Pă doi poli că nu".

— „Bine, eu pun prinsoare că-ţi dau să aprinzi ţigarea cu mâna întinsă drept, orizontal, fără să mă 'nalţ în vârful picioarelor".

— „Ha, ha, ha!!" Şi Ştefan Goagă se porni pe un râs nebun. Ia să te vedem".

Dar Dobrogeanu e om deştept. A cerut unui servitor o scară dublă, s'a urcat în vârful ei, sprijinit de alţi doi pitici, care mi se pare că sunt copiii lui (încă o punere în practică a celebrului „toţi pentru unul şi unul pentru toţi"). Apoi i-a întins lungului ţigarea, care de voe de nevoe a aprins-o. Un alt hohot de râs şi Ştefan cere „patronului" cei doi poli, ca să-şi plătească rămăşagul.

— „Faci şi tu prinsoare cu mine că te păcălesc?"

— „Mai pune-ţi pofta'n cui, că eşti destul de lung şi ajungi", a replicat Dobrogeanu, cu toată seriozitatea pe care o cerea momentul.

I-am lăsat ciondănindu-se pe chestia rămăşagului şi am trecut alături, la *„Lionella"* (femeea-leoaică) .

Or fi femeile „leoaice", dar dacă ar vedea monstrul din târgul Moşilor, ar renunţa pe veci la asemenea titulaturi.

O creeatură diformă, care plânge, râde, vorbeşte şi scapă pentru circumstanţă câte un răget,—după afirmaţia „managerului", copia fidelă a urletului regelui animalelor, în pustiu.

Dar vom mai reveni.

LIMIR.

Gangsterii Ardealului

(URMARE DIN PAGINA 20)

coloane şi l-am prins, înainte să fi putut da de veste celor din urmă. că grupul dinainte a căzut în mâna noastră.

Ofiţerii şi şefii poliţiştilor, dădură ordine pentru a se executa o manevră, cu scopul ca grupul din urmă să fie prins.

Profitând însă de învălmăşala produsă de rapida înaintare a acestor ordine, gangsterii se agitară, unii din ei, ca la un semn nevăzut, îmbrânciră pe grănicerii ce-i păziau, rupseră cercul nostru şi o luară la fugă.

Deşi li se făcuse o sumară percheziţie corporală, totuş mai aveau desigur arme ascunse asupra lor, deoarece o adevărată luptă se încinse.

Noaptea era punctată de focurile roşii ale puştilor şi revolverelor. Văile răsunau lugubru, în ecouri prelungi.

Când focurile tăceau o clipă, se auziau strigătele răniţilor, sau uruitura formidabilă a bolovanilor, desprinşi de pe povârnişurile, pe care vreun trup de om se rostogolia în prăpastie...

Urmărirea în acest teren foarte accidentat, era — evident — foarte grea. O parte din gangsteri reuşiră să fugă.

Pe culmea muntelui, începuse lupta cu grupul al douilea de contrabandişti. Gloanţe şuerau prin aer, turtindu-se de granitul stâncilor, cu un sgomot sec.

Când lupta încetă, se iviau zările roşii, însângerate...

DEMENŢA COLECTIVA DIN ŢARA MOŢILOR

Auzisem că în special în Ţara Moţilor, ravagiile basamacului metilic, amestecat cu eter brut, sunt înfiorătoare.

Am coborît deci din Maramureşul atâtor surprize, în regiunea Abrudului, la urmaşii lui Avram Iancu.

S'a scris mult despre nevoile şi mizeria acestor nefericiţi locuitori. Dar nimic nu este mai impresionant din viaţa lor tragică, decât degenerarea colectivă a întregei populaţii din munţii Apuseni, din cauza băuturilor spirtoase falşificate.

Oamenii necăjiţi, Moţii încearcă să-şi înece necazul în alcool. E o regiune care echivalează cu un bun debuşeu, pentru produsele gangsterilor ardeleni.

La un spital delângă Abrud, am cunoscut un doctor, care îngrijise multe cazuri de demenţă, produse de alcoolurile negre, şi care m'a dus să văd pe câţiva dintre pacienţii săi.

Erau bolnavi cu figurile de ceară, cu orbitele adânci şi vinete, ca şi când ar fi fost boxaţi, cu privirile stinse. Pe cei cu crize furioase, îi duc la ospiciul de nebuni...

In camera mortuară a spitalului, un cadavru pe o masă de piatră. Un cadavru gol, vânăt, cu un abdomen balonat ca de hidropic, cu capul negru-verzui.

— Caz de deces prin otrăvire cu alcool falşificat! îmi explică medicul.

La autopsie, se găseşte, în aceste cadavre, inima violetă, plămânii ca un burete ars de drogurile corosive, gâtlejul uscat, negru, de par'că e carbonizat.

— Aceasta explică dece, când se accentuiază intoxicaţia cu spirt falşificat, bolnavul simte o sete atât de mare, încât bea kilograme întregi de metilic sau basamac „negru", şi setea îl arde cu cât bea mai mult, şi bea astfel, sălbatec, cu o furie dementă, până ce moare, răpus de otravă...

Ceeace se vinde în Ţara Moţilor şi aproape în tot Ardealul, sub numele de „basamac", „rom", sau „rachiu", sunt alcooluri falşificate, spirt metilic, spirt extras din lemn, amestecat cu materii colorante sau astringente otrăvitoare, cu eter brut şi alte droguri veninoase.

După câte mi-au explicat medicii cari au observat cazurile de otrăvire cu aceste mixturi diabolice, rezultă că cele mai multe din acestea băuturi falşificate, mai ales când conţin şi eter, lucrează ca stupefiantele asupra organismului, putându-se observa trei faze: de stupoare, de stimulare puternică a simţurilor, de depresiune adâncă.

La băuturile bogat eterate, primele senzaţii sunt acestea: muşchii se destind, trupul par'că se volatilizează. O linişitire voluptuoasă cuprinde sufletul. Optimism. Senzaţia fericirii absolute: Nirvana.

Aceasta explică de ce basamacurile cu eter sunt atât de căutate de populaţia ardelenească, şi mai ales de ce ţăranul care a gustat odată la cârciumă astfel de mixtură, nu se mai poate desbăra de obiceiul de a lua astfel de basamac, şi devine repede un beţiv statornic. Or, ravagiile alcoolismului propriu zis, prin vin sau alcooluri naturale, nu sunt nimic, pe lângă urmările înfiorătoare ale beţiei cu spirturi falşificate şi eterate.

Aşa dar, medicul nu mai poate desbăra pe beţivul de spirt falşificat, de viciul lui.

Acea senzaţie a fericirii fictive, produsă în general de toate stupefiantele, explică faptul că toxicomanii din Ţara Moţilor şi de aiurea, se pot lăsa foarte greu de viciul lor, că de îndată ce primul păhărel de basamac eteric şi-a făcut efectul, şi euforia a apărut şi apoi începe să dispară, ei simt nevoia să-şi prelungească momentul de fericire şi cer îndată un al douilea păhărel de otravă şi tot astfel, până adorm, istoviţi de băutură, până înebunesc sau mor intoxicaţi şi sufocaţi.

Sub influenţa otrăvirii lente, este interesant de notat, că se formează o personalitate nouă, independentă de condiţiunile externe, o transfigurare ca în extaz. Euforia ia locul necazurilor şi grijilor. Ideea datoriei, a familiei, a mizeriei, dispare. Curentul de idei devine foarte rapid, asociaţiile lor se fac foarte rapid.

După această fază plăcută, vine însă faza de agitaţie, de enervare. Beţivul simte nevoia să se mişte, să umble. E nervos neliniştit şi nemulţumit. Nervozitatea sporeşte când alcoolicul întrerupe propria sa alcoolizare, dintr'un motiv sau altul. Alcoolurile naturale, i se par fade, după ce a gustat din cele falşificate. Se simte foarte deprimat, foarte nenorocit. El trebue să se ducă îndată la cârciumă, dacă nu are bani, fură, — şi să bea un nou păhărel, altfel poate să ajungă chiar la sinucidere.

Moţii sunt literalmente *sclavii* alcoolului falşificat.

Dar, după o perioadă oarecare de uşoară îmbătare cu 2-3 păhărele pe zi, alcoolicul de acest gen, trebue să ia doze din ce în ce mai mari, căci euforia se obţine tot mai greu, iar depresiunile postalcoolice, adică după efectul prim al băuturii, sunt tot mai grave. Şi din acest cerc, într'adevăr vicios, cu mare greutate mai poate eşi: numărul paharelor creşte, cu cât depresiunile sporesc şi acestea sporesc cu cât dozele absorbite sunt mai mari...

Când această stare se agravează, încep halucinaţiile.

ETEROMANII

Vedenii îngrozitoare au, mai ales, acei ţărani cari au început, la cârciumă, cu basamac amestecat cu eter, şi sfârşesc prin a deveni eteromani puri, bând adică eter gol, neamestecat cu alcool.

Ei plătesc eterul cu sume enorme, vânzându-şi întreaga gospodărie, treptat, pentru a-şi putea satisface patima.

Cum îşi procură săteanul ardelean eterul ?

Se ştie că pentru înfrânarea abuzului de acest stupefiant în Ardeal, s'a votat o lege, prin care nu se mai permite farmaciştilor să vândă eter — ca şi morfina, — decât cu ordonanţă medicală.

Sătenii au prins însă de veste, că medicii emit ordonanţe pentru eter, celor ce suferă de inimă. Or, aproape toţi eteromanii, din cauza viciului lor, au inima atacată. Alţii, se duc la vizita medicală, cer reţetă pentru eter, şi pentru ca s'o obţină, simulează boli de inimă, mâncând tutun înainte cu câteva clipe de a intra la doctor.

Alţii se adresează farmaciştilor incorecţi, cari, pentru sume mari, vând eter fără prescripţiunile medicale.

Infine, satele sunt colindate de mii de indivizi, cari vând eterul în mod clandestin, — nu eter farmaceutic, ci eter impur, brut, care este o otravă extraordinară.

Cel ce a prins obicinuinţa să se îmbete cu astfel de eter, când ţine sticla îndelung la nas, sau chiar bea, îşi simte mai întâi trupul vidat, uşor ca aerul. Respiraţia pare că se face în gol, nu în piept. Eteromanul nu mai simte decât plăcerea de a trăi; nici o jenă, nici o supărare.

Sufletul său pare că adoarme. Şi deodată, mintea i se ascute; eteromanul are o senzaţie de creştere a inteligenţii sale, ca şi la opium, o senzaţie de fictivă superioritate. Furnicări în trup, accese de erotism, faţa se congestionează.

Halucinaţii...

Trezirea e bruscă. O iritabilitate excesivă abate pe eteroman, sau îl face agresiv.

După o perioadă mai mare de eteromanie, toxicomanul are halucinaţii foarte puternice, îngrozitoare. I se pare că e atacat, că e ameninţat să fie ucis, că lumea se prăbuşeşte.

Nebunia a sosit.

IN JUDEŢUL SPIRTULUI NEGRU

Dar adevărata regiune a spirtului negru, este judeţul Bihor. Pe o rază de zeci de kilometri, în jurul Oradiei, în sute de sate, se fabrică spirt negru şi se expediază cu vagoanele, în toată ţara.

Trebue să facem distincţia între spirturile falşificate şi spirtul negru. Spirtul negru este spirt obicinuit, dar i se spune „negru", nu fiindcă ar fi extras din materii speciale sau ar avea altă compoziţie, ci numai pentru că e fabricat în întuneric în taină.

Noul regim al spirtului punând taxe prea mari pe fabricanţi, aceştia au început să fabrice şi să desfacă spirtul în mod clandestin, pentru a frauda fiscul.

O fabrică de lângă Oradia, sub vechiul regim al spirtului, expedia de pildă 10 vagoane pe lună. Azi declară că nu fabrică decât două vagoane, deşi utilizează aceeaşi cantitate de materii prime, de braţe de muncă, de combustibil, etc. Restul de 8 vagoane, sunt „spirt negru"....

Spirtul se fabrică în cazane, unde se rafinează. Nu numai marile fabrici existente fabrică spirt negru, dar nu e sat, în care să nu fi apărut câteva zeci de fabrici clandestine, — câteva cazane ascunse în pivniţe, — care scot spirt negru.

Evident, calitatea acestui spirt necontrolat e rea şi de multe ori spirtul clandestin e otravă sadea.

S'au fabricat în Bihor şi aiurea cantităţi atât de mari de spirt negru, încât unii evaluează la 10—20 de miliarde, suma totală cu care fiscul ar fi fost fraudat .

Numeroase şi senzaţionale complicaţii s'au stabilit. Unii inspectori ai Statului, cari tolerau fabricarea clandestină a spirtului, aveau dela fabricanţi, lefuri de 100.000 lei lunar!

Vă închipuiţi ce câştiguri enorme au realizat gangsterii spirtului negru, dacă le convenea să plătească astfel de şperţuri !

SANDU VORNEA

RUDYARD MULTON

OMUL CU MASCA

O aventură a detectivului Gex Trevor

REZUMATUL CAPITOLELOR PRECEDENTE

Detectivul Gex Trevor, însoțit de autor, reușesc să scape din mâinile bolșevicilor și fug prin regiunile polare din Siberia, spre Japonia.

In drum sunt urmăriți de cekiști, din mâinile cărora scapă cu mari sforțări.

Ținta lor este să ajungă în Tibet, unde faimosul bandit Wampoo, ține captivă pe Lydia Hilmar.

Gex Trevor, Ana Shetland și autorul pornesc din Peking, și ajung după multe greutăți, travestiți în pelerini, în Tibet.

* * *

Ne așezasem pe treapta unei scări de piatră, ca niște adevărați pelerini cerșetori, și vorbiam, privind vastul peisaj.

Un alt pelerin, in zdrențe, veni să se așeze lângă noi. Ne privi o clipă, apoi se adresă lui Gex:

— Sir Gex Trevor...

Tresăririm... Eram descoperiți!...

Dar cine era oare acest pelerin?...

— Urmați-mă! șopti el în englezește.

Privii pe Gex în ochi. Pelerinul o porni înainte, și Gex mă îmbrânci amical, după el. Ana Sethland înmărmurise...

— E unul din indienii lui Thaw! zise Gex.

— De unde știi? il întrebai. Nu cumva e unul din oamenii lui Wampoo?...

— I-am zărit vulturul albastru tatuat pe piept. E un nobil din tribul Incas.

Ne luarăm după ciudatul pelerin, până ce ne depărtarăm de mulțime. Eșirăm în câmp, unde la adăpostul unui boschet, indianul ne spuse că Thaw, care pândia sosirea noastră la Potala de vre-o două săptămâni, ne zărise din palatul lui Nagpor, unde locuia, și trimisese pe acest indian să ne prevină, că trebue să ne indepărtăm.

— Dacă Nagpor v'ar vedea, totul ar fi pierdut, adăugă indianul. Wampoo și Curtea lui Dalai-Lama nu știu nimic despre sosirea voastră. Ei cred că ați fost opriți, la intrarea in zona interzisă. Au putut de asemeni să pătrundă până la Lhassa, din cei 40 de indieni, cinci. Ei se află răspândiți i oraș, dar la un semn, se strâng in jurul nostru... Thaw vă mai anunță că mâine noapte se împlinește termenul când tratativele pentru răscumpărarea Lydiei trebuesc terminate. Altfel, Wampoo e decis să sacrifice pe prizonieră, arzând-o de vie pe rugul Fecioarelor sfinte... El nu așteaptă decât sosirea Fiului Vulturului, cu diamantul Incasilor...

— Și unde va avea loc ceremonia sacrificiului? întrebă Gex.

— La Kar-Gompa, unde se fac acum toate pregătirile, răspunse trimisul lui Thaw.

Stabilirăm un loc de intâlnire și un mijloc de legătură cu oamenii lui Thaw, și ne despărțirăm. Trei dintre indieni locuiau într'un grajd, nu departe de locuința noastră.

Seara, în odăița noastră mizerabilă, după masa ce consista in tsampa, unt și ceai, Ana Sethland, întrebă pe Gex:

— Ai vre-un plan? Ce e de făcut?..

Drept orice răspuns, Gex se ridică, și ne spuse:

— Haideți!...

Eșirăm. Mergeam în monom, cu Gex în frunte, după sistemul chinezesc.

Din când în când, detectivul se oprla ca să schimbe fraze neințelese, cu câte un negustor din drum. Trecurăm astfel prin cartiere infecte, prin mulțimea ce mișuna: eram în toiul sărbătorilor budiste, și a doua zi urmau să aibă loc procesiuni impozante.

In fața unei căsuțe scunde, ne oprirăm. Noaptea se lăsase. Pe ferestruica acelei case, se vedea o lumină roșiatecă...

Gex ne spuse:

— Trebue să furăm un om!

— ?!...

— Altfel nu se poate...

Ne-am strecurat pe o portiță dosnica, apoi intr'o curte. Am intrat intr'un grajd.

Aci, pe pae, dormiau trei oameni. Erau trei indieni Incas, trei din tovarășii lui Thaw. Gex făcu semnul convenit de recunoaștere și spuse indienilor în englezește:

— Trebue sa furam un om.

Ca niște umbre, eșiram toți șase in stradă. Merseram iara in monom, prin ulițe murdare.

Muriam de curiozitate să știu pe cine anume vom fura, — pe Thaw, pe Nagpor?... — dar nu puteam sa intreb pe Gex, căci dupa convorbirea noastră in englezește, am fi fost ușor identificați ca suntem straini.

Imbulzeala de pe strazi se rărise. Intrarăm pe o ulicioara pustie și intunecată.

— Aci e! șopti Gex.

— Cine?...

— St!... Voi intra singur. Voi eși apoi insoțit de un om. Va va urma de buna voe. Il veți duce in grajdul indienilor, unde il veți lega și-i veți pune un căluș in gură. Nu trebue sa-l vada nimeni!

— Dar cine e acest om? întrebai.

— N'am vreme să vă spun. Trebue să executați intocmai planul meu. Nu cercetați. Eu voi rămanea aci, in această casă...

— Singur? întrebă Ana. Nu vrei să rămanem cu tine?

— Nu. Planul n'ar mai reuși. Indienii se vor afla mâine seară la poarta mânăstirei Kar-Gompa, ascunși în vâgăuna din stânga.

— Și noi ce trebue să facem? intrebai.

— Ana și cu tine, veți fi mâine în fruntea procesiunei și nu veți pierde nici o clipă din vedere, pe omul care vă va atinge cu o coadă de yak.

Ana și cu mine ne privirăm cu nedumerire. Nu avurăm timp să-l mai întrebăm altceva, căci Gex se și strecurase in curtea casei în dreptul căreia ne aflam.

Peste câteva clipe, detectivul eși din nou, insoțit de un tibetan, cu un cercel de aur la una din urechi. El spuse ceva tibetanului, pe care ni-l dădu în primire, și cu care porniram spre grajdul indienilor. Pe drum, Gex dispăru. Se intorsese desigur acasă la tibetanul care se lăsa condus de noi, fără să spună un singur cuvânt.

Abia când am pătruns cu el in grajd, a voit să se opună și să țipe. Dar indienii săriră pe el, doborându-l. Intr'o clipă fu legat burduf și ascuns sub pae.

CAPITOLUL XXXIII

„Țapul ispășitor"

In noaptea aceea am dormit foarte prost. Eram singur cu Ana Sethland, căci Gex rămăsese acasă la omul pe care-l furasem, și eram foarte ingrijorați de soarta prietenului nostru, cât și de a noastră proprie. Orice sgomot, ni se părea suspect și ne așteptam ca din clipă în clipă autoritățile lui Dalai-Lama să vină să ne aresteze.

Furasem un om necunoscut. Cine era oare acest om, și de ce voise Gex să-l furăm? Și ce făcea oare în clipa aceasta Gex, departe de noi?

Ce slabi ne simțeam fără sprijinul lui!... Lângă el n'aveam teamă de nimic. Singur însă, cu Ana Sethland, deși știam cât de curagioasă și inteligentă este, o anxietate ciudată mă frământa, ca o prevestire rea. N'am putut să închid ochii nici o clipă.

— Suntem în ajunul atacului! îmi șopti Ana.

— Nu pot să adorm de loc! am mărturisit.

— Caută să te odihnești; mâine vom da o luptă unică în istoria politismului...

Abia spre ziuă am putut să ațipesc. Dar sgomote ciudate veniau din stra-

dă. Am tresărit din somn. Ana Sethland se sculase şi făcea ceaiul.

Dupăce mâncarăm în grabă, am eşit în stradă, îndreptându-ne spre centru, unde avea loc marea procesiune.

Pe străzi, o îmbulzeală cum n'am văzut de când sunt. In centru, mulţimea ocupase piaţa, aşteptând sosirea lui Dalai-Lama şi a Curţii.

Erau pelerini din toată Asia chineză şi chiar din Siberia. Unele femei purtau un fel de turbane roşii cu şiruri de coralii; numeroşi pelelini aveau pe cap două coarne lungi ca de bou, iar între ele erau atârnate şiraguri de perle. Alţii purtau calote mici, pe vârul capului, sau pălăriuţe ascuţite, ca de clowni. Tibetanii purtau la una din urechi un cercel mare, ca un cerc, cât o brăţară, sau pendantive ce le atârnau dela urechi, pe umeri. Inele şi brăţări de aramă, poartă toţi bărbaţii.

Ordinea era ţinută de un fel de poliţişti indigeni, înarmaţi cu toiaguri şi scânduri. Clerul era în roşu cu aur; unii lama aveau pe cap pălării mongole, din blană şi mătase.

Când se anunţă sosirea lui Dalai-Lama, poliţiştii evacuară mijlocul pieţei, lovind în mulţime, cu bâtele. Sosiră atunci oameni costumaţi în răsboinici chinezi, cu scuturi, lănci şi prapori. Urmară dansatoare exotice şi oameni oribil mascaţi, în scopul de a goni spiritele rele. Manechine gigantice, înfăţişau tot felul de zei.

In fine, Marele Lama sosi, urmat de escorta sa de răsboinici călări şi de un cortegiu întreg de lama şi călugări

Deodată muzicile încetară, şi, în spaţiul gol de oameni din faţa Monarhului-preot, se ivi un om ce purta o mască oribilă, care-i făcea un cap enorm. Omul acesta făcea sărituri ridicule, dar nimeni nu râdea... Or, acest om mascat, avea în creştetul capului o coadă de yak, ce-i atârna pe spate, iar în mână purta de asemeni o coadă de yak negru!

— **E Ind Kong Kyi Gyalpo!** îmi zise Ana Sethland.

— Ce spui, Ana, că nu pricep nimic?!...

— E faimosul ţap ispăşitor!

— Ţap ispăşitor? întrebai nedumirit.

— Ei da, îmi explică Ana, nu ştiu unde am citit, că odată pe an, ca şi unele popoare biblice, tibetanii aleg dintre ei un ţap ispăşitor, îl încarcă cu toate păcatele lor, şi ei cred că astfel scapă de păcate...

— Hai mai aproape, să vedem...

Ne făcurăm loc printre mulţime, până în primele rânduri...

— „Ţapul", urmă Ana, a cerşit toată dimineaţa şi toată ziua de eri... Acum, îşi va alege doui servitori. Va lovi cu coada de yak pe doui inşi, cari-l vor conduce afară din oraş, ducându-i bagajele, în timp ce tot poporul îi va alunga, huiduindu-i... „Ţapul" are dreptul să se retragă la orice mânăstire din împrejurimi, ca să încerce să se scape el însuş de păcatele tuturor, pe care le-a luat asupra sa.

Individul cu mască ţopăia grotesc, căutându-şi servitorii. Pelerinii fugiau de el cu groază... Când fu în dreptul nostru, „ţapul" ne lovi cu coada de yak!... Ne alesese servitori, şi urma să-l însoţim, pe când va fi alungat din oraş...

Atunci, mi-am amintit de recomandaţia ce-mi făcuse Gex în ajun, şi anume să urmăm pe omul care ne va atinge cu o coadă de yak!...

In aceiaş clipă, mulţimea izbucni în huidueli formidabile... Cu bâte şi vociferări uluitoare, pelerinii ne forţară să luăm bagajele „ţapului" în spinare şi ne împinseră împreună cu „ţapul", spre marginea oraşului. Eram deci în fruntea unei enorme procesiuni...

— Suntem pieduţi!... şoptii Anei Sethland. Vor descoperi, în cele din urmă, că suntem streini...

— St!... făcu Ana... N'ai înţeles?...

Şi-mi arătă pe omul oribil mascat, ce ţopăia înaintea noastră, întorcându-se spre Ana şi spre mine, şi făcându-ne semne groteşti...

— Ce să înţeleg? zisei. Am înţeles că suntem pierduţi... Ce e de făcut?...

— Dar nu înţelegi că omul mascat din faţa noastră e Trevor Gex?...

Eram să cad în drum de emoţie!...

Trevor Gex, omul mascat în chip diabolic, „ţapul"!...

— Evident, îmi şopti Ana... Eri seară, am furat dela el de acasă, pe adevăratul ţap ispăşitor, care acum e legat în grajdul indienilor... Iar Gex Trevor i-a luat locul...

In urma noastră, mulţimea venea tumultoasă, intonând imnuri religioase...

— Dar pentruce se expune Gex în felul aceasta? întrebai pe Ana, la ureche.

— Nu vezi că am luat drumul spre Kar-Gompa, spre cuibul lui Wampoo, unde se află Lydia Hilmar, pe care trebue s'o salvăm?...

In adevăr, luasem drumul pe care-l străbătusem în ajun, când ne dusesem în recunoaştere, la Kar-Gompa...

Cu toată emoţia ce mă copleşia, nu m'am putut abţine să nu admir încă odată ingeniozitatea lui Trevor Gex... In curând, ne aflarăm în faţa porţilor masive ale mânăstirei Kar (**gompa** înseamnă mânăstire), şi m'am gândit atunci, că numai printr'un şiretlic, ar putea cineva să pătrundă în această cetate săpată în munte. Gex şi-a dat şi el seama desigur, că numai printr'o stratagemă putea face să i se deschidă aceste porţi. Or, el ştia că orice lama din fruntea unei mânăstiri, e fericit să găzduiască pe **Ind Kong**, adică pe faimosul ţap ispăşitor, care vine cu punga plină de bani adunaţi din pomeni şi cu bagaje scumpe. Or, ca să-l cureţe de păcatele tuturor, lama cere „ţapului" sume enorme...

Pentru Wampoo, care conducea tagma din mânăstirea Kar, sosirea ţapului ispăşitor la el, era o bună afacere.

Intr'adevăr, de îndată ce ne aflarăm în faţa mânăstirei, porţile enorme se deschiseră, şi „ţapul" oribil mascat pătrunse în gura de beznă, făcându-ne semn să-l urmăm înăuntru.

Intrarăm, în huiduelile furtunoase ale mulţimei, ce rămase afară. In urma noastră, — a „ţapului" şi „servitorilor" săi, — poarta masivă se închise...

CAPITOLUL XXXIV
Wampoo!

Ne aflam în întuneric, ca într'un tunel: un cerc de lumină albă se vedea departe, la gura tunelului. Urmând pe **Ind Kong**, pe bizarul om mascat, în care Ana recunoscuse pe Gex, înaintarăm spre acea lumină.

Aşa dar, poarta masivă închidea una din gurile acestui tunel, ce perfora un mare zid al muntelui. Merserăm astfel prin întunericul umed din coridorul acesta, câteva sute de metri, fără să îndrăsnim să ne vorbim, de teamă să nu fim auziţi de cineva, care s'ar fi putut ascunde în umbra tunelului.

Când tunelul se termină, eşirăm la lumină. Ne aflam pe o vastă întindere, înconjurată de toate părţile de stânci drepte ca nişte ziduri inaccesibile. Era ca o fortăreaţă naturală, un fel de platou pe care nu se putea pătrunde din afară, decât pe poteca ce ducea la poarta masivă şi la tunel.

Pe acest podiş, se aflau temple de piatră şi locuinţe de lut, albite cu var. Toate monumentele din jurul nostru, deşi de o eleganţă exotică, totuşi păreau turtite de scunde ce erau, în raport cu întinderea lor. Printre temple, se vedeau tot felul de turnuri şi piramide subţiri, baldachine vaste deasupra treptelor de scări monumentale, coloane în spirală.

In mijloc, un spaţiu gol de clădiri; fundul, un templu vast. Traversarăm curtea.

Ea era plină de pelerini.

In mulţime, nu recunoscui pe nici unul din indienii lui Thaw, căci nici unul nu reuşise că se strecoare, dat fiindcă triajul ce se făcea la poarta mânăstirii era foarte sever. Nici un filing, nici un strein, nu era lăsat să intre. (Va urma)

Cronica științifică

SE POATE REALIZA PROECTUL CANALULUI BUCUREȘTI-DUNĂRE?

— Linia de vapoare București-Oltenița. — Uzini hidro-electrice ca în Suedia. —

ACUM vre-o 70 de ani s'a dus în presa franceză o campanie înverșunată, împotriva inginerului Lesseps, care a întocmit proectul canalului Suez și a început săparea canalului Panama.

Contemporanii săi n'au înțeles importanța acestor două lucrări. Englezii au pus stăpânire pe canalul Suez și americanii pe Panama, deși Lesseps a fost francez, iar capitalul cu care s'au început ambele lucrări a fost de-asemenea francez.

BUCUREȘTII PORT!...

Este canalul București-Dunăre o utopie irealizabilă?

Cunoaștem atâtea utopii realizate, încât nu ne-ar surprinde să citim într'o zi în ziare, cu litere mari:

„Guvernul a hotărît săparea canalului Argeș."

„Lucrările vor începe în primăvara anului 1932".

„Canalul Argeș va fi inaugurat în luna Mai 1934".

Ne oprim aci cu imaginația, de oarece nu trebue să uităm că râul Argeș nu e în Suedia, nici în Olanda, nici măcar în Germania — ci curge în țara noastră, unde știința și technica progresează cam încet. Nu ne grăbim de 50 de ani să adâncim Dunărea cu 1 metru la Sulina și atunci dece ne-am grăbi să facem Bucureștii port?

Deocamdată în cercurile specialiștilor se discută, pro și contra, chestiunea canalului.

Unii ingineri sunt de părere că s'ar putea săpa în doi ani, cu ajutorul capitalului străin și a miilor de brațe românești în șomaj.

In loc să moară de foame atâția muncitori fără lucru, am putea să-i întrebuințăm la construcții mari, după cum a propus de curând și Albert Thomas.

Se obiectează că acest canal nu va fi navigabil iarna și nici vara nu va fi rentabil. Se știe că trenurile alimentare au fost desființate după 3 săptămâni, deoarece statul nu încasa nici măcar costul apei pentru locomotive; trenul Brașov-București făcea cursa cu... 11 pasageri.

Obiecțiile sunt neserioase. La urma urmei și Dunărea înghiață câteva luni, ba în urma schimbării climei a început să înghețe chiar Marea Neagră, aproape în fiecare iarnă.

Cât privește rentabilitatea nici C. F. R. nu prea sunt rentabile.

Apa Dâmboviței și a Argeșului curge gratis spre Dunăre. Țara n'ar pierde nimic dacă Bucureștii, ajuns azi un municipiu de peste un milion de locuitori, ar fi unit prin Oltenița cu Viena, Budapesta, Belgrad, Giurgiu și Brăila, prin drumul pe apă. Vapoarele ne-ar aduce alimente și poate se va iefteni viața. Trenul e scump, cu toate reducerile. Drumul pe apă e mult mai ieftin.

In plus, conform proectului d-lui inginer *Leonida*, s'ar construi 3 uzini hidro-electrice in lungul canalului și s'ar efteni simțitor curentul electric.

Avantajele și desavantajele se pot discuta bineînțeles din punctul de vedere technic, strategic, economic, etc.

Intr'o convorbire avută cu d. inginer Toma Gâlcă, fostul secretar general al ministerului comunicațiilor, care a fost președintele comisiunilor desemnate să studieze proectul d-lui ing. D. Leonida, d-sa a binevoit să-mi dea explicațiile de mai jos.

RENTABILITATEA CANALULUI PRIN CONSTRUIREA A 3 UZINI HIDRO-ELECTRICE

Pentru tăierea canalului e necesară investirea unui capital, care nu se poate găsi în țara noastră nici acuma, nici într'un viitor apropiat.

Exploatarea canalului n'ar da rentabilitatea capitalului ce s'ar investi.

Dar odată cu tăierea acestui drum de apă, realizarea proectului prevede și construirea unor uzini hidro-electrice, a căror energie să aibă o consumare asigurată, adică o lucrare de ansamblu, strâns legate unele de altele.

Uzinele ce se vor construi pentru căderile de apă, vor fi: una în apropierea portului București, ce se va creea în Valea Plângerii, *iar celelalte două între* București *și* Oltenița. *In aceleași locuri se vor face și ecluzele.*

Uzina din Valea Plângerii va debita circa 40 milioane kilowatore pe an, care împreună cu producția celorlalte 2 uzini mici dintre București și Oltenița vor putea servi municipiului București, C. F. R. și industriei.

C. F. R. vor consuma o

Ce splendoare va fi, când [illegible] putea pleca din București, d[illegible] Palatul Justiției, direct, pe apă la Constantinopol, sau eventual la Marsilia, pe bordul unor vapoare mari și elegante!! Dr.: *Planul canalului București-Dunăre.*

parte din energie, pentru electrificarea liniei București-Brașov.

Canalul prin industriile alimentare care se vor stabili în lungul său, va fi o binefacere pentru București și în general pentru toată țara. Prin energia hidro-electrică, împreună cu energia termo-electrică ce se va consuma, vom dispune de multă energie electrică, astfel că va permite celui mai sărac locuitor din București, să aibă electricitate în casă.

Unii specialiști au susținut că nu ar fi nevoe de canal, deoarece transporturile cu linia ferată Oltenița-București sau Giurgiu-București, sunt mai eftine.

Dar par'că traficul Bucureștiului se mărginește dinspre Dunăre numai la Giurgiu și Oltenița?

Piatra pentru pavaje și pentru șoselele din județul Ilfov și chiar pentru București, se aduce de lângă Măcin; lemnele de foc se pot aduce din pădurile din Banat.

Canalul București-Argeș va fi legat și cu Ialomița, pentru o eventuală navigaiţe pe acest râu, irigațiuni și asanări ale râului Colentina cu bălțile lui.

NOUA ARTERĂ DE TRANSPORT

Bucureștii având actualmente o populație de aproape un milion de locuitori, va avea perspectiva de a deveni un adevărat oraș occidental, prin noua arteră de transport.

Vase de 1200 tone, având un calaj de peste 2,5 metri, vor putea circula pe canal, ceeace va fi de un mare folos pentru populația Capitalei, pentru aprovizionarea cu lemne din Banat, piatră din Dobrogea, cereale, păsări, legume, fructe etc.

CANALUL AR PUTEA FI REALIZAT IN DOUĂ MODURI

Realizarea canalului București-Dunăre s'ar putea face în două moduri:

1) Concesionarul să-l construiască, iar Statul să-l exploateze, plata făcându-se în obligațiuni ale Statului în condițiunile imprumutului de stabilizare;

2) sau concesionarul întregului ansamblu de lucrări să facă canalul, care se va plăti dintr'un supra-preț (?) pe kilowatul consumat pentru luminatul și industriile din Capitală și împrejurimi, precum și din electrificarea căii ferate București-Brașov, în condițiuni ca prețul pe kilowatul-oră consumat să fie maximum de 3 lei și 20 bani, adică mai mic chiar decât prețul actual.

Totul va reveni gratuit statului prin lege la sfârșitul contractului.

Exploatarea se va face în primii 10 ani de societate, pentruca lucrările de întreținere — care sunt mai costisitoare, — să-i privească și apoi se va face de stat.

CRITICILE SUNT NEJUSTIFICATE

Criticile aduse proectului sunt nejustificate.

„Dificultățile technice" privesc grupul de concesionari, care n'are nici-un interes să piardă capitalul investit și în consecință își va da toate silințele ca lucrările să fie executate în cât mai bune condițiuni, căci pe ei îi privește întreținerea 10 ani de zile și apoi exploatarea.

CANALUL, PORTUL ȘI UZINELE VOR COSTA 4 MILIARDE LEI

Iată costul aproximativ al lucrărilor:

1100 milioane *lei canalul București-Dunăre.*

200 milioane *lei amenajarea portului din Valea Plângerii.*

1300 milioane *lei lucrările de amenajare pentru primirea energiei electrice de către municipiu.*

1200 milioane *electrificarea liniei București-Brașov, inclusiv locomotivele electrice.*

300 milioane *lei aproximativ lucrări de irigații, asanare, etc.*

Totalul se ridică dar la aproximativ 4 MILIARDE LEI.

IN TIMPUL IERNII

Iarna s'ar putea să înghețe canalul și debitul uzinelor hidraulice să fie prea mic.

Societatea va completa uzinele termice ale primăriei și celelalte, cu care primăria are angajamente și care vor asigura împreună cu cele numai hidraulice ,orișicând totalul de cel puțin 100 milioane kilowattore astfel încât necesitățile electrice ale municipiului și ale C. F. R. vor fi asigurate în timpul înghețului, prin ajutorul uzinelor termice, iar în celălalt timp prin uzinele hidroelectrice.

Unii specialiști au criticat executarea canalului, spunând că iarna va îngheța și tocmai în timpul transportului de cereale nu va servi la nimic.

Dar canalele din alte țări nu înghiață? Dar Dunărea nu înghiață

In Februarie 1929 a înghețat o parte din marea Baltică și chiar Marea Neagră pe margini.

DOUĂ MILIARDE ȘI JUMĂTATE LEI PENTRU INLĂTURAREA ȘOMAJULUI

Din cele 4 miliarde cât va costa ansamblul lucrărilor, cel puțin două miliarde jumătate reprezintă mâna de lucru și materiale din țară.

Mii de muncitori români, — cari din cauza lipsei de muncă, vor trebui exportați în străinătate, — vor găsi de lucru un timp îndelungat.

EFTINIREA ELECTRICITĂȚII

Electricitatea se va efteni, municipiul București va avea curent cu cel mult 3,20 lei în mediu kilowatul, dela uzinele hidraulice și termice. Municipiul București își va putea reface și apoi rețeaua electrică.

Se va forma după legea votată, o societate în regie mixtă, pe baza legii administrării bunurilor statului, în care primăria ar intra cu 40 la sută din capital, reprezentat prin aportul în natură, iar 60 la sută formând aportul grupurilor financiare române și străine.

Pe lângă foloasele conferite prin lege, municipiul ar avea și o cotă de 3 la sută din beneficiul brut.

Poate într'un număr viitor vom publica și părerile altor specialiști.

L. F.

Sfaturi pentru ingrijirea frumuseți

Noni, Dinel, Philipine, Juliette, O cititoare. — Pentru dorința comună de a avea mâini și brațe albe și moi recomand o spălare seara cu apă caldă făină de migdale și săpun de Palmolive. Apoi veți unge bine și abundent mâinile și brațele cu glicerină Lanolină și Vaselină circa 25 gr. Noaptea veți pune o pereche de mănuși uzate de piele ca să nu se șteargă crema.

Marsilieza. — Este recomandabil tot ce ți-am prescrie pentru ten uscat. Fii încredințată.

Madona șatenă, Lissa Crișan, Negruțul T., Dimaru, O admiratoare a Laurei, O mică bavareză, Tonelle Galați, N. Lucean, Mimi N. Lilly cea visătoare, Tanța Radu. — Mii de scuze ca recurg din nou și mereu la acest gen de răspuns general dar sunt în imposibilitate să fac altfel. Sunt gata să mă înnec sub vraful de scrisori la cari nu parviu să răspund parțial cum aș dori. Deci pentru a avea o cremă bună pentru ten vă recomand să preparați la o farmacie receta mea: Cetaceum 3 gr. Ceară 3 gr. Săpun ras 3 gr. Migdale decorticate și sdrobite 50 gr. Apă de rose 25 gr. Ac. salicilic 1 gr. Alcool 50 gr. Cu această cremă lăptoasă veți unge bine cu o bucată de vată obrazul în fiecare seară la culcare. Dimineața veți şterge cu vin alb un pahar, zeama de la 2 lămâi, apă de portocal un pahar.

La vierge candide, Alexandru al Laurei, Unei flori de munte, Aglae Ivanovna, Eroina de la Jiu, Ecaterina, Năluca, Micuța care plânge, Marie de Medicis, Lelly, Floare de Primăvară, Un Ploeștean cum se cade, Misterioasa Orientală, Tita,— Un dicționar întreg de pseudonime cărora mă adresez cu aceleaș scuze și regrete de a vă răspunde en gros. Ce să fac? Intrebarea d-vs. comună e vinovată: Ten gras, puncte negre, coșuri oribile, etc... Iată balsamul alinător și eficace: Mai întâi seara o bună ștergere a obrazului cu vată îmbibată în soluția următoare: Apă de rose 100 gr. Amoniac 50 gr. glicerină 50 gr. Na sulfuric 5 gr. Alcool 100 gr. Ac. salicilic 5 gr. Apă de ploaie un litru.

Bine înțeles veți prepara soluția și o veți păstra într'o sticlă curată la răcoare din care veți utiliza seral câte puțin. Apoi veți unge obrazul cu crema: Calomel 1 gr. Zinc oxid 3 gr. Extr. hamamelis sicc 0,50. Ac. fenic 1 gr. Vaselină 50 gr. Ceară 5 gr. Dimineața spălare cu apă caldă și săpun de Ichtiol, Borax sau ulf. Pentru cei cu coșuri multe și abundente recomand seara la culcare intern o pilulă din „Lactobyl", iar dimineața drojdie de bere.

Lorii Galați, Minerva, O studentă nenorocită, Andalouse, O provincială amărâtă, O nouă cititoare, Loco, Marga 43. — Cu toate că răspunsul și leacul ridelor a mai apărut de multe ori în revistă, totuș eu repet cu răbdare unul din nenumăratele mele leacuri și pentru acest supărător defect: Unt de cacao 20 gr. Ceară 10 gr. Ulei de migdale 50 gr. Cetaceum 10 gr. Apă de hamamelis 20 gr. Sulfat de Zinc 1 gr. Alumen crud 1 gr. T-re benzoe 5 gr. Veți utiliza mai întâi laptele de migdale cu vată și apoi crema cu puțin masagiu.

Simposion, Aurora Brașov, Petite Caline, Maria Tereza, 3 X, Diaconescu Roman, Sea Lia. — In pericol de a suferi de chelie progresivă, și mătreață din belșug, îi sfătuesc să spele părul ce a mai rămas odată pe săptămână cu săpun de gudron, Lemn de Panama fiert bine la 50 gr. 5 litrii apă de ploaie și 50 gr. oțet bun de vin. Apoi o bună fricțiune cu Sublimat corosiv 1 gr. T-ră Jaborandi 20 gr. Vin de China 100 gr. Ulei de ricin 20 gr. T-ra Cantaride 10 gr. apă de Javel 50 gr. Ac. salicilic 2 gr. Nădăjduesc că peste 3 săptămâni îmi vor zice merci și nu vor purta perucă.

Trandafirul cel din urmă. — Ca Blanchette din revistă.

Neta Galați. — Dacă ai tenul gras vei utiliza apa cu vată fără compania Cremei. Vei lua Tokalon cutii verzi, căci cele galbene sunt creme pentru ten uscat.

Visul meu. — Nu pricep ce fel de semn alb aveți pe obraz și ce sfat vă trebuie de urgență ca să-l înegriți? Semnul e o cicatrice, semn din naștere, din coșuri? Și credeți ca dacă va fi negru, se va prezenta mai frumos? Eu cred contrariu. A doua întrebare, ai gene drepte și le vrei arcuite. Nimic mai simplu, le smulgi cu penseta complect și le desenezi apoi cum îți place. Nu exista nici un fel de alifie miraculoasă ca să le schimbe forma.

Pisicuța gălățeană. — Este tocmai invers pisicuța draga, un bărbat admiră întâi frumusețea și apoi descoperă calități sufletești dacă există. Vrei să fii neaparat frumoasă? Am dat în nenumarate rânduri recete pentru pori dilatați îți repet și pentru mata vreo două la alegere. Acet aromat 100 gr. Amoniac 1 gr. glicerină 20 gr. apă de rose 50 gr. Sau: Alcool 100 gr. ac. salicilic 1 gr. apă de rose 50 gr. glicerină 20 gr. Ca laxativ vei lua: Lactobyl câte 2 pastile seara la culcare. Pentru ride vei utiliza: 200 gr. bulbi de crin pe cari îi amesteci sdrobiți cu 150 gr. vin alb. După ce a fiert bine o jumătate de oră, strecori și amesteci în această soluție Ulei de migdale 25 gr. Ceară 7 gr. Alumen crud 1 gr. Zinc sulfuric 1 gr. După altă jumătate de oră de fierbere în bain marie alegi crema pe care o amesteci bine. O utilizezi seara după ce ai șters obrazul cu vată și cu una din apele pentru închis porii.

Nancy Caroll. — Există gimnastică specială în tratatul Doctor Müller. Ai fața slabă comparativ cu corpul? Cam greu să te îngrași numai la obraz și la corp nu.

Peste vre-o 50 de ani, poate și mai de vreme știința va descoperi și acest mod de a se îngrășa. Deocamdată însă o cură te va face cu obrajii bucălați e drept, dar și cu șolduri pline.

Desperata. — Este datorită limfatismului și unei rele circulații. Să iei tonice, de ex. Vin Deschiene.

Urâtul. — Doctor specialist pentru nasuri roșii nu există. Doctorul se va mulțumi cel mult să-ți râdă în nas la o atare consultație. E drept că organul d-tale olfactic dă dovadă de multă tenacitate și preferință culoarei roșie, dar eu nădăjduesc că-l voi convinge să revie la sentimente mai bune. Incearcă următoarea cremă: Hidrochinoină 2 gr. Apă de gramomelis 10 gr. Ac. benzoic 1 gr. Ung. emoliens 40 gr. Zinc oxid 5 gr. glicerin 10 gr. Andrenalină soluție 1 gr. Continuă și cu oblojelile fierbinți cu tărâțe de grâu că nu-i strică.

Clotilda. — Mulțumiri pentru floarea Paștelui. Regret că nu pot admira și eu câmpul cu astfel de flori. Aci au înflorit coșurile țigăncilor și cretoanele la vitrine. Să nu mai utilizezi glicerina pură pentru ten. Nu e recomondabilă. Utilizează crema mea Laura 1. Cred că va fi potrivită tenului d-tale. Pudra ce întrebuințezi nu e rea. Pentru brațe și mâini unguent glicerin e bun.

Ramon Novaro. — Eu nu sunt nici domn și nici scump, stimate Novaro din Piatra Neamț. Scrisoarea e foarte încâlcită. Nu pricep ce vrei să dai de tot jos Barba, părul? Nu vrei să te razi și deci vrei probabil să te transformi în babă turcească? Lasă-ți, domnule Novaro, barba să crească și rade-o regulat la 2 zile cum zici că face tata. Ori crezi că tizul d-tale Ramon Novaro cel mare e spân?

Puia din Bușteni. — Ai utilizat soluția Sabourand? Mentol 1 gr. Alther 50 gr. Alcool 100 gr. Apă de rose 50 gr.

T. D. S. abonat No. 11.700. — Iarăș chestia nasului?! Am tranșat aceasta cu d-l Urâtul și am convenit amândoi ce este de făcut. Deci mi-ar face multă plăcere să te asociezi și mata la convenția noastră și vei fi satisfăcut.

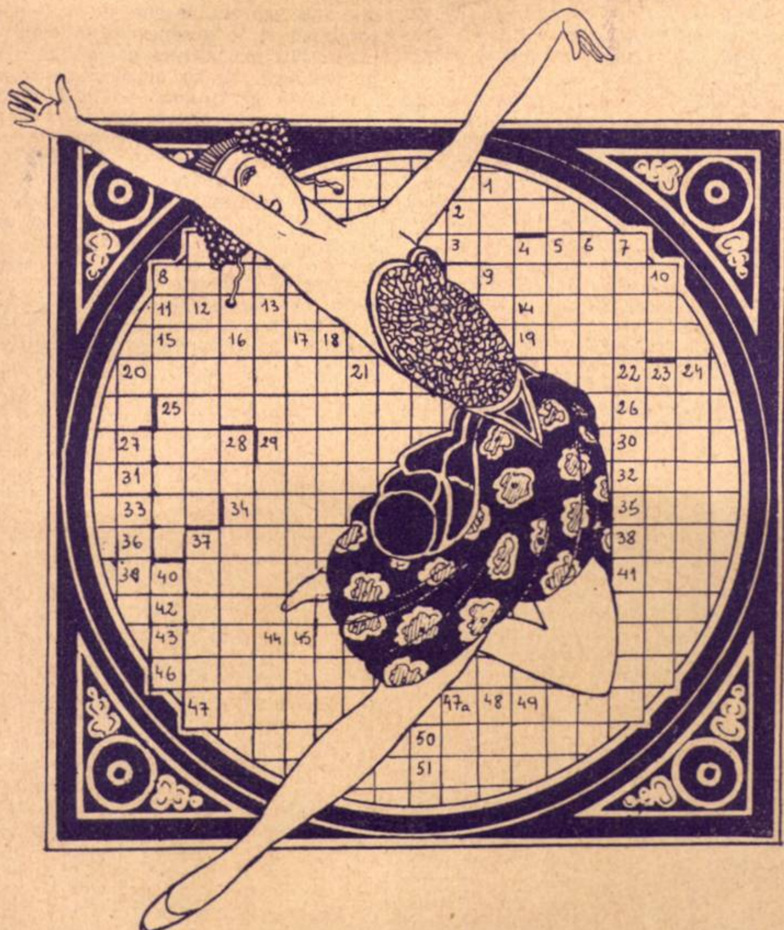
Lecca. — Ai urmat o cură de zeamă de varză pentru coșuri? Tratament admirabil. Mă miră că te-ai lăsat păgubaș abia când ai văzut că ți-ai stricat stomacul. Lasă domnule, doftoriseala băbească nu ajungi la nici un rezultat bun. Nu cunoști nici o recetă pentru coșuri?

LAURA

JOCURILE REALITĂŢII

Cuvinte încrucişate

(10 puncte) de Nory Bedighian

Orizontal: 2) Ceva plăcut dansatorilor. 3) Oraş în Turcia. 9) Petrecere cu dans după amiazi. 11) Prefix. 14) Pronume. 15) Dans spaniol. 19) Dans figurat, reprezentând un subiect. 20) Dansatoare. 22) Hordeum. 25) Dans naţional napolitan. 26) Prefix. 27) Desvoltare. 29) Dans neregulat. 30) Neobişnuit. 31) Dansatoare indiană. 32) Interjecţie. 33) Rude... acefale. 34) Gură. 35) Subtil. 36) Mărginite la un singur organ (med.) 38) Bucăţi de litargir. 39) Bubă neagră. 42) Rege iudeu. 43) Dans în rond. 46) Grup de dansatori, executând contradanţuri. 47) Creştin supus porţii. 47 a) Interjecţie. 50) Vals stirian. 51) Simţ.

Vertical: 1) Oraş în Ungaria. 4) Personagiu biblic. 5) Pronume. 6) La teatru. 7) Arta de a nota figurile şi paşii dansului. 8) Dans spaniol. 10) Deslușit. 12) Ierbăr.e. 13) Dans de origine provensală. 16) Are picioare, nu se poate servi de ele şi în cazul nostru n'are nici coadă. 17) Natura se înălbise! 18) Acum doi ani. 20) Dansul de predilecţie al negrilor. 21) Cântăreaţă, dacă se poate. 23) Revistă românească, a organizat un reuşit concurs de dans. 24. Dans spaniol, foarte viu. 28) Odinioară, dansul nobililor. 37) Gang. 40) Fără coadă. 44) Mijlocul carului. 45) Pronume. 47) Taie şi bate. 43) Zăgaz.

REBUS

(10 puncte) de V. Matişef

Se va afla o propoziţiune, cu oca zia unei sărbători naţionale.

Nouile noastre premii

Deslegările problemelor din numerele 223, 224, 225, 226 se primesc până la 10 Iunie 1931.

Fiecare problemă acordă un număr oarecare de puncte după care se va face împărţirea pe categorii şi distribuirea premiilor în modul următor:

Categoria I-a: 2000 lei în numerar;

Categoria II-a: Un aparat fotografic;

Categoria III-a: Trei aparate de radio cu galenă;

Categoria IV-a: 7 volume din operele literare renumite. Premiile se vor distribui la 20 Iunie când se vor acorda şi distincţiuni colaboratorilor meritoşi.

N.B. Fiecare categorie are şanse egale în categoriile inferioare.

Buletin de vot

Cea mai frumoasă dintre domnişoarele care apar în filmul „Parada Frumuseţii" este

....

(Pseudonimul din film)

„REALITATEA ILUSTRATĂ". — *Director* Nic. Constantin.
Redacţia şi Administraţia: str. Const. Mille 7—9—11.
Preţul abonamentelor: *Un an lei 400; 6 luni lei 200; 3 luni lei 100. Pentru străinătate lei 500 anual.*

REALITATEA
ilustrată

FETIȚA DULCE. — Clara Bow dela „Paramount", care a fost poreclită de americani **„the sweet girl".**

Atelierele „Adevĕrul" S. A.

ANUL V. — Nr. 226 28 MAI 1931

REALITATEA ilustrată

PRINCIPELE NICOLAE, — care urmează cursuri de pilotaj, — fotografiat în carlinga avionetei.

Foto I. Berman-„Realitatea"

PREŢUL 10 LEI

Sfârșitul unei legende

O nouă poveste scandaloasă, răspândită cu surle și trâmbițe, învăluită în pânză de mister și senzațional.

Eroii sunt bine înțeles: un prinț de sânge regal și o vedetă de cinema. Acestea sunt personagiile întrebuințate cu predilecție de către redactorii marilor gazete.

Aceștia trebuesc să umple coloanele; nu au ce face. Și poveștile de dragoste sunt acelea care impresionează mai mult mulțimea. Poporul este curios, să afle ceeace se petrece acolo, departe, după o perdea grea de pluș roșu, paravanul unui alcov oarecare.

Și privirile diverșilor cronicari se îndreaptă bineînțeles spre celebritățile mondiale. Situația aceasta este din cele mai triste. „Oamenii mari" nu au dreptul să iubească, pentru că dragostea lor este cunoscută în douăzeci și patru de ore de întreaga lume.

In jurul logodnelor și căsătoriilor princiare-morganatice, se organizează de cele mai multe ori, o publicitate fantastică.

Această publicitate deviază adesea, pornește vertiginoasă pe panta fanteziei ridicule și de aci, — scandalul.

* * *

Prințul Umberto al Italiei, proaspătul soț al prințesei Marie José de Belgia, a suferit recent de pe urma acestei publicități. Și dacă nu s'a desgustat nici cu acest prilej de profesiunea de principe moștenitor, aceasta înseamnă că are un caracter din cele mai docile.

Iată dece e vorba:

Este cunoscută acum în cele două continente, legenda prințului Umberto, presupusa lui fugă cu Janette Mac Donald, accidentul de automobil, și însfârșit desfigurarea vedetei, cu ajutorul unei sticle de vitriol, svârlită în felinu-i obraz, de mâna răsbunătoare a prințesei Marie José.

D-ra Lodigianni

După ce vestea s'a răspândit cu viteza adecuată, fiind comentată și interpretată în toate felurile, s'a stabilit că nimic nu fusese adevărat, că toată aventura s'a întemeiat pe o confuzie regretabilă.

* * *

Și acum deslegarea:

Căsătoria prințului Umberto a avut loc în Ianuarie 1930, constituind o surpriză pentru multă lume. Spre deosebire de alte alianțe dinastice, logodna a fost consecința dragostei puternice care lega cele două vlăstare regale. Incă de pe vremea când avea 16 ani, Marie José, declarase că nu se va mărita decât cu prințul Umberto. Se știe că la căsătoria lor au fost și piedici. Mussolini ar fi vrut ca prințul Umberto să se însoare cu o prințesă bulgară.

Căsătoria s'a făcut totuși. Numai decât au început intrigile. S'a vorbit de divorț, de fugă, de gloanțe, de vitriol. Se spune că originea acestei fabule, s'ar întemeia pe intrigăria unei nobile familii germane, expulzată din Belgia, imediat după războî. Se mai spune în saloanele parisiene, că nici „ducele" nu ar fi străin de această afacere. Aceasta ca o urmare a nu prea strălucitelor sale relațiuni, cu moștenitorul tronului.

Jeanette Mac Donald

Prințul Umberto al Italiei și soția sa, prințesa Marie José

Diversele ambasade au desmințit bineînțeles legenda. In zadar au multiplicat cei doi soți ocaziunile să demonstreze în public arhicunoscuta lor tandrețe. Povestea luase aripi și era imposibil să fie oprită.

De unde venia?

Era urmarea unui stupid accident de automobil, petrecut la Bruges în Septembrie 1930.

Pe șoseaua națională dintre Bruges și Ostende, un automobil în care se aflau doi călători — un bărbat (un tip foarte distins, cu părul argintiu) și o doamnă (o femee foarte elegantă, cu alură oarecum excentrică), a derapat în plin viraj lovindu-se de un copac. Cei doi călători au fost svârliți la pământ, rămânând în nesimțire.

Doctorul Vierin, le-a dat primele ajutoare.

Starea lor părea atât de gravă, încât preotul din localitate împărtăși pe femee. Aceasta era aproape în agonie. A stat câteva ore inconștientă. Tovarășul ei avea un braț și un picior fracturate.

De îndată ce rănitul a început să vorbească, s'a încercat să i se stabilească identitatea. Acesta refuză însă să dea orice fel de declarație. Promițându-i-se discreție absolută, a declarat că se numește Nardi Beltrami și că este directorul Băncii Comerciale din Milano; sub nici un motiv, n'a vrut însă să declare numele tovarășei sale de drum.

S'a stabilit mai târziu că financiarul italian, venind din Lombardia la Paris, pentru afaceri, întovărășit de prietena sa d-șoara Lodigianni, premieră la un magazin

(Continuarea în pag. 10-a)

SENZAȚIONAL

CA şi stofa, senzaţionalul e de mai multe calităţi, după felul ţesăturii şi al materiei prime. Un anumit fel de senzaţional, prinde în anumite cercuri, pe când în altele, e taxat drept o simplă banalitate. Ce-i atunci senzaţionalul? Sau mai bine zis ce constitue pentru cineva un lucru senzaţional?

Să dăm o simplă deiniţie n'ar fi deajuns. Câteva exemplificări vor arăta însă plastic chestiunea.

Domnul Maculatură, funcţionar superior şi din convingere ateu, e însurat. Fiul domnului Maculatură, în etate de 11 ani, citeşte cu voce tare *„O noapte de Crăciun"* a lui Dickens, ca să se instruiască şi să facă în acelaş timp exerciţii de citire. A ajuns la pasagiul unde apare fantoma lui Marley...

„Toate soneriile amuţiseră deodată. Nu se mai auzi decât un zângănit de fiare, ce venia de jos, ca din pivniţă. Atunci Scrooge îşi aduse aminte că stafiile târăsc lanţurile după ele. Uşa pivniţei se deschise cu o isbitură puternică şi Scrooge auzi vuetul viscolului tot mai tare. Simţi cum cineva se apropia de uşă. Scrooge păli, când pricina acestui sgomot răsbi prin uşă şi se înfăţişă înaintea lui: era Marley! Stafia lui Marley..

— „Prostii", spuse domnul Maculatură. Copilul speriat de întreruperea bruscă a tatălui său, holbă ochii. Citirea bucăţii îl pasionase, îl înlănţuise... era ceva senzaţional!...

In acelaş moment un ţigănuş trecu pe stradă strigând:

— „Adevărul, ediţie specială, scandalul şi bătaia dela Cameră".

Domnul Maculatură sări depe scaun ars. Se repezi la fereastră şi cumpără un ziar. Cu mâinile înfrigurate de nerăbdare deschise jurnalul şi începu să-l citească cu nesaţiu.

— „Ţţţţ!! extraordinar... domnule!", exclamă ateul.

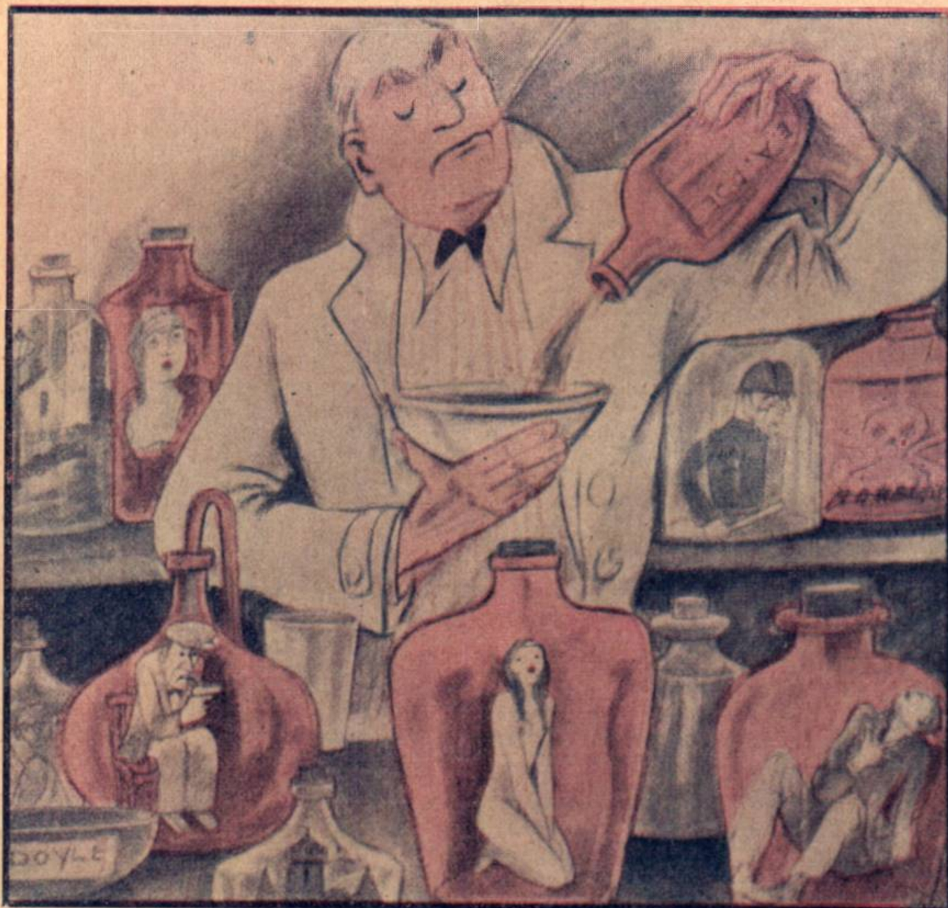
Băiatul privia nedumerit la tatăl său, care se cufundă complect în citirea jurnalului, uitând de Dickens şi chiar de fiul său. Era o lectură senzaţională pentru domnia-sa.

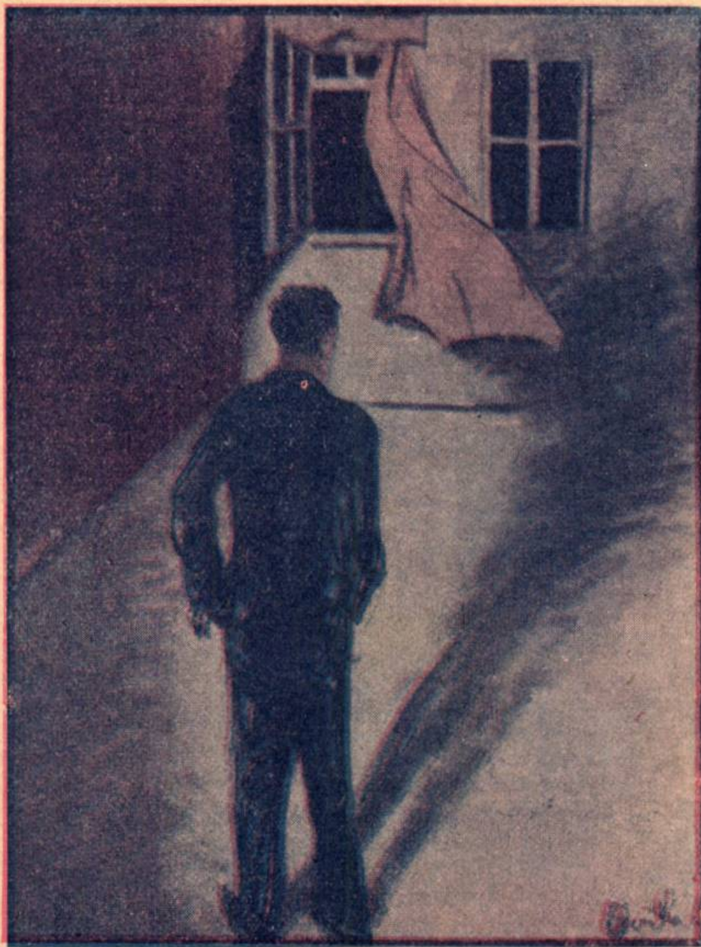
In bucătăria funcţionarului nostru, Safta stă la masă şi cu bâlbâelile şi pauzele inerente cunoştinţelor ei, citeşte romanul foileton „Călăul şi contesa". A ajuns la pasagiul unde călăul ademeneşte o fetiţă, o întinde pe o masă de tortură, îi taie nasul şi limba şi le înghite cu o poftă diabolică...

Bucătăreasa înmărmurită se opreşte, îşi face o cruce şi murmură:

— „Nu l-ar mai răbda Dumnezeu!". Un sfârâit o deşteaptă din vis. Chiftelele puse la prăjit s'au ars. Romanul a captivat-o până 'ntratât, încât a uitat complet de misiunea ei culinară. Cine poartă ponosul chiftelelor arse? Senzaţionalul!

Sensaţionalul care l-a sguduit pe domnul Maculatură, va lăsa rece pe bucătăreasa sa şi vice-versa. Dece? Nu intră în sfera preocupărilor lor. Senzaţionalul pentru a fi într'adevăr... senzaţional, trebue să îndeplinească o condiţie: să exprime miraculosul, ineditul unei anumite vieţi, legate de anumite preocupări. Astfel se poate explica cum aceeaş bucată captivantă, senzaţională, care plăcea unei persoane în copilărie, îi displăcea în adolescenţă sau la maturitate. Fiecare epocă a vieţii îşi are senzaţionalul ei.

Sus: *Edgar Wallace, maestrul modern al senzaţionalului. Romanele sale criminale sunt traduse în toate limbile şi pasionează prin conţinutul lor într'adevăr extraordinar.*

Jos:... *„dar fereastra se deschise brusc, trântită par'că de o mână nevăzută, iar spectrul se 'ndreptă"... (Pasagiu inerent oricărui roman senzaţional.)*

„Suferinţele tânărului Werther", capodopera lui Goethe, care a stors lacrămi atâtor adolescenţi în epoca lor de naiv romantism, devine la maturitate, pentru omul încercat, un subiect de ironii şi zeflemeli. Tot astfel, Conan Doyle, prin creaţia celebrului său personaj Sherlock Holmes, eroul mult invidiat de inspectorii şi detectivii poliţiei londoneze, va fi totdeauna un subiect de senzaţie, pentru acei aventurieri utopişti, donchişoţi moderni, cari se leagănă în iluzia unei celebrităţi eroice.

Fiecare lector, îşi are preferinţele sale şi deci senzaţionalul său.

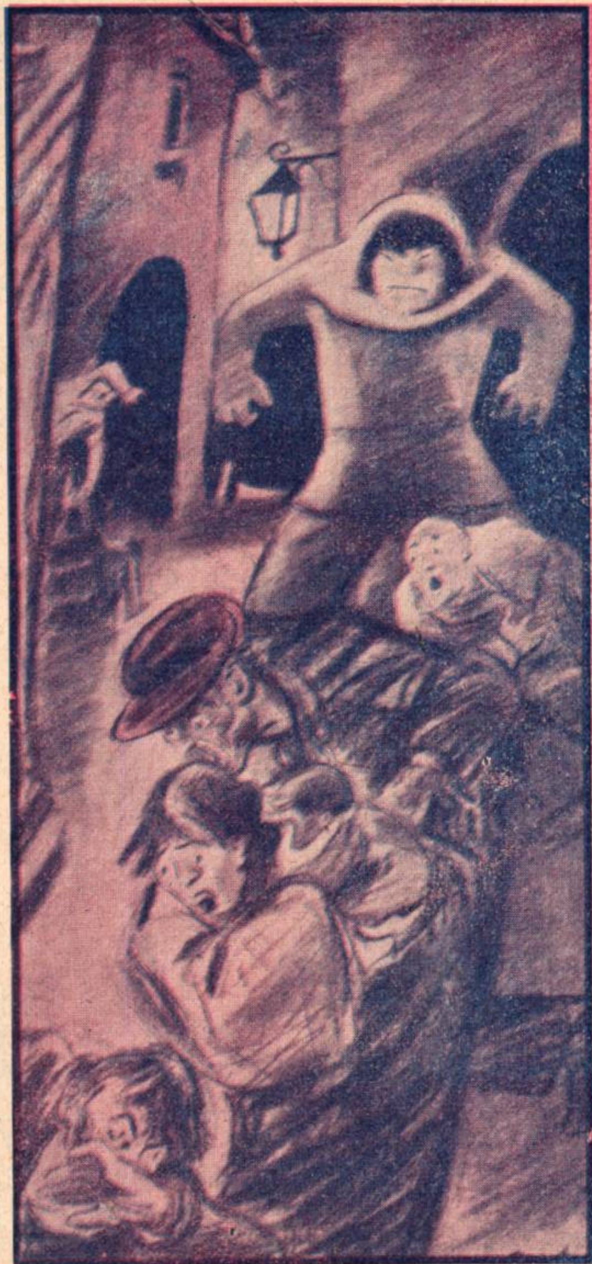
Romancierul e obligat în consecinţă, înainte de a-şi scrie romanul, să studieze preferinţele cercului de cititori, cărora vrea să li se adreseze. Romanele care îmbină miraculosul mai multor cercuri de mentalitaţi, va fi romanul zilei, romanul marelui public.

Problema se transplantează după cum vedem, pe un teren pur psihologic. Astfel privit, senzaţionalul devine un fel de elixir, alambicat din contraste faţă de înlănţuirea comună şi logică a evenimentelor zilnice, atingând tocmai pietrele fundamentale ale structurii sufleteşti. Miraculosul se substitue lucrurilor obişnuite, desechilibrează şi înfierbântă creerul, producând comoţia nervoasă, numită *„frică"*.

Contactul cititorului cu senzaţionalul e ca o tortură voită, ca o auto-flagelare a nervilor; am putea spune, o tentativă de crimă intelectuală, care caută să suprime individul, prin mijloace supranaturale.

Ce-ar rămâne din senzaţionalul unei scrieri a lui Conan Doyle sau Edgar Wallace, dacă n'ar fi misterul mânei ucigaşe, care loveşte prin mijloace nevăzute şi dispare? Un fapt banal, a cărui lectură ar servi drept cel mai perfect soporific. Tehnica senzaţionalului va întrebuinţa deci mijloacele supranaturale din ştiinţă, din afecţiuni, din etică, într'un cuvânt din toate domeniile activităţii omeneşti. Dozată din 60 la sută extraordinar, zece la sută iubire, 14 la sută ştiinţă, 15 la sută cadavre, unu la sută descrieri poetice, pasta romanului-foileton senzaţional e gata preparată. Cu cât romanul însă se adresează unor cercuri de cititori mai intelectuali, cu atât materialul devine mai heteroclit, conţinând probleme economice, analize psihologice, etc., care împestriţează acţiunea şi transmit, cu mai multă putere, sugestia fricei, dozând-o progresiv până la groază. Astfel se explică dece romanul lui Victor Hugo „Mizerabilii" a fost un roman de epocă.

Problemele sociale, studiul moravurilor care împletiau acţiunea, aventurile

GOLEM, creaţiunea fantaziei lui Meyrink işi are originea intr'o legendă, care povesteşte că un rabin excomunicat a dat viaţă unui om de lut, care după moartea creatorului său s'a revoltat, îngrozind prin crimele lui, oraşul Praga.

lui Jean Valjean, urmărit de poliţistul Javert, au păşit dincolo de cercurile amatorilor de aventuri, şi au cucerit publicul intelectual.

Acţiunea care se desfăşoară mai în toate straturile societăţii franceze, subminată de o ideie umanitară, venită în conflict cu rigurozitatea legii, ajunge unul din cele mai formidabile dueluri, a două caractere neînduplecate, devenite simboluri prin măestria penii celebrului Victor Hugo.

Senzaţionalul în ştiinţă găseşte deasemenea în personalităţile viguroase a lui Jules Verne şi H. G. Wells, cei mai prodigioşi interpreţi ai fanteziei constructive. Ocolul pământului în 80 de zile al lui Jules Verne, întreprins de impertubabilul Philleas Fogg, sunt imagini care colorează copilăria oricui şi nerăbdarea cu care se citeşte cartea, teama ca eroul să nu piardă rămăşagul, substitue atât de bine persoana cititorului în aceea a lui Fogg, încât rămân senzaţii nepieritoare pentru toată viaţa.

Wells, speculând dezideratele ştiinţei moderne, reuşeşte să strecoare gradat atâta teroare cititorilor, încât aceştia cred că trăesc aevea un coşmar. Astfel în „Omul invizibil", un savant reuşeşte printr'un elixir, să-şi facă trupul nevăzut. Cum obiectele pe care le întrebuinţa se mişcau, ca şi cum ar fi fost agitate de spirite, teroarea pe care o deslănţue în jurul său ia proporţii de adevărată catastrofă. Plecând dela un fapt pozitiv, cititorul înlănţuit ajunge sub imperiul miraculosului, într'o atmosferă de infern.

Misticismul şi superstiţia şi-au găsit de-asemenea nenumăraţi interpreţi fantaşti, printre care Edgar Poë, Meyrink, Ewers deţin un loc de frunte.

Cine nu cunoaşte romanul lui Meyrink „*Der Golem*", omul de lut, creat artificial, a cărui apariţie pe străzile oraşului Praga terorizează populaţia, căci el afuriseşte locul pe care-l calcă. Misticismul îşi întinde aripile întunecoase asupra sufletului, îi răscoleşte cutele cele mai ascunse şi stăpâneşte mintea cititorului, până la ultima pagină a romanului. Aceeaş idee a lui „Homunculus", exploatată de Ewers în „Mătrăguna", creează o atmosferă tot atât de grea şi de înăbuşitoare.

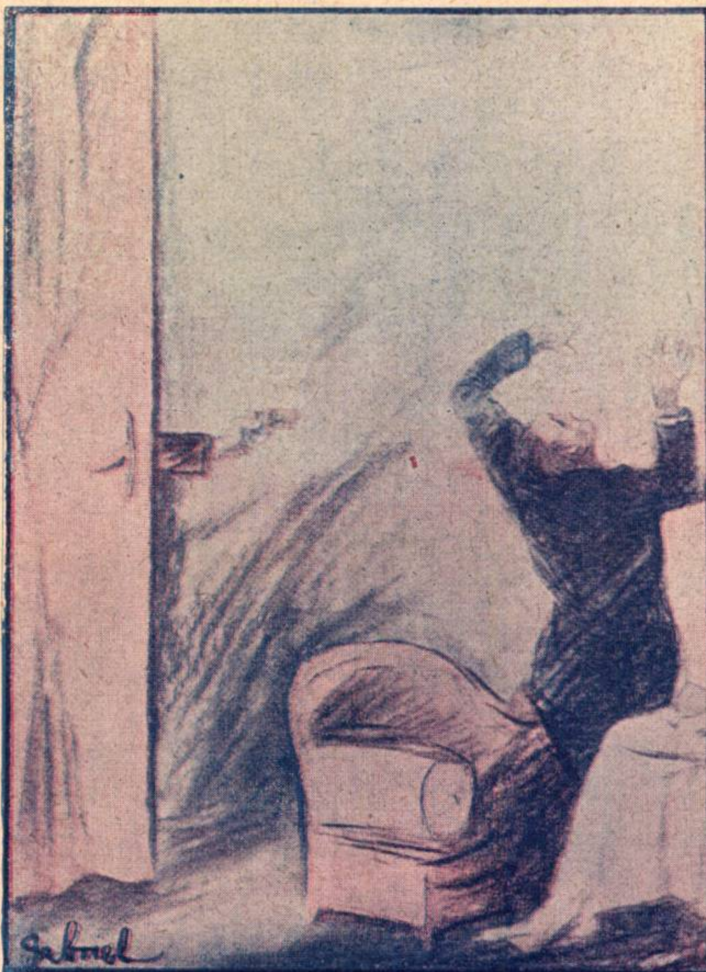
Edgar Poë, preocupat de viaţa de dincolo de mormânt, reuşeşte prin mijloace simple dar simbolice, să creeze o ambianţă mortuară şi tăioasă, propice apariţiei spiritelor. O fereastră care se deschide brusc, o perdea care flutură semnificativ, tocmai când eroul evoacă spiritul decedatei, sunt simboluri care ating însăş problema misterului vieţii, redeşteaptă imagina morţii şi înfrigurează mintea până la halucinaţie.

Nici aventurile de călătorie nu au fost părăsite şi imaginea răsbunătorilor indieni, care străpung corpul nefericitului colonist, asvârlindu-l totodată în prăpastie, sunt episoade unde inima svâcneşte de groază.

O înşirare a tuturor făuritorilor de senzaţional, dela Jack London, Dumas, Tolstoi, Strindberg şi până la îndepărtaţii Dante şi Homer, ar lua proporţia unei adevărate istorii a literaturii.

Expresia aceluiaş senzaţional a găsit în arta cinematografică interpretul ideal, care dă viaţă viziunilor fantastice şi impresionează spectatorul prin imaginea sa vie şi directă, creiând ambianţe şi situaţiuni cari citite, poate n'ar lăsa în suflet o urmă atât de adâncă.

Trucurlie cinematografice auxiliare indispensabile acestui gen completează desăvârşita atmosferă supranaturalului şi sugestionează publicul. Cine nu-şi aminteşte de febrila aşteptare întru desfăşurarea evenimentelor din filmele ca „Zigomar", „Satanasse", „Tigris", „Rocambole", sau „Mâna care nimiceşte". Sau de satisfacţia inedită pe care o procurau isprăvile lui Maciste din „Cabiria", un adevărat Hercule modern, ajuns prin creaţiile sale aproape un personagiu mistic, simbolizând justiţia.

Dr.: *Focul de revolver tras pe la spate.*

— *„Cine e criminalul?*

Iată un element pe care-l găsim în toate aventurile lui Sherlok Holmes.

Povestea lui Ciorap de piele şi a coloniştilor, care ne-a pasionat în copilărie:

„....pe când Theodor căuta să se ferească de lovitura indianului, un şarpe se ridica din prăpastie.

Ca şi romanele, cinematograful n'a exploatat numai aventura şi crima, ci şi misticismul ţesut pe fondurile unor suflete exaltate, furnizând astfel cel mai formidabil material pentru exploatarea senzaţionalului.

Tezaurul inepuizabil, tot atât de vast şi variat ca însuş sufletul omenesc, a creat substanţa vie pe care s'au altoit creaţiile neperitoare ale artiştilor Conradt Veidt, Rudolf Klein Rogge, Götzke, etc.

„Cabinetul doctorului Caligari", „Mâinile lui Orlac", Studentul din Praga", „Doctorul Mabuse", „Moartea obosită" sunt filmele nemuritoare a căror evocări de groază au creat adevărate epidemii în public.

Regia cinematografică adecuată atmosferei, a susţinut scheletul subiectutului, complectându-l prin decoruri întunecoase, efecte de umbră şi fotografii diformate, exteriorizând astfel plastic imponderabilul atmosferii mistice şi al minţei cuprinsă de frigurile halucinaţiei.

Faptul că acest gen a găsit totdeauna un numeros public şi exploatarea lui devine astăzi din ce în ce mai prodigioasă este cea mai elocventă pagină de psihologie care dovedeşte până la evidenţă, cât de mult nebulos, frică şi misticism păstrăm încă din epocile de copilărie; „*păstrăm*" la figurat, căci în realitate le căutăm, pentru a ne biciui nervii...

LOTHAR

ARABELLA

SPRE sud-vest de Fez, la poalele munților Atlas, era din nou frământare. Sârmele telefonice fură rupte, telefoniștii masacrați. Era primul semnal. Și evident că în această afacere trebuiau să fie amestecați arabii dușmani, de sub conducerea lui Abd el Krim.

Companiile legionarilor streini cari staționau în fortul Tuggur, primiră ordin să se pregătească de atac și de urmărire. Comandatul Roehl, un alsacian, conducătorul batalionului al 5-lea trecea drept unul dintre cei mai capabili ofițeri ai armatei nord-africane. Indată după pacea dela Versailles a intrat într'un regiment de spahii, apoi a fost transferat în legiunea străină și aici a avansat repede, ajungând astfel la acest post de răspundere.

Când locotenentul aghiotant Courcil ieși în dimineața zilei aceleia la raport, comandantul îl primi cu o față încruntată, contrar obiceiului său. Ii dădu ordine stricte în privința măsurilor ce se vor lua și îi spuse să organizeze pentru a doua zi o inspecție militară.

— „Altceva mai ai de raportat?" întrebă comandantul nerăbdător.

— „Vizita unei doamne, domnule comandant, cunoscuta doamnă Arabella de Todern".

— „A, da am auzit despre sosirea ei. A căzut cam prost... dar în definitiv ce vrea?"

— „Cere permisiunea de a putea locui câteva zile în corturi cu suita ei de 50 de arabi, în apropierea orașului; dealtfel și-a întins de-acum corturile".

— „Dar unde a fost ea până acum? De unde vine?"

— „Nu menționează nimic în petiție, dar pare că este vorba de o vânătoare."

— „Asta nu-i putem interzice; ce crezi d-ta?"

— „Perfect de părerea dv. domnule comandant. Avem deaface cu o doamnă din înalta societate, renumită prin îndrăznețu-i spirit sportiv și pentru bravura-i uimitoare. Corpul ofițeresc speră ca în cazul când autorizația îi va fi dată, să aibe pe frumoasa doamnă printre oaspeții săi la casino".

— „Nu, asta e prea mult!" întrerupse comandantul. Și enervat începu să se plimbe prin odaie, oprindu-se o clipă la fereastră și privind vârtejurile de nisip puse în mișcare de vântul cald. Aghiotantul aștepta.

Intr'un târziu comandantul vorbi:

— „Pe domnii ofițeri îi înțeleg! Ei salută cu bucurie o astfel de schimbare, în monotonia vieții de aci. Așadar, după dorința ofițerilor mei, nu trebue să mă opun acestei vizite. Bine!"

In chiar seara acelei zile doamna de Todern apăru la supeu. Aghiotantul s'a dus călare în lagărul ei, i-a înmânat permisiunea pentru trei zile și a invita-o oficial la casinoul batalionului.

Tânăra doamnă era o apariție interesantă, îmbrăcată cu bluză kaky, cu pantaloni bufanți și în cisme înalte. Purtând înfipt în cordonul de piele un pumnal și un pistol, ea semăna mai curând cu un băiețaș, care se aventurează într'un joc soldățesc.

Işi mărturisi bucuria de a vedea pe comandant, pe care dorise să-l cunoască și promise aghiotantului că după trei zile va pleca mai departe, cu oamenii săi.

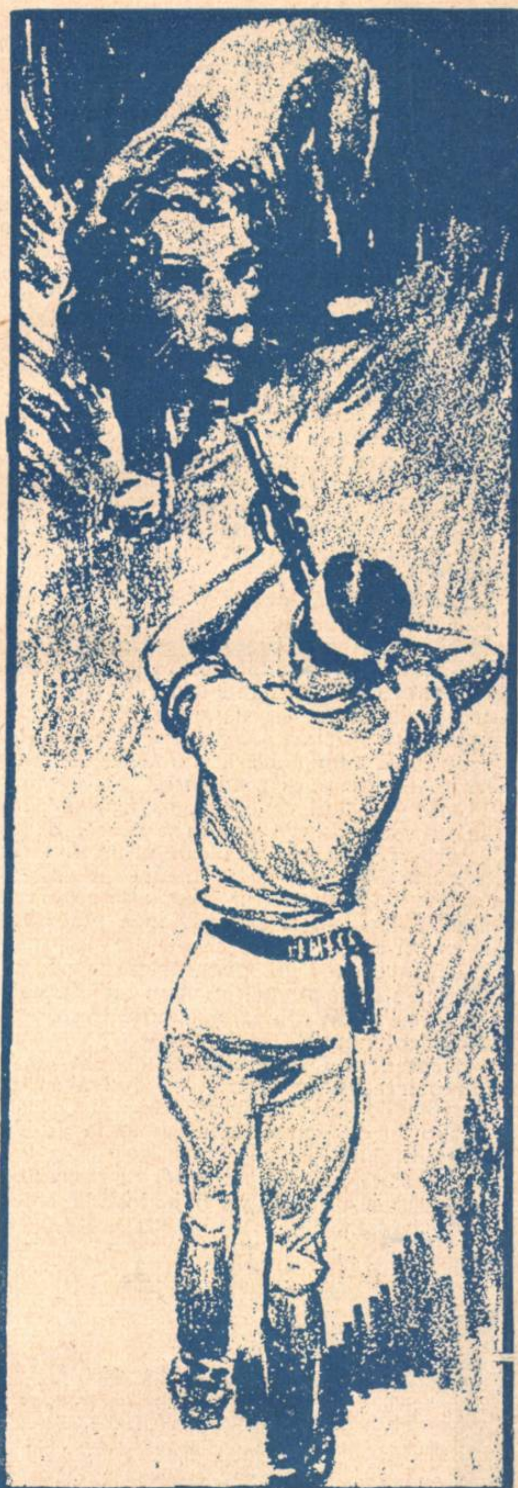
— „Incotro, doamnă, dacă nu sunt prea indiscret," întrebă aghiotantul.

— „Nici eu nu știu încă precis unde. Poate spre pustiul Saharei, poate spre ascunzișurile munților. Am devenit o adevărată nomadă. Vânătoarea de fiare sălbatece e singura mea pasiune.

Ea mai ceru autorizația ca arabii ei să poată veni în oraș, să cumpere cele necesare, lucru ce fu îngăduit până la apusul soarelui.

Locotenentul îi ceru permisiunea de a veni s'o ia seara cu automobilul regimentului; ea însă refuză.

La ora fixată veni călare la casino. Comandantul Roehl o întâmpină rece, sărutându-i totuș mâna. Ii spuse că își amintește de-a fi avut cândva onoarea s'o cunoască și-i prezentă apoi pe ofițerii săi. In urmă luară loc la masa rotundă și încărcată cu flori, ea șezând între comandant și căpitanul cel mai în vârstă.

...ridica pușca și trăgea asupra fiarei, nimerind-o mortal

— „Vrem să bem ceva răcoritor, Mulay, spuse Arabella de Todern arabului, care se ploconi înaintea noastră, în fața cortului, în care voia să-și conducă oaspele.

Toți ofițerii o curtau și o ruga să le povestească despre vânătorile ei de lei, care o pasionau atât de mult și de care se ocupa neîncetat de doi ani încoace.

Ea povesti surâzând, cum la una din vânători a ordonat să fie înconjurat de către oamenii săi un tufiș din Atlas, unde nobila fiară fuse descoperită, pentruca la sgomotele lor leul să fie gonit din ascunzișul său. Indigenii chemau fiara cu strigăte de:

— „Ei, tu câine și fiu al unui câine".

— „Tu, tâlhar și călău al cirezilor! Trezește-te, arată-te la lumina zilei și dacă ești atât de curagios, vino în caea fiilor pustiului".

Și cum strigătele nu erau de ajuns, porniră ploaie împușcăturile în tufișuri, până ce însfârșit un glonte căzu în apropierea ascunzișului leului, turburându-i astfel liniștea. El se sculă furios și mugi. Făcu câțiva pași, se opri apoi și privi uimit și mânios spre grupul de oameni. Deodată zări trupul unei gazele de curând ucise, pe care doamna de Todern îl pregătise la marginea unei gropi acoperite cu ierburi.

Dar ofițerii știau mai mult: când leul se apropia de groapă, doamna de Todern ieșia din ascunzătoarea ei, se apropia fără frică de leu și îi mângâia coama, sub ochii îngroziți ai arabilor. Leul însă mormăia mulțumit și pleca apoi liniștit spre ascunzișul lui. Deabia atunci îl împușca. Dar această cochetărie a ei cu leul părea că-i produce o satisfacție mai mare decât uciderea lui, după cum însăș arta cochetăriei părea că-i face mai multă plăcere, decât victoriile ei sportive. Mereu se apleca

spre comandant, zâmbindu-i, cu intenţia desigur de a-l scoate din rezerva-i prea politicoasă. El rămânea însă mai departe rece şi indiferent, vorbind rar şi numai din când în când câte un zâmbet ironic îi apărea în colţul buzelor, ca în momentul când ea îi aminti de cursele de cai dela Fez, unde l-a întâlnit la începutul războiului cu Abd-el-Krim.

El se ridică o singură dată, luă cupa cu şampanie şi spuse câteva cuvinte măsurate de bun venit pentru „alesul oaspete sosit în mod atât de neaşteptat şi care onorează cu vizita ei de europeană frumoasă şi plină de curaj, singuraticul fort pierdut în pustiul de nisip".

Spre sfârşitul mesei, când şampania înfierbântase capetele şi cuvintele erau mai puţin controlate, iar galanteria şi glumele deveniseră mai libere, însuş comandantul îşi părăsi rezerva şi se animă într'o discuţie cu vecina sa, fără să ridice ochii la ea. Şi numai atunci când ea îndrepta discuţia pe făgaşul problemelor de ordin politico-militar, punându-i întrebări în legătură cu planurile de luptă, el scăpa prin perifraze fără să dea vre-un răspuns precis.

Eşiră apoi pe terasă, unde li se servi cafeaua. Cerul tropicelui părea o imensă mantie de catifea, presărată cu stropi aurii. In apropiere, spre direcţia în care se întindea pustiul Saharei, lumini mici licăriau la ferestrele caselor, unde locuiau legionarii. Cântecele lor duioase de dor după cei de acasă, se pierdeau în noapte.

— „Un mic orăşel numai de bărbaţi, o familie intimă compusă numai din soldaţi", zise râzând Arabella. Unde vă sunt soţiile, domnii mei ?"

I se spuse că majoritatea ofiţerilor erau necăsătoriţi, iar ceilalţi şi-au lăsat nevestele şi copiii în Franţa, în Maroc, la Fez sau în oraşul algerian Sidi bel Abbés, reşedinţa principală a legiunii străine.

— „Şi d-ta comandante eşti încă celibatar?"

El confirmă clătinând din cap. Rând pe rând ofiţerii se retrăgeau la mesele de fumat ca şi cum s'ar fi îngrijit să nu-i deranjeze! Rămaşi singuri se animară într'o discuţie mai intimă şi mai antrenantă. Desigur că-şi rememorară timpurile de altădată, vremea când el se îndrăgostise de ea şi o curtase.

Când fu să plece acasă, o rugă să-i îngădue ca împreună cu locotenetul Courcil, s'o conducă acasă. Ea acceptă.

Porniră. Până la cea din urmă fortificaţie a cetăţii, ducea o alee de curmali; după aceia însă copitele cailor se pierdeau în nisipul pustiului. Când lagărul începu să se piardă în noapte doamna Todern întrebă dacă ofiţerii îi vor face plăcerea să bea un pahar de whisky în cortul ei.

— „In ceeace mă priveşte pe mine, cu plăcere", zise comandantul. „Dar pentru locotenentul meu nu ştiu ce să răspund. Slujba d-sale este mai grea decât a mea, şi mâine trebue să se scoale devreme. Nu-i aşa d-le locotenent?"

Locotenentul înţelese aluzia şi se scuză că se vede silit să refuze, din pricina unor hârtii ce mai avea de rezolvat. Nici doamna de Todern nu insistă.

Cum se depărtase de ei doamna de Todern spuse comandantului:

— „Nădăjduiesc, prietene, că o băutură de despărţire sub acoperişul meu va fi o dovadă elocventă că suntem iarăşi prieteni

— „Desigur", răspunse comandantul, „dar numai prieteni".

Arabella zâmbi.

— „Comandante Roehl ţi-e frică de mine?"

— „Să schimbăm discuţia", zise el.

— „S'o schmbăm", răsunse ea. „Ce zici, ce noapte superbă!"

Şi astfel pălăvrăgind lucruri neînsemnate, ajunseră la lagărul ei. Un arab le ieşi în cale. Se înclină salutând, după obiceiul oriental, cu mâna dela piept la frunte.

— „Ce mai e nou Mulay", întrebă Arabella.

— „Nimic nou stăpână. Pace şi bună venire".

Câteva figuri în burnus, cu gluga înfundată pe cap, roiau încolo şi'n coace prin jurul lor. In depărtare se auzia nechezatul şi tropăitul neliniştit al cailor.

— „Ascultă Mulay", zise Arabella, servitorului pe arăbeşte, „înaltul oaspe mă onorează încă o oră cu vizita sa. Ai grije de ne pregăteşte o băutură răcoritoare".

Apoi întorcându-se spre comandant:

— „E unul dintre cei mai credincioşi servitori ai mei; îmi e devotat ca un câine".

Roehl observase între timp că arabul îl măsurase nu tocmai prietenos, din cap până 'n picioare şi ochii negri şi strălucitori ca de fiară sălbatecă, i-au părut două pumnale ce l-au străpuns.

Mai înainte însă ca Roehl să fi avut timpul să se gândească la privirea ameninţătoare a arabului, se pomeni împreună cu Arabella în cort, care părea un salonaş elegant, luminat destul de bine, de lumânări. Covoare scumpe acoperiau nisipul, mobila elegantă era aranjată cu gust, iar un divan acoperit cu o frumoasă blană de panteră te tenta să te laşi moale pe el. Arabella oferi musafirului un scăunel în stil maur, încrustat cu fildeş şi o cutie cu ţigări parfumate.

După un răstimp în care s'au gândit şi au căutat un mijloc de a începe convorbirea, Arabella spuse:

— „Dar ce-o fi cu băuturile? Oare credinciosul meu servitor să fi adormit ?"

Luă un clopoţel de argint şi sună. La clinchetul lui apăru un arab bătrân.

— „Nu pe tine te-am chemat Mohamet ci pe Mulay el-Khemnis. Să ne aducă băuturile răcoritoare".

Buzele groase ale arabului se subţiară într'un rânjet straniu.

— „Mulay el Khemnis" spus el, „s'a ascuns de mâhnire şi ură, stăpână. L-am văzut cum s'a aruncat jos lângă gardul de sârmă şi lovia mânios nisipul cu pumnul".

— „Aşa? E gelos pe înaltul şi rarul meu oaspe. Bine, du-te, mă voi servi şi fără el." Bătrânul dispăru.

— „Prima impresie pe care aţi făcut-o oamenilor mei, comandante Roehl, nu-i tocmai favorabilă. Dar să lăsăm asta; am să-ţi fac mai bine o propunere şi vei afla ceva. Dar mai înainte trebue să-mi spui

Arabella dădu semnalul printr'un foc de revolver tras în aer şi convoiul porni în galop

dacă sentimentele d-tale faţă de mine sunt la fel ca şi atunci".

— „Arabella, cum poţi să te îndoieşti de asta? M'ai atras, m'ai entuziasmat cum nici o altă femeie n'a reuşit s'o facă. Ai fost unica pe care am solicitat-o atât de entuziast şi care astăzi... dar dece reîncepi jocul d-tale?"

— „Acum nu-i nici o glumă, scumpul meu Roehl".

— „O scumpa mea! De-un ceas presimt... şi sculându-se brusc se repezi s'o strângă în braţe.

— „Nu, nu aşa," zise ea îndepărtându-l. „Trebue mai întâiu să-ţi pun o condiţie; o dovadă a sincerităţii celor spuse de d-ta. Chiar în noaptea asta îmi ridic corturile şi mă îndrept spre munţi. Vino cu mine".

El o privi uimit.

— „Ce înseamnează asta? Sunt doar comandantul fortului şi nu pot să-mi părăsesc postul?"

— „Trebue să poţi totuş, atunci când ţi-o cer eu. Ia-ţi un concediu. Vei fi înlocuit timp de câteva zile şi dacă vrei, pot trimite un arab al meu cu o înştiinţare la fort".

— „Imposibil! D-ta nu cunoşti datoriile stricte ale serviciului meu mai cu seamă în zilele acestea grele, când se întreprinde o periculoasă expediţie."

— „Oare tovărăşia mea nu poate să-ţi fie suficientă tentaţie, pentru o mică escapadă?"

— „Vrei să mă prinzi din nou în mreaja capriciilor d-tale? Ajunge!"

O privire tăioasă a Arabellei şi un zâmbet ironic în colţul buzelor ei, îi muiară cerbicia.

— „Poate că aş merge cu d-ta, singur, vre-o două zile, dar în nici un caz înconjurat de puştile arabilor d-tale."

— „Ah! vă temeţi de puştiile arabilor?" Vi-e frică, comandante Roehl?"

— „Bănuesc că mi se va întâmpla ceva rău. Mai bine nu călcam în cortul d-tale".

— „Nu găseşti că nu e tocmai galant ceiace ai spus?"

El nu răspunse nimic. Dealtfel nici nu mai asculta la ceiace spunea ea, ci trăgea cu urechea la sgomotul de afară. Şoapte de glasuri bărbăteşti şi zângănit de arme se distingeau în noapte.

— „Miezul nopţii a trecut, doamnă", zise deodată Roehl cu o voce energică. Am vrut să vă conduc numai până acasă. Probabil că acum aveţi nevoe de odihnă. Imi veţi îngădui să mă retrag".

— „Nu, comandante, asta nu trebue s'o faci, strigă ea mândră şi hotărîtă. Dacă nu-ţi găseşti singur drumul spre fericire, te voiu sili eu să-l găseşti.

— „Să mă sileşti? Oho! Şi cum mă rog?"

— „Te voiu lua cu mine pur şi simplu. Eşti prizonierul meu."

— „Aşa? Atunci noapte bună doamnă. „Şi isbind din pinteni se înclină şi se îndreptă cu paşi energici spre ieşire.

— „Calul meu! strigă el. Dar strigătul se pierdu în noapte. Nici un răspuns. Chiar glasurile arabilor de afară amuţiră.

— „Nu te osteni zadarnic! spuse Arabella ironic, oamenii mei au ordin de a nu-ţi da calul, decât după ce corturile vor fi ridicate şi totul pregătit de plecare.

Fulgerând de mânie, blestemând chiar, el se repezi din nou la ea.

— „Explică-mi cel puţin această atitudine", strigă el. „Mă consideri oare ca pe unul din leii d-tale, cărora le arunci o momeală, pentru ca astfel să încrii încă un titlu în palmaresul d-tale?"

— „Prezenţa d-tale aici confirmă destul de elocvent cele ce ai spus. Şi pot să-ţi adaug că eu, vânătoare germană, vânez cu plăcere lei francezi.

— „Aşadar eşti în slujba arabilor duşmani de prin munţi?"

— „In slujbă? Nu, dar sunt prietena şi aliata emirului. De mult m'a rugat el să-i dăruiesc un leu de talia d-tale. Aşa că...

Comandantul Roehl scoase pistolul.

— „Vei porunci imediat să mi se aducă calul."

Arabella râse:

— „De frica pistolului d-tale? Dar comandante Roehl te gândeşti într'adevăr să tragi asupra unei doamne şi mai cu seamă să ucizi pe Arabella de Todern?

Cuvintele ei îi sgândăriră cavalerismul. Totuş, cu paşi siguri, el se apropie cu revolverul îndreptat spre ea.

— „Dacă acest glonţ nu e pentru d-ta, atunci fi sigură că va fi pentru mine. Căci cred că nu-ţi închipui că mă voiu preda viu în mâinile d-tale, ca la rându-ţi să mă predai duşmanului.

Fără să răspundă nimic, ea sună din clopoţel şi când intră un servitor, ea îi spuse ofiţerului:

— „Predă te rog lui Omar revolverul. Aiurit par'că, Roehl se execută ascultător ca un copil. Când arabul ieşia din cort, Arabella îi strigă:

— Ascultă Omar, porunceşte să se desfacă corturile, caii să fie înşcuaţi, căruţele încărcate. Intr'o jumătate de oră trebue să plecăm.

Omar se retrase înclinându-se.

— „Poate că doriţi să ajut la strânsul budoarului dvs., stimată doamnă? zise după o clipă de tăcere comandantul, scrâşnind din dinţi.

— „Mulţumesc, nu-i nevoe. Bagajele vor veni ele, n'ai grijă."

Comandantul se cufundă într'un fotoliu, aprinse o ţigară şi se lăsă furat de gânduri. Şi astfel trecu un sfert de oră în linişte, fără ca Arabella să-l turbure.

In timpul acesta se desfăşură a-

fără o activitate febrilă. Cu o grabă extraordinară, economisind însă orice sgomot de prisos, arabii executau ordinele stăpânei lor. Corturile dispăreau unul după altul.

Deodată însă se auzi un sgomot slab, nedesluşit; sgomot pe care numai auzul fin al locuitorilor din pustiu îl pot percepe. Mohamet puse urechia la pământ şi înţelese că e tropot de copite. Fără îndoială că nu puteau fi decât legionarii.

Mahomet năvăli în cort.

— „Stăpână, vin soldaţii dela fort."

Mahomet ieşi. Roehl se însenină la faţă. Posibilitatea unei liberări îi surâdea.

— „Dacă îmi dai calul," zise el îţi făgăduesc că voi reţine soldaţii, cu condiţia bine-înţeles, să fugi de aci."

— „Te înşeli dragul meu, dacă crezi că fac compromisuri", zise Arabella.

— „Dar în definitiv ce vrei cu mine?"

— „Şti prea bine comandante! Vreau să ofer prietenului meu Abd-el-Krim drept pradă, un leu preţios".

— „Nu, asta n'o vei face!" strigă Roehl ca ieşit din minţi, repezindu-se cu pumnii încleştaţi spre ea.

— „Comandante, ce faci? zâmbi femeea, păstrându-şi calmul. De unde atât cavalerism faţă de o femee fără apărare? Ştiam că ofiţerii se poartă mai cavalereşte. Nu, comandante Roehl?

— „Iartă-mă zise el, dar nu mai ştiam ce fac.... trebue să înţelegi situaţia mea... Datoria. Răspunderea postului meu".

— „Oare o femee nu preţueşte mai mult?"

— „Mă iubeşti Arabella?" strigă comandantul.

— „Oho, ce sunt copilăriile astea? Eşti doar un bărbat în toată firea, un ofiţer, cu un post plin de răspundere, zise ea ironic, dece să-mi ceri atât de brusc să-ţi fac mărturisiri?"

In clipa aceea pânza cortului se dete la o parte şi în prag apăru din nou Mohamet.

— „Toate corturile afară de acesta au fost ridicate stăpână," zise el. Să plecăm mai iute, căci duşmanii s'au apropiat."

— „Haidem," zise Arabella luându-şi cravaşa de pe o mescioară. Caii sunt pregătiţi?"

— „Da."

— Bine, atunci strângeţi repede şi cortul acesta şi să plecăm. Se întoarse apoi spre ofiţer. „Comandante Roehl lasă-mă pe mine să comand de data asta! Urmează-mă!"

Afară carele încărcate erau gata de plecare, arabii călări săltând pe caii ce tropăiau nervoşi aşteptau semnalul. O pocnitură de puşcă răsună în noapte. Cât ai clipi din ochi, cortul Arabellei fu strâns mobila încărcată şi convoiul se puse în mişcare. Profitând de zăpăceala învălmăşelii Roehl o luă în galop, în direcţia de unde veniau tovarăşii săi. Arabella care observase însă totul făcu un semn şi doi arabi porniră după comandant. Unul din ei îl înşfăcă de mijloc, îl ridică de pe cal şi galopând se întoarse după convoiu. In urma lor nu rămase decât cadavrul lui Mulay-el-Khemnis, — care se impuşcase, căci el era trădătorul, — şi nisipul frământat de copitele cailor. Iar în faţa lor se întindea pustiul nesfârşit, încadrat cu dunga roşiatică a revărsatului de zori.

Comandantul Rohel, legat burduf, se legăna pe gâtul unui armăsar, care galopa spre munţi.

In aceeaş seară, convoiul poposi în mijlocul deşertului. După o zi de arşiţă sdrobitoare, o noapte calmă şi răcoroasă înfăşura pustiul cu văluri albastre de cobalt. Sclipirile stelelor răspundeau par'că pâlpâirilor molcome, ale jocurilor din bivuac.

Roehl, la uşa cortului Arabellei, cu privirea pierdută, căuta par'că să străpungă imensitatea pustiului, să cheme din depărtări un sprijin, un ajutor care să-l descătuşeze din lanţurile invizibile ale Arabellei.

Viaţa lui va aparţinea de acum acestei femei singuratice, cu sufletul de felină carnasieră. Paralizat în orice acţiune, în orice gând, supus unei voinţi nestrămutate, care îi sdrobise cariera, viaţa, nu păstra astăzi decât un suflet de sclav, meschin şi lipsit de orice urmă de demnitate bărbătească. Ca un adevărat, serv, poate ar săruta chiar cravaşa cu care-l va lovi... şi lin, picătură cu picătură, otrava urei i se distila în suflet ,arzătoare, ca picăturile de ulei încins, i se strecurau în inimă, în arterele mâinilor, se urca în cap, făcând să-i svâcnească tâmplele...

Simţi deodată, cum o mână uşoară şi parfumată îi mângâia părul trecând apoi peste ochi îi închise pleoapele ,oprindu-se de-asupra gurei. Ca prin farmec, ura i se topi, flutură departe, ca un val de aer cald, într'o seară de vară răcoroasă.

Cu sufletul sdrobit, anihilat, apucă mâna aceia care-i întindea o fărâmă de dragoste nebănuită şi într'un elan instinctiv, mai puternic decât gândurile lui, căzu în genunchi în faţa Arabellei

Un râs scurt, caustic, tăios îi isbi timpanele, îi pătrunse în creer ca un sfredel, îi răscoli sângele într'un val tumultos de ură clocotitoare.

Cu dinţii încleştaţi, într'o atitudine de fiară care-şi magnetizează prada, cu paşii măsuraţi, Roehl se apropiă de Arabella şi cu o mişcare, scurtă şi brutală, o trase lângă el. Câteva clipe de linişte. Apoi două cuvinte, ca un şuerat sinistru, despicară tăcerea:

— „Te urăsc!!"

O lamă sclipi o clipă în mâna lui Rohel, incisivă, tăcută, ca un fulger îndepărtat de vară.

Ceva alb, se prăbuşi pe nisip, greoi, cu un sunet înfundat de sac plin...

. . . .

Cu primele raze ale aurorei, arabii începură să-şi strângă corturile. Un servitor veni să-şi deştepte stăpâna. Se apropiă de cort şi intrând rămase ţintuit locului. Arabella zăcea pe nisip, palidă, străpunsă în piept de un pumnal. Alături, Roehl, cu ţeasta perforată de un glonte strângea încă puternic în mână, arma care-i dăduse liniştea veşnică. Câteva pete roşiatice arătau unde se scursese sângele lor îngemănat acum prin moarte, pe care-l înghiţise lacom nisipul, ca pe o taină a pustiului.

Sfârşitul unei legende (urmare din pag. 2)

de mode din Milano, a făcut cu dânsa o călătorie la Touquet, de unde a luat un automobil pentru o excursiune în Belgia, excursiune care s'a sfârşit cu acel tragic accident.

Bancherul care a fost transportat la spitalul Saint-Joseph, la Bruges, a vrut să părăsească numaidecât Belgia. A doua zi seara trei Italieni se prezentară la clinică; aceştia au avut o lungă consfătuire cu rănitul. Apoi timp de câteva zile, secretarul bancherului d. Fazani, făcu naveta între Milano şi Bruges, pentru a pune la punct inapoierea în Italia. Graţie intervenţiei exprese a ambasadei italiene din Bruxelles, financiarul, cu toate că avea un picior şi un braţ în gips, a părăsit Bruges, la două săptămâni după accident. Un automobil — ambulanţă l'a transportat la vagonul special amenajat, ataşat la rapidul Ostenda-Bâle.

Dimpotrivă, domnişoara Lodigianni rămase la Bruges mai multe luni, până la complecta ei restabilire.

Când rănile s'au cicatrizat, ea a plecat întovărăşită de sora ei la Paris, pentru a urma un tratament la un specialist în chirurgia estetică, aceasta deoarece era complect desfigurată.

Şi din această poveste destul de banală, s'a născut o legendă care avea să compromită un prinţ de sânge regal.

De fapt, în timpul cât fusese la clinică, financiarul rugase în chip imperios ca prezenţa lui să nu fie cunoscută de nimeni. Camera sa era păzită zi şi noapte de către unul din compatrioţii săi.

A început să se şoptească că este vorba despre un înalt personagiu italian. S'a ştiut că în maşina ambasadei italiene, a primit vizitatori. Vorbele curgeau... s'a vorbit despre un prinţ... de un prinţ de Piémont...

Şi totuş, toate dovezile erau împotriva acestor svonuri.

Pe de altă parte, domnişoara Lodigianni semăna extraordinar de bine cu Janette Mac Donald. Ceva mai mică la statură, cu părul blond, având o frapantă asemănare în surâs şi în privire, „premiera" din Milano a fost confundată pe drept cuvânt cu admirabila parteneră a lui Maurice Chevalier. Fotografiile pe care le publicăm, evidenţiază în chip strălucit posibilitatea confuziei.

Vă închipuiţi că vedetei i-a convenit reclama.

Aceasta nu înseamnă însă nici că prinţul a călătorit în maşină cu Janette Mac Donald, nici că di vinul chip al vedetei a fost desfigurat oribil de o sticlă de vitriol svârlită de o mână princiară...

ION GOLEA

Parada frumuseții

PENTRU ca publicul să cunoască și mai bine candidatele pentru concursul de frumusețe, anul acesta s'a recurs încă la un mijloc: cinematograful. S'a făcut un film unde vedem apărând, dispărând, circulând, pe câteva din acelea dintre care va fi aleasă cea mai frumoasă fată din România.

Se va spune poate că acest procedeu uneori falsifică puțin concursul. Căci nu-i imposibil ca cineva să fie perfect frumos fără a fi deloc fotogenic și viceversa. Decât se uită un lucru:

Această „întrecere" pentru frumusețe este un fapt prin excelență **internațional** și eminamente **public.** Câți sunt acei cari au curiozitatea să vadă pe candidate? Desigur foarte mulți. Nu cred să existe un singur om pe întregul glob dintre cei cari știu carte și cari citesc zilnic gazete, care să nu cunoască din fotografii pe frumoasele celor cinci continente. In schimb — câți sunt acei ce au ocazia să le vadă „în carne și oase?". Prin forța lucrurilor — extrem de puțini. Câștigătoarele sunt prin definiție **femei fotografiate,** mult mai mult decât femei văzute cu adevărat. Iată de ce fotogenia joacă un rol precumpănitor aci.

Și nu-i oare perfect justificat, ca la un concurs unde controlul îl face populația întregei planete și unde acest control se face aproape numai prin **fotografie, —** aptitudinile fotografice ale subiectului să fie unul din elementele importante ale succesului?

Imi aduc aminte de ce spunea odată profesorul de logică Gablot vorbind de burghezia franceză. Un burghez are alt tip fizic decât un om de acum 3000 de ani. Din cauza hainelor, din cauza felului de a se mișca, de a vorbi, etc. Se va spune poate că toate acestea sunt adaosuri artificiale, că omul în sine este așa cum va apărea la judecata de apoi? Eroare — spune Gablot. Aci trăim în societate; nu suntem la judecata de apoi și omul **valorează** deci în conformitate cu **regula jocului.**

Acelaș lucru și în cazul concursului de rumusețe. Acest concurs mondial, controlat de marele public, controlat **prin fotografie,** este esențialmente un concurs de **reușite fotografice.** Iată dece bunăoară în România, acest concurs e condus de o revistă ilustrată, de o specialistă a fotografiei. Și iată dece, pe de altă parte, candidatele au fost prezintate cetățenilor și sub forma unui film.

Filmul în fine e mai degrabă bun. Să nu uităm că e vorba aci de un film foarte special, care ține pe de o parte de documentar, pe de alta de filmul comercial, de filmul-reclamă, fără a fi la dreptul vorbind, nici unul nici altul. Arta regizorului trebue să se exercite aci asupra unei probleme unice: **să se varieze cadrul în așa fel, încât personagiile să apară în ipostazele cele mai felurite.**

In privința aceasta, dat fiind că e o prima încercare pentru România și dat fiind că nici în străinătate nu există modele pentru această specie de cinematograf, — trebue să recunoaștem că rezultatul e foarte onorabil. Să ne gândim la economia de mijloace cu care a trebuit să se lucreze. Ca să ne facem o ideie, e de ajuns să amintim un singur fapt.

De obiceiu, din ceeace se fotografiază, se svârle cel puțin 50 la sută ca nereușit fotograficește. Dar asta nu e tot. Din ce e deplin reușit, se mai elimină ceva. Este faza **decupajului** Fiecare scenă, este luată și de sus, și de jos, și din dreapta, și din stânga. Din asta însă nu se păstrează tot. Apoi se mai scoate tot ce face să lâncezească acțiunea. In total nu știu dacă din toată pelicula întrebuințată, se păstrează în cele din urmă mai mult de 10 la sută.

In România, asemenea cheltueli nu ne sunt îngăduite. Au fost scene unde nu s'a svârlit nici un singur centimetru de peliculă!

Afară de asta, să nu se uite că scenele au fost înregistrate **cu mâna.** Or, turnajul cu mâna nu îngădue mai mult decât 16 imagini pe secundă. In schimb, proiectarea se face cu aparate aranjate pentru 32 de imagini pe secundă, pentru imagini luate cu aparate automate, unde turnajul se face nu cu mâna, ci tot cu mașina, permițând viteze de înregistrare superioare. Pentru toate aceste motive, era fatal ca reprezentarea pe ecran să fie cam tremurată, cam sacadată, cam pripită. Și totuș, trebue să recunoaștem că în ciuda acestor neajunsuri, imaginile erau destul de clare.

Insfârșit, să ne mai gândim și la faptul că nimeni în România nu cunoaște machiajul pentru cinematograf. Ceeace sabotează mult din frumusețea personagiilor. Să sperăm că la anul toate aceste imperfecții vor dispărea. Sunt lipsuri inerente sărăciei și inexperienței noastre. Cusururi eminamente curabile.

In schimb, ideea în sine a filmării concursului este excelentă. Frumusețea nu constă numai din conturul trăsăturilor. Frumusețea e în primul rând mișcare. Numai când știm despre o femee cum se așează și cum se scoală, cum râde și cum umblă, cum fuge și cum cade pe gânduri, cum știe să fie totodată alta și aceeaș, după cum e îmbrăcată, în „tailleur", pijama, rochie de seară sau „maillot" de baie —, numai când cunoaștem toate aceste lucruri putem spune dacă este sau nu cea mai frumoasă fată din toate... cele prezentate la concurs.

Căci multe sunt care, din diferite motive nu candidează. Fiecare din noi a putut întâlni câte un asemenea exemplar, care ne lasă uimiți de admirație, și pe care totuș nu-l vedem înscris la concurs.

D. I. SUCHIANU

Pe care o preferați?

Se știe câtă vâlvă a stârnit concursul nostru cinematografic prin care ceream cititorilor să ne indice care este preferata lor, între cele două mari vdete ale ecranului:

Greta Garbo și *Marlene Dietrich.*

Am primit la redacție peste 50.000 de răspunsuri din toată țara, precum și din Elveția, Franța, Egipt, Maroc, Turcia, etc., unde revista noastră are numeroși cititori.

Un comitet special a triat timp de trei săptămâni acest material, extrem de interesant pentru un cercetător al părerilor marelui public.

Intr'adevăr, preferințele au fost împărțite egal, fiecare dintre vedete având admiratorii săi.

Dar nu-i mai puțin adevărat, că am primit și scrisori de felul acesta.

Domnule Director,

Vă sunt foarte recunoscător că ați întreprins o anchetă atât de interesantă ca aceia privitoare la mult discutata comparație între cele două femei fatale ale ecranului: Greta Garbo *și* Marlene Dietrich.

Am urmărit multe reviste străine, în care se punea aceiași chestiune — nu însă sub formă de anchetă printre cititori — și am rămas surprins de felul cum era rezolvată.

Revista dv. care îmi este atât de dragă, pentrucă ține să aibe în mod permanent contactul cu cititorii ei, îmi dă astfel posibilitatea să-mi afirm o părere pe care de mult ți-neam s'o manifest.

Vă spun sincer: mi-a plăcut mult Greta Garbo. Melancolia privirii ei, buzele acelea chinuite de șiragul alb al dinților, întreaga ei făptură devenise pentru mine o adevărată pasiune artistică. Mai mult, vă mărturisesc că am fost atât de îndrăgostit de ea la un moment dat, încât i-am scris și mă simțiam nenorocit că n'am primit nici un răspuns. Aveam pe atunci cu doi ani mai puțin decât astăzi.

Vă mărturisesc însă că pasiunea mea n'a ținut multă vreme. O vedeam în fiecare film — erau trei pa-tru pe an — și când îmi impuneam sinceritatea, mă convingeam că nu este prea mare deosebire între un rol și celălalt. Mi-am dat seama că Greta Garbo se repetă. Și mi-a părut rău.

Am așteptat apoi cu o vădită nerăbdare, primul ei film vorbitor. A fost anunțat cu surle și trâmbițe, cu o reclamă formidabilă. Am fost la premieră. Și am încercat cea mai dureroasă desiluzie: Greta Garbo nu știe să vorbească. Vocea ei răsuna sinistru, gros, neavând nici o modulație, nici o profunzime.

In ziua aceia, mi-am dărâmat un idol...

A doua zi m'am dus să văd „Ingerul Albastru" *cu Marlene Dietrich. Am rămas înmărmurit, emoționat, copleșit și fericit că... mi-am găsit o nouă zeitate artistică. „Sex-appeal-ul" artistei germane m'a subjugat și pe mine: trupul ei mi-a impus. Nu știe dece, dar am găsit atâta naturalețâ, atâta bogăție de amănunte în jocul ei, încât am spus prietenilor:*

— „S'a dus cu Greta Garbo! Marlene îi va ocupa tronul!"

Nu mult după aceea am văzut „Marocco". Și din nou am fost deziluzionat. Mi-am dat seama că Marlene nu mai este Lola, Lola din Ingerul Albastru, ci o simplă artistă bună care-și expune cu o vădită conștiinciozitate pulpele, care întrebuințează F.U. *aceleași accente, pe care nu le-am putut crede decât o sigură dată: privind* prima *ei realizare vorbitoare.*

Și atunci, dacă a fi femee fatală înseamnă să-ți chinuești buzele și să-ți expui pulpele pentru a te arăta mereu aceeaș — bine înțeles cu nuanțe regresive, să-mi dați voe să vă spun mult stimate Domnule Director, că nici Greta Garbo, nici Marlene Dietrich nu merită gloria la care au fost ridicate.

Pe cine prefer?

Sincer vă spun, mi-au procurat amândouă desiluzii atât de grozave, încât cred că cel mai nimerit rezultat al matchului organizat de d-v., ar fi unul nul. Și aceasta nu în favoarea celor două vedete, ci în defavoarea lor.

Căci amândouă „au fost" *vedete, au fost femei fatale. Surâsul lor s'a banalizat, efectul pulpelor expuse a ratat iar vocea lor a început să sune a gramofon antebelic.*

Primiți vă rog, Domnule Director, asigurarea deosebitei mele considerațiuni.

JEAN DORONI
avocat

* * *

Mica majoritate de voturi obținută de Greta Garbo, a fost indicată cel mai apropiat de d-ra Marietta Savian din Craiova, cărei i s'a expediat premiul de 5000 lei.

DE VORBA CU CITITORII

Direcțiunea revistei „REALITATEA ILUSTRATĂ" în dorința de a stabili o și mai strânsă legătură cu cititorii și în special cu cititoarele sale, încredințează această rubrică distinsului nostru colaborator d. LOTHAR. sub îngrijirea căruia, va apare în viitor, d. Joseph de Saxa fiind în imposibilitate de a o mai redacta din cauza multiplelor sale atribuțiuni, care îi răpesc tot timpul avut disponibil. Suntem convinși că „De vorbă cu cititorii" va avea pe viitor un și mai mare succes, dat fiind că d. LOTHAR va da răspunsuri și la consultațiuni de ordin general (grafologie și fizionomiștică) în afară de informațiile strict cinefile. devenind astfel un real sfetnic și îndrumător al publicului nostru cititor.

Zema-Cernăuți. — Concursul s'a făcut anul acesta central. fiecare domnișoară fiind îndreptățită să-și trimită fotografia. Titluri regionale nu se mai dau anul acesta.

Kiky Watana. — Vă rugăm a rezuma întrebările la două și numai două serioase, căci celelalte sunt apă de ploaie și timp răpit în zadar. Așa dar...

Cei doi descendenți... etc. — Vom da la timp distribuția filmului care vă interesează. Dar constat că sunteți curioși la „nemărginit". In schimb la minte cred exact contrariul.

Stăpâna ochilor negri. — Să-ți spun drept, dragă, am o mulțime de informații asupra divinei Greta, care mai de care mai interesante. Suflet. Are un suflet ca un cozonac al unei fabrici care nu face reclamă. Iar anatomiceste are o probă de inimă, ști, de diamant... să tai geamuri cu ea. Pentru ca o scrisoare să ajungă în mâinile ei direct. trimite-o întâi inginerului Rakenstolz din Berlin, care va expedia luna viitoare o rachetă poștală peste Ocean. Ce Dumnezeu, am scris doar în nenumărate rânduri. modul cum îi parvine o scrisoare. In definitiv asemenea lucruri încep să plictisească...

Ciubăr Vodă. — 1. In numărul viitor iți voi indica adresa unei fabrici de lumânări. care vinde în rate. Iar de cântat, să-i cânți „Cu calul bălan și seaua... 2. Cum să placi fetelor? Iată: îmbraci un costum de zale. pe care ai grijă să-l decorezi cu ceva zarzavaturi, mergi de-an'ndaratelea suflându-ti nasul din trei în trei minute si mănânci numai ciorbă de broască râioasă. Asa devii original și ști că oamenii originali devin interesanti și în consecință au trecere... 3. „Ce trebue să fac. ca să intru în teatru Cărăbuș?". Simplu. mon cher: un bilet de intrare... 4) Dacă vocea în si minor o ai în picioare, iți prevăd o carieră strălucită. E'n regulă?

Guillaume II. — Willy Forst și Felix Bressart dau autografe numai pe fotografii.

O admiratoare a ochilor albaștri. — Cu Willy Fritsch și Lillian Harvey e o poveste veche, care tinde să se permanentizeze în... logodnă. Am să le comunic că vrei să se căsătorească neapărat și cum amândoi sunt oameni de înțeles, cred că-ți vor trimite o invitație la nuntă. 2. Ultimul film al lui Forst nu ți-l pot comunica, deoarece este așteptat la București și aci nu e loc pentru reclamă. Good bye...

Student A. — Filmul a fost tot atât de anost ca și romanul. Nu se mai potrivește mentalității postbelice Elisabeth Bergner a avut intr'adevăr o creațiune extraordinară. Are 28 ani și s'a născut la Viena. Adresa: „Poetic-Film" Berlin SW 48, Friedrichstr. 13.

Arsene Lupin. — 1) Iartă-mă. dar nu suntem revistă zoologică. Ocazional, poate vom publica. 2) L-a luat dracu... 3) Harry Piel a făcut foarte multe filme. Informații la „Piel-Film" Berlin. Inainte de a deveni artist de cinema, era mâncător de foc la Moși și a debutat chiar la Drăgaica. la Buzău. Primește corespondența în limba germană. 4) Tom Mix s'a născut la 1888. în El Passo-Texas, — care întâmplător se află în Statele Unite. Numele lui se citește... pe dos... Adresa: „Fox-Studios" Hollywood.

Lilly dela Bacău. — Un fel de apă de ploaie. scumpă corespondentă. Artistii mai trăesc. desigur. dar au îmbătrânit și au fost trecuti la pensie. Altceva mai interesant n'ai găsit să mă întrebi?

Antigona. — Răspunsul la prima întrebare, îl aveți chiar în acest număr. în pagina II. Yvonne Vallée este soția lui Maurice Chevalier si gurile rele spun că sunt foarte fericiți împreună.

Ion Neculce-Ploești. — Epigramele au apărut... în coș, care s'a mirat foarte mult că secretarul de redacție i le-a pasat lui. în loc să le arunce pe fereastră. In ceeace privește talentul, nu mai întreba...

Blondinette. — Păstrează-ți banii si cumpără-ți mai bine ciorapi. E vorba de un trust de pungași, stabilit la Hoollywood.

Mona. — Lil Dagover s'a născut la 30 Septembrie 1897 în Java. La 17 ani s'a măritat cu Fritz Daghofer. Statura înaltă. Primeste corespondentă în limba germană la Berlin Westend. Atrvsallé 4. Fi binevenită, dar rezumată.

Dr. King. — Violeta Ionescu a plecat dela „Cărăbuș" pentrucă i-a expirat contractul. Alte amănunte la soc. „Scena" Bucuresti.

Lenuta Ifrim. — Nu contrazic părerea d-tale că esti bine. înaltă si frumoasă. Dar atâta nu-i suficient ca să poți urma arta dramatică. Mai trebue să sti si puțină carte!

La Simiacine. — Sunteți încă doi copii! Explicați-vă sub clar de lună și vă veți reface paradisul pierdut.

Madeleine Vally. — Vă pedepsim că nu cumpărați regulat „Realitatea" și nu vă răspundem acum ci într'un număr viitor.

Rozica Cristescu. — Dacă v'aș întreba eu ce vârstă aveți nu mi-ați răspunde. De ce atunci atâta indiscreție?

J'aime!. — D. P. Daia n'a mai avut angajamente și D'aia a dispărut de pe ecran.

Mausoleu 13. — Voi întrebuința florile dumitale de stil, ca să mă poți înțelege: dacă în „cadrul de timp nu vă fac supărare. cred că veți obține excepție de întâietate, dacă ca o persoană de clasa VIII-a în vârstă de 18 ani ce sunteți, veți lua un loc într'un pașaport de rudă bătrână, care vă va plăti cei șase mii de lei necesari călătoriei și mărcile pentru o scrisoare la Poșta Laurei. pentru a nu pierde considerația ce vă poartă o Miss picantă! Vă răspund numai atâta: „din frica de a nu vă jigni".

Tantonge de Bartong. — N'am să „mă râd" de d-ta acum ci într'un număr viitor.

Sub. Lt. — Ca să scapi de o iubire trebue să-i cedezi și dacă nu scapi nici atunci, dă-i benzină și pune-i foc!

Florile de Mai. — Pentru scrisoarea dumitale aș găsi mai nimerit pseudonimul „Florile dalbe". 1) Adalbert von Schletow. de ceilalți nu-mi reamintesc. 2) După părerea lui Chaplin dialogul scade puterea de sugestie a mimicei. 3) Ce vârstă am? Vârsta lui Mathusalem.

Steierdorf Anina. — Mulțumiri pen tru amabilitatea dv.

Josefina. — Adresa lui Edison este Menlopark. New-York. U. S. A.

Walter Anino. — Vreți să vă sacrificați pentru cinematograf? Riscati să deveniți un pensionar al Azilului de noapte. Alegeți mai bine altă profesiune!

Mus al României.— Adresa lui Chaplin și Douglas Fairbanks e aceeaș pentru amândoi, United Artists Studio, Hollywood. California. Primește corespondenta în limba engleză.

M. M. Galați. — Tachinăriile ascut inteligénta. așa că v'am făcut un serviciu indirect. La întrebări vom răspunde când veți fi mai înfuriat.

Margaretta. — Cer iertare pentru indiscreția de a vă fi citit scrisoarea. A fost un caz de forță majoră. Răspund numai la întrebarea: „Greta Garbo prostuță?". Ati simti vre-o satisfacție dacă v'as spune că e mai puțin prostuță ca dv.?

My. — Condoleanțele noastre. Zissu.

Tabu-Târnovici. — Un scenariu mai mult sau mai putin în cutiile de gunoi dela Hollywood nu contează. Reprezentantii caselor de aci fac numai comerț si nu literatură.

Al 3-lea junior. — Vă rugăm a vă adresa d-lui Vogel, cronicarul sportiv al ziarului „Dimineața".

Nerăbdător-Iași. — Pentru carieră trebue să ai răbdare. Fără acest element, rămâi repetent. In Bucuresti sunt școli superioare comerciale, dar de carieră nu te putem asigura. Si definitiv nu știu ce legătură poate fi între școala de pilotaj și cea comercială. Fi băiat serios!!!

Ministrul plenipotențiar al Chinei.— Lasă, Excelență, că te voi face eu să aștepți până ți-o crește păr în palmă și puțintică minte.

Laurențiu Ionescu., — Ai rămas repetent. La vârsta de abia 19 ani n'ai încă voe să plagiezi. Ai timp, până după ce vei face armata.

Liane Delos. — Nu vă faceți iluzii inutile. La noi nu se pot valorifica talentele puerile pentru cinema. De aceia nici un te sfătuesc să încerci. La Hollywood spre exemplu, sunt peste zece mii de copii, cari așteaptă un angajament. Atât.

Adolescenta Chysella B. — Cel mai bun leac este datul cu capul de pereți, în momentul când își anunță apariția...

Odagaiu-Vișina. — Vezi-ți de școală. dudue și lasă poveștile cu filantropii cari oferă milioane, pentru a te căsători cu cine vrei. Lasă și băeții în pace. să-și vadă fiecare de carte și de viitor și revin-o cu ceva mai serios.

Luminita-Iași. — Regret că n'am pașaportul gata căci aș porni imediat spre America, să-i trag o vizită Normei Shearer. Ce naivă ești. Totuși nu te'nșeli. Este o artistă bună și talentată. In curând vor veni câteva producții ale ei.

Cu cele mai frumoase sentimente.

Une amoureuse d'un prince charmant. — Dudue dragă, din păcate d. Joseph de Saxa a plecat într'un turneu de propagandă electorală și regret că nu-ti pot da acum semnalmentele mâinilor si ochilor „misteriosului", deoarece nu știu în ce hal se va înapoia...

O elevă simpatică. — Biografia lui Charles Buddy Rogers s'a publicat în numerele noastre trecute. Consultați colectia.

Firicel de iarbă. — Chaplin a fost decretat geniu, de oameni mai competenți ca noi și e de-ajuns să-i înțelegi un singur film. pentru a-i acorda acelaș credit. Dar probabil că te interesează numai bufoneria comediilor și nu cauți să înțelegi umanul din lucrările lui Charlot. Nu-i așa că Zigoto era genial?

Anicuța Cârje Vlădicescu. — Adresati corespondența la „Paramount"-Studios, Joinville-Paris, France.

Ramon Novarro. — Filmul a fost vorbit în limba engleză. 2) Filmele de aventuri se toarnă acum vorbitoare. 3) Carlo Aldini e născut în 1892. căsătorit. locuește la Berlin, Ansbacherstr. 6.

LOTHAR

COCHETĂRIE POSTUMĂ

Rămășițele lui Enrico Caruso sunt depuse într'un cimitir din Neapole și nu mică ne-a fost mirarea, citind într'o revistă londoneză următoarele :

„Curiosul obicei, al prietenilor răposatului Caruso, de a îmbrăca trupul marelui cântăreț într'un nou costum de ultima modă, la fiecare trei ani, revelat de Tito Schipa tenorul italian, care organizează această ceremonie, — a făcut senzație în cercurile locale.

— „Plăcerea lui Caruso era să se îmbrace după ultimul jurnal“ spunea Schipa „și cum toți știam aceasta, purtăm de grijă să nu pară demodat și caraghios nici după moarte; astfel ne întrunim la mormântul lui din cimitirul napolitan, din trei în trei ani.

„Trupul lui Caruso a fost atât de bine îmbălsămat, încât pare viu; figura lui și-a păstrat culorile naturale. Recităm câteva rugăciuni și apoi, în prezența noastră, trupul e îmbrăcat într'un costum absolut nou, făcut de unul din cei mai buni croitori napolitani.

„Actualmente Caruso poartă un elegant costum de dimineață“.

Trupul marelui tenor italian care a murit acum opt ani, e închis într'un cosciug de cristal din care s'a evacuat aerul, și care se află într'un magnific cavou de marmură.

In hotelurile și restaurantele frecuentate de turiști, se aud următoarele frânturi de dialoguri :

— „Ai auzit că lui Caruso i se schimbă ghetele anul acesta ?“

— „Zău? Credeam că i se schimbă îmbrăcămintea numai din trei în trei ani“.

— „Ba eu știam că la doi ani“.

— „Eu credeam că'n fiecare an“.

Ei bine toate cele de mai sus sunt pur și simplu legende, care au încolțit și s'au înmulțit, mai întâi pentrucă marele Caruso a fost îmbălsămat și încă atât de bine, încât puținii cărora li s'a permis să-l vadă, deabia pot crede că e mort.

Toate acestea au fost desmințite de către Signora Caruso, mama vitregă a tenorului, îngrozită de faptul că se aruncă o lumină atât de ridicolă asupra lui.

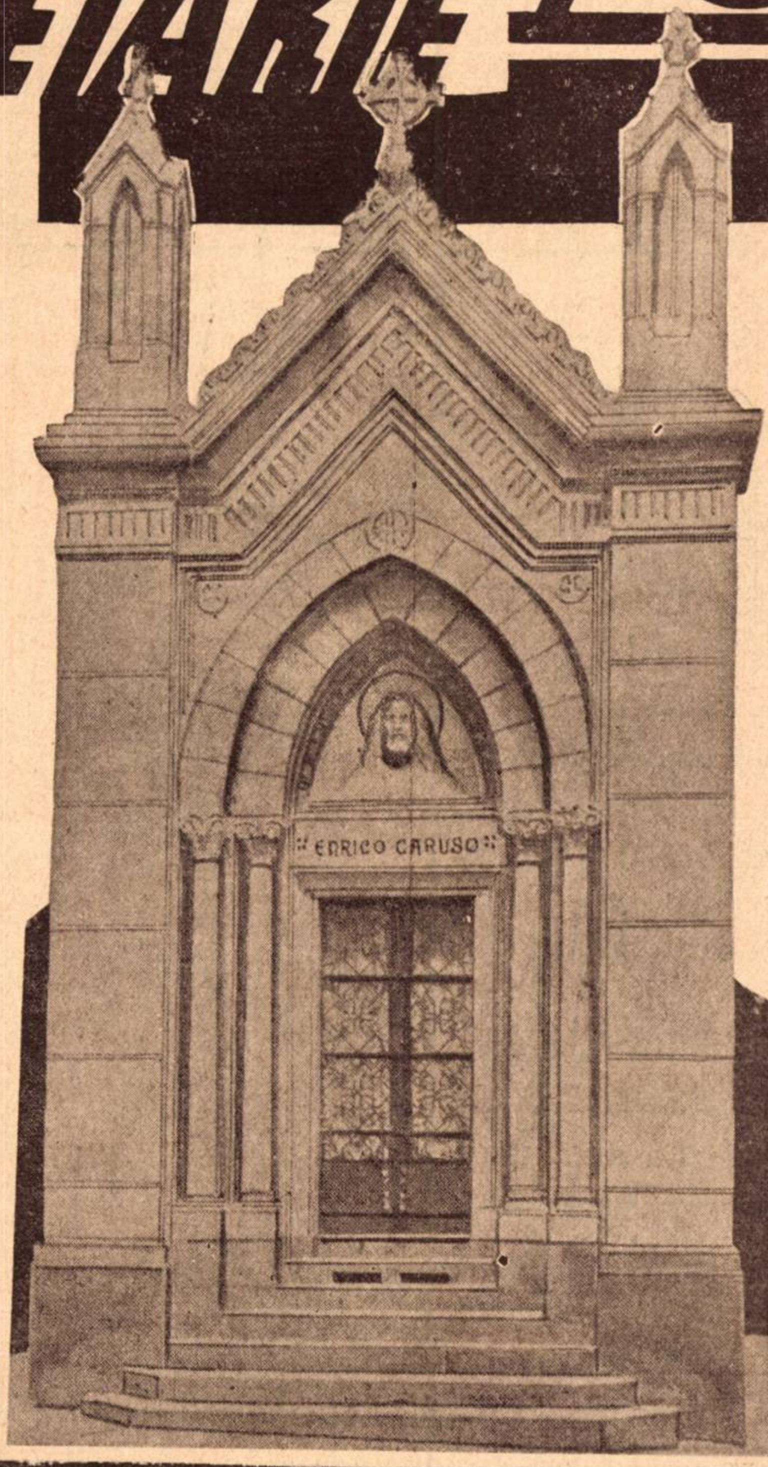
Drept e că hainele lui Caruso sunt schimbate în fiecare an. Dar aceste costume sunt din cele ce formau garderoba lui în timpul vieții.

In fiecare an, procurorul și un avocat deschid cavoul, spre a vedea ce este de reparat. Corpul lui Caruso se află depus într'un mausoleu simplu dar de formă foarte impozantă. In interiorul mausoleului e un sarcofag de marmură, compus numai din două bucăți. In acest sarcofag e un cosciug de cristal. Nimic altceva nu se mai află în acest mauzoleu, afară de un basorelief al madonei, o sculptură foarte apreciată de tenor din timpul când se afla încă în viață.

Sarcofagul de marmură e întotdeauna închis și nu poate fi deschis fără autorizația specială din partea procurorului. Ridicarea masivului capac necesită numeroși oameni și un aparat special. Această operație se face odată pe an — de ziua morților. Atunci procurorul deschide sarcofagul, spre a examina starea corpului și a cosciugului.

Anul acesta s'a descoperit că unul din pereții de cristal se cam lăsase, astfel că aerul pătrunsese în cosciug, iar una din ghetele lui Caruso se deteriorase tocmai din această cauză. Se procedă imediat la îndreptarea peretelui și la schimbarea încălțămintei. De aci legenda povestită mai sus.

Imbălsămarea nu e ceva tocmai obicinuit în Italia, dar văduva marelui tenor, americană prin naștere, a stăruit să se facă aceasta, înfrângând opunerea rudelor lui.

Dr.: Mausoleul lui Caruso, în cimitirul din Neapole; jos: corpul îmbălsămat al marelui cântăreț, în cosciugul de sticlă

Sfaturi pentru ingrijirea frumuseţii

Marcela Albani. — Nu cunosc nici un fel de cremă să egaleze electroliza. Nu cunosc compoziția cremei depilatoare de care mă întrebați. In orice caz rădăcina părului e foarte tenace și nu cedează la alifii. Numai electroliza îi vine de hac. Pentru gene lungi a apărut ceceta cu pilocarpină mereu în revistă.

Fidela. — Ca să ai părul castaniu roșcat îl vei unge regulat la 2 zile cu următoarea soluție: Radix ulei 100 gr. Vin roșu 500 gr. fiert bine o jumătate de oră și filtrat. Pentru puncte negre: Calomel 1 gr. Zinc oxid 3 gr. Tanin 0,50 Extr. hamancelis sicc. 0,40. Ac. fenic 5 picături. Vaselină 40 gr. Ceară albă 4 gr.

Igrec. — Vei utiliza receta de la Fidela din revistă și vei fi mulțumită.

Pentru ochi, un specialist de urgență. Nu mă amestec în chestiuni ce nu sunt de competința cosmeticei mele.

Acen. — Nu știu dacă am nimerit pseudonimul dar mi-a trebuit un telescop ca să-l decifrez. Cu d-ta iată al patrulea cu nasul roșu. Vom forma împreună o societate cu această emblemă. Nimic mai frumos pentru d-ta să intri ca al patrulea în grupul meu, de unde face parte **Urâtul** și **Domnul T. D. S.** etc. Veți unge nasul cu aceiaș cremă miraculoasă și care se va vindeca întâi va căpăta premiu o portocală. Aștept rezultatul pe curând.

Celestina. — Ce înțelegi mata prin transpirație „arteziană" la picioare? Lămurește-mă și pe mine că mi-am bătut capul o noapte întreagă fără rezultat. Imi amintesc de niște unde cu acest nume dar ce are aface undele cu transpirația picioarelor?! Asemănarea care ar fi între o broască țestoasă și un aparat Telefunken de ex.

Mariette. — Pentru astfel de pete vei utiliza: Alcool camforat 100 gr. Hidrochinoina 1 gr. glicerin 20 gr. apă de portocal 50 gr. Ac. benzoic 1 gr. ac. fosforic 10 picături și crema: Hg pp. alb 2 gr. Bismuth 1 gr. Sublimat 0.50. Lanolină 20 gr. Vaselină 20 gr. Pentru mâini glicerolat de amidon albește. Pentru degerături: o baie fierbinte cu Tanin 5 gr. glicerină 50 gr. Alumen crud 5 gr. Alcool camforat 50 gr. la un lighian cu apă.

Mesallisanda. — Iți mulțumesc pentru cuvintele drăguțe ce mi le-ai scris. Sunt măgulită. Urmează tratamentul și comunică-mi rezultatul peste 10 zile.

Moș pe Groși. — Frumos pseudonim. Armonios și simplu totodată. Estetica e satisfăcută pe deplin auditivă, bine înțeles. Ai coșuri pe nas; numai pe nas? Curios loc și-au mai ales. Speriele cu crema Laura 2 și vor fugi mâncând pământul.

Lia Galați. — Pentru mătreață și păr gras: Sublimat corosiv 0,50 T-rie Jaborandi 20 gr. Vin de China 100 gr. Ulei ricin 20 gr. Vei spăla părul odată pe săptămână cu apă în care ați topit puțin borax și apoi veți fricționa rădăcina cu soluția de mai sus.

Sanda Matei. — Da, în cele mai dese cazuri căderea părului este o consecință a artritismului. Urmează receta mea cu T-ra Cantaride.

Mircea Vodă. — Un remediu contra bâlbâielii? Regret că nu mai am câteva pseudonime la îndemână. Cicero mestecа pietre, mata citește pe Voltaire de 3 ori pe zi.

Marie Micloș. — Vrei să știi neapărat de ce sex sunt eu? Și vrei să-mi cunoști adresa numai decât? Află că sunt de sex femenin și că m'am mutat pe Tunari No. 66. Nu fac consultații acasă dar primesc la adresă consultații scrise mai detailat.

Slatina. — Veți tampona petele cu o bucată de vată îmbibată în soluția următoare: Hidrochinonă 2 gr. Alcool 80 gr. Glicerin 20 gr. Apă de rose 30 gr. Apă de hamamelis, apă lauro-cerasi aa. 50 gr. In urmă veți unge cu crema: Hg. pp. alb. 2 gr. Bismuth sbutr. 1 gr. Sublimat 0,05, Lanolină și Vaselină aa. 20 gr.

Ionel. — Ce să faci ca să-mi câștigi iubirea? Să mănânci creer de broască țestoasă, să te urci pe casă și să strigi în gura mare, Ionel minte n'are; nici de cinci parale! Ești mulțumit!

Un drăcușor gentil. — Drăcușorule poți utiliza soluția ce întrebi, dar să știi că nu prea e eficace pentru puncte negre. In schimb curăță tenul seara admirabil de impuritățile de peste zi.

Mayana G. — Pentru ride veți prepara următoarea recetă: Migdale dulci 250 gr. Cetaceum 10 gr. Ceară 10 gr. Săpun ras fin 10 gr. apă de orz 150 gr. Apă de flori de portocal 50 gr. Apă simplă distilată 700 gr. Alcool pur 50. Ulei rosarum 1 gr. Pisați groscior migdalele decorticate și luați numai 150 gr. din ele. Vărsați peste aceste migdale cetaceul, ceara și săpunul topite dinainte amestecați bine până se face o pastă omogenă adăogați și restul de migdale și amestecați bine. Se strecoară prin tifon des. Cu acest lapte de migdale vei unge seara ridele și le vei masa ușor.

Adriana. — Pentru ten uscat cred că crema mea îți va fi de folos. Pentru ridele dela ochi laptele de migdale dela Mayana G. Vei utiliza seara laptele și apoi vei unge cu cremă.

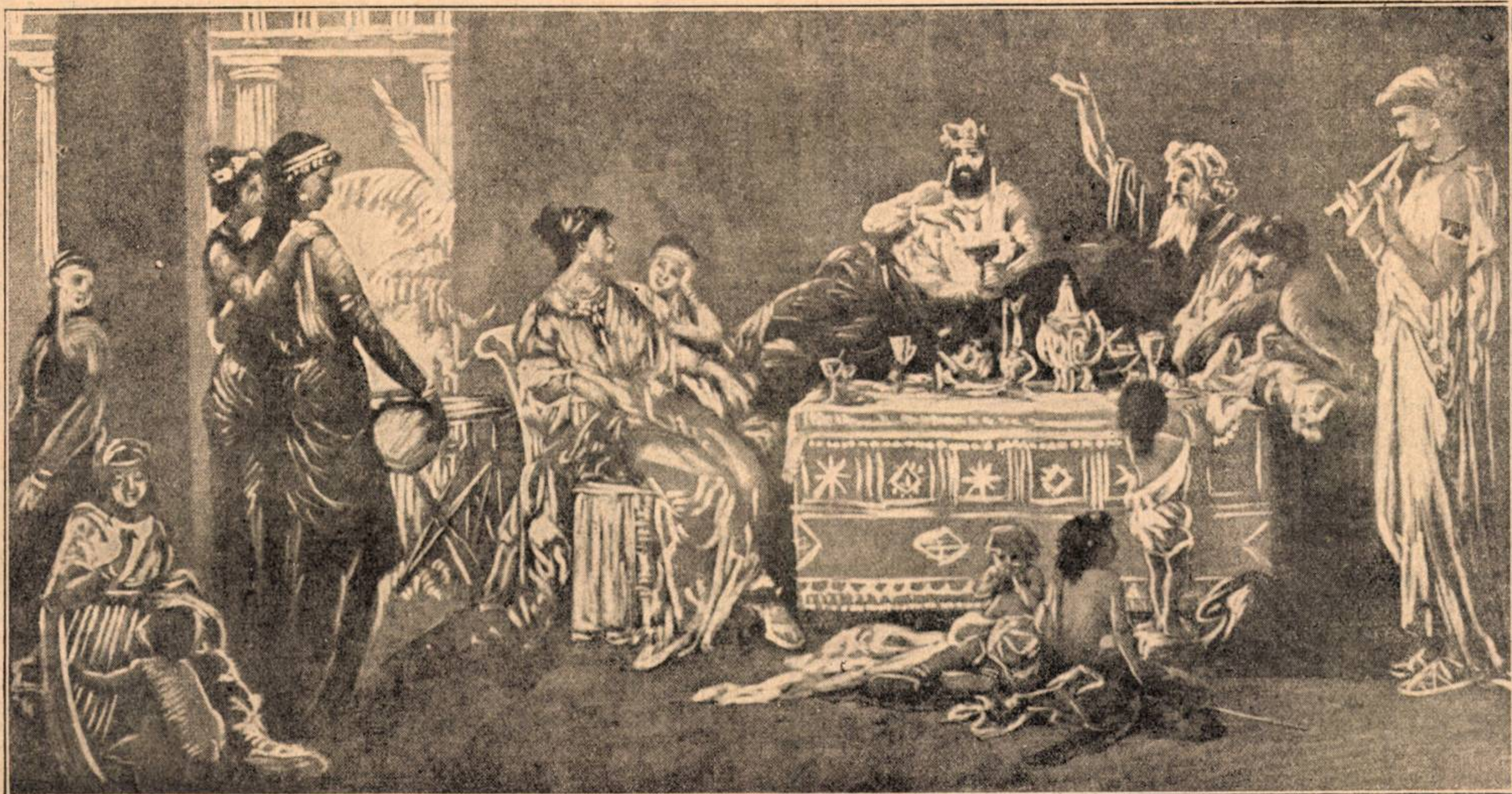
Miseck Tebror, Loco. — Da, medicamentul acela e făcut de un farmacist, cred că e bun contra mătreței. Cât despre pete îmi par curioase. Unge-le regulat cu crema următoare: Hg. pp. alb. 2 gr. Bismuth sbutr. 1 gr. Sublimat corosiv 0. 50 gr. Lanolină Vaselină aa. 20 gr. Peste 2 săptămâni aștept rezultatul.

Adam cel sfânt. — Rachiul așa dar după părerea dumitale este un fel de acid sulfuric care arde la sigur pielea capului?! Oricât de sfânt vrei să te numești, totuși nu-mi vine a crede că confunzi serios rachiul cu acidul sulfuric. Află domnule cel sfânt că rachiul de drojdie se utilizează cu succes în amestecuri de ape de obraz și nu numai că nu arde, dar curăță tenul admirabil. Acidul sulfuric are cu totul alt efect, curățind tenul de piele tot atât de admirabil și lăsând carne vie în schimb. Vezi așa dar eroarea matale. Utilizează receta mea cu rachiu pentru cap dacă bine înțeles până la sosirea răspunsului nu ai chelit de tot, așa cum te temi.

William. — Doctor I. Jianu se ocupă cu operații de estetică. Nu știu însă dacă face și astel de operație. Incercați o consultație totuș și veți fi lămurit.

René. — Crema Laura No. 1 nu e pentru cosuri și puncte negre. Aceia No. 2 e eficace în acest caz. Pentru gene lungi ulei de migdale părți egale cu apă de rose.

LAURA

Sybaris

INSFARŞIT ruinile Sybarisului, — cetatea cea mai luxoasă şi mai bogată a antichităţii, — au fost descoperite în sudul Italiei, aproximativ în regiunea indicată de tradiţie.

Crotona, geloasa sa vecină, o distruge în anul 510 a. Chr. Cotropitorii, incapabili să ţină piept teribilei concurenţe pe care le-o făceau sybariţii — adevăraţi maeştri ai industriei — jefuiră cetatea, nimiciră tot ce putea fi nimicit prin foc şi sabie, apoi îndreptară cursul unui râu asupra ruinelor, care dispărură astfel, până mai acum câteva luni, când li se dădu de urmă, graţie descoperirii a două din conductele sale, ce duceau spre port.

Cu toate că cetatea n'a durat decât două secole, renumele fabulosului fast sybarit s'a întins în toată lumea şi de 2.500 de ani, încoace cuvântul sybarit a însemnat în orice limbă: bogăţie şi rafinament. Săpăturile revelează minuni de civilizaţie, din care reese că Sybarisul îşi devansase epoca, cu 25 de secole.

Nu ne surprinde desvoltatul său sistem de irigaţie, întrebuinţat pe o întinsă scară şi de celelalte oraşe antice. Ceeace-l pune însă deasupra tuturora, sunt conductele ce duceau dela marile rezervoare de vin şi untdelemn, la malul mării, unde erau încărcate repede şi fără mare cheltuială, pe corăbiile sybarite, care fără îndoială erau ultima expresie a perfecţiei pe acea vreme.

După cât se pare râul s'a întors la vechea-i albie, după ce a îngropat mai întâiu ruinele sub câţiva metri de mâl, în care curând încolţiră tot felul de plante.

Crotona îşi ştersese rivala de pe suprafaţa pământului, dar uitase un lucru: să distrugă dublele conducte.

Astfel un fermier italian care săpa un puţ, dădu peste unul din aceste tuburi, la o adâncime considerabilă. Era de o structură extrem de modernă, dar părea să pornească dintr'un loc pustiu, în golful Tarentului, în spre interior şi apoi aparenţa de vechime a pietrelor dădu de gândit chiar profanului fermier. Imediat înştiinţă guvernul şi archeologi fură trimişi la faţa locului.

In primele momente se crezu că tubul acesta era canalul scurt, al vre-unui templu antic. Urmându-se săpăturile însă, ieşiră la ivială marile rezervoare de vin şi uleiu, în mijlocul ruinelor oraşului îngropat.

Cresus, regele Lydiei, care-şi văzu cetatea distrusă nu cu mult înaintea căderii Sybarisului, trecea drept un original, cu toate acestea, când vroia să facă o extravaganţă, se inspira dela sybariţi. In fond Cresus era un fel de „nouveau-riche": bogăţia sa era mai mult un fel de accident şi se datora nisipurilor aurifere ale Lydiei, pe care pusese monopol. Bogăţia ce alimenta însă luxul sybarit, — un lux pe care restul lumii nu i-l putu ierta nici uita vreodată, — era dobândită numai prin inteligenţă şi muncă.

Sybarisul, la început micuţă colonie greacă ,avea după o sută de ani dela fondare, o populaţie de 300000 cetăţeni liberi, fără a mai pune la socoteală sclavii. Rodnicele sale câmpii erau irigate cu atâta artă, încât vinurile şi untdelemnurile sale erau renumite în toate colţurile pământului, unde corăbiile sale ajunseseră să pătrundă şi spre disperarea cetăţilor rivale, aceste superioare produse se vindeau pe preţurile curente ale acestei vremi, ba chiar mai eftin. Astfel Sybarisul devenia din ce în ce mai bogat, iar invidia celorlalte cetăţi tot mai mare.

Din descrierile pe care cronicarii timpului le fac asupra vieţii sybarite reiese, că aceştia cunoşteau rafinamente care ne par astăzi ultima expresie a modernismului. Băile lor aveau duşuri din cele mai perfecţionate. Sybariţii au fost primul popor care a interzis fierarilor, dulgherilor şi altor meşteşugari de acest fel, să lucreze în mijlocul oraşului, pentruca somnul lor să nu fie turburat de sgomote prea violente. Deasemeni nu era permis să se ţină cocoşi în oraş.

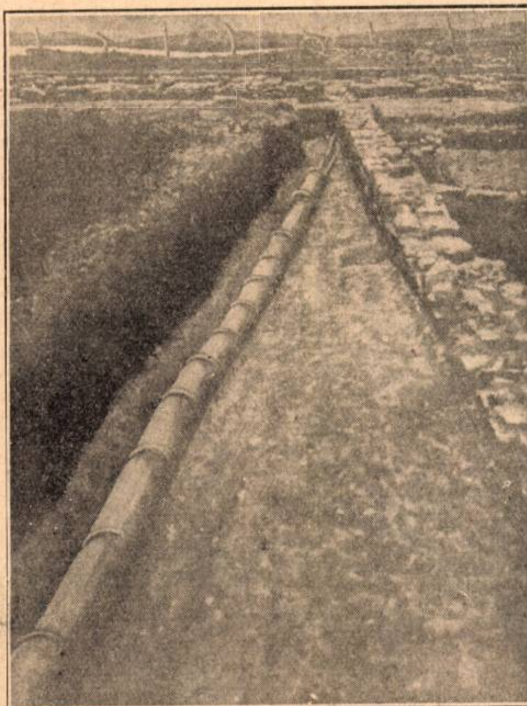
Pe lângă aurul, bijuteriile şi superbele lor vestminte, aşternuturile lor moi deveniră proverbiale în antichitate. Filozoful roman Seneca, ne-a transmis în mare parte tradiţia luxoaselor şi confortabilelor lor culcuşuri. Astfel ne povesteşte că un sybarit se plângea odată, că întreaga noapte nu putuse dormi şi că-l durea tot trupul. Examinând aşternutul gazda găsi o petală veştedă de trandafir.

Phylarcus spune că sybariţii dând frâu liber luxului, au elaborat o lege prin care permiteau femeilor să ia parte la banchete, obligând pe cei cari intenţionau să le invite la sacrele festivităţi, să le anunţe cu un an înainte, pentruca să aibă tot timpul a se pregăti astfel, încât podoabele lor să aibe cuvenita splendoare.

Dacă vre-un bucătar inventa un nou fel de bucate, nimeni n'avea voie să se servească de reţeta lui; timp de un an inventatorul singur prepara acea mâncare, trăgând în acest timp tot profitul ce se putea obţine din vânzare, asta pentruca şi ceilalţi să fie îndemnaţi a se strădui, să invente la rândul lor alte lucruri plăcute sau folositoare.

Când bogăţia şi luxul pătrunseră în Roma, milionarii săi — ca faimosul Lucullus, — începură să copieze punct cu punct ceeace cronicile le spuneau despre festinurile sybarite; tot astfel făcură şi ceilalţi epicurieni, cari îşi puteau permite o astfel de cheltuială. Totuş la aceste festinuri femeile nu mâncau nici nu beau, ci amuzau doar prin dansuri şi cântece, pe comeseni.

ROX

Conductele sybarite descoperite de curând

NOTE DE DRUM

Constantinopolul de azi

Luați de vârtejul excursiilor spre ținutul cadânelor detronate, ne-am desmeticit abia departe, acolo unde mii și mii de oameni se perindă atrași de farmecul mistic al Orientului. Hanume... voalate, ochi adânci, haremuri ascunse după ziduri și eunuci cu iatagane fioroase își leagănă gândul odată cu valul. Și când huruiala ancorei te orașe ale altor țări din Orientul Europei. Și dacă nenorocul te-ar împinge să pornești singur spre Istambulul de azi, te-ai întoarce vădit decepționat. Se înțelege că nu se întâmplă acelaș lucru, când ai buna inspirație să te alături unui grup al cărui șef, după ce a simțit lipsurile de azi ale Istambului, pentru cei cari vin să-l vadă, și-a

La Taxim, in Istambul, la miezul nopții...

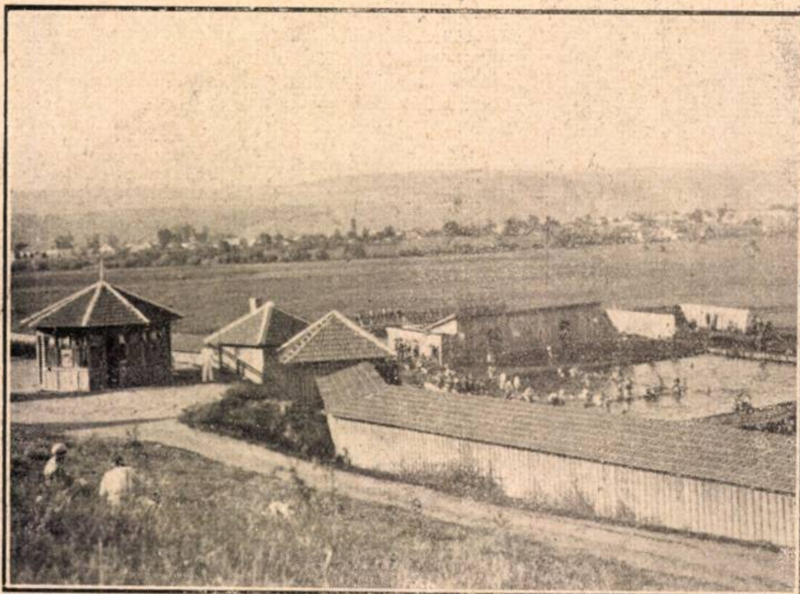
vestește că ai ajuns acolo unde alergai cu visul de atâtea zile, închizi ochii ca să-i ridici pe palatele de aur și sultanii încruntați. Te vezi un Brâncoveanu sau cine știe ce alt domnitor ce poposește cu plocoane la „Poarta" neîndurătoare. Te lași pătruns de un fior tainic și calci cu sfințenie pământul pe care au pășit odinioară stăpânitorii țării tale. Deschizi ochii și-i umpli mari de tot cu ce vezi împrejur. Te sgudui brusc, freci pleoapele, te uiți la cei de lângă tine, căutând zadarnic fesurile roșii și valurile bogate în falduri. Inchipuirea ți-a jucat farsa. Unde-s palatele cu turle de aur și cadânele cu ochi adânci? Unde sunt voalurile și esențele de parfumuri tari? Și unde-s ienicerii ce-au dat piept cu românii noștri?

In locul lor te întâmpină șoferi cari mișună ca în cea mai de seamă metropolă din Occident și limba franceză ce o auzi pretutindeni, te face să crezi pentru o clipă, că poate vaporul a ancorat greșit. Civilizația a rupt vălul misterului. Și cu toată dorința lui Kemal Pașa de a da un caracter cât mai turcesc orașului, schimbându-i numele din Constantinopol în Istambul, e mai occidental de cât multe alte pus la dispoziție bunavoința, să scoată la iveală un oraș mort. Iată dece după prima impresie nemulțumirea noastră a început să se risipească. Datorită excelentei organizații a excursiei d-lui Ing. E. Erdös, ghidul nostru Fuad Bey un om cunoscător în materie, ne-a purtat pe acolo pe unde închipuirea noastră rătăcise înainte de a fi ajuns. Am scormonit mânați de dânsul tot trecutul cu toate ororile și splendorile acestei vechi cetăți de pe malurile Bosforului. An cu an, victorie după victorie, cucerire după cucerire, am urmărit povestea fiecărui așezământ vechiu. Moschei clădite odinioară de creștini, peste care a trecut urgia musulmană, palate din sânul cărora tunau porunci sdrobitoare, aur, scule, nestemate care s'au desfătat altădată pe gâturi de preț, azi au rămas doar moaște de muzeu. Din Baiazid și Soliman cel năprasnic au rămas doar hainele scumpe și turbanele mărețe. Iar iataganele, fier rece, au înțepenit în teaca lor aurită. Și dacă atunci cu înfățișarea lor cutremurau popor cât frunză și iarbă azi ne-am despărțit râzând de fantoșele înspăimântătorilor sultani.

LYA DRACOPOL

O nouă stațiune balneară lângă Cluj

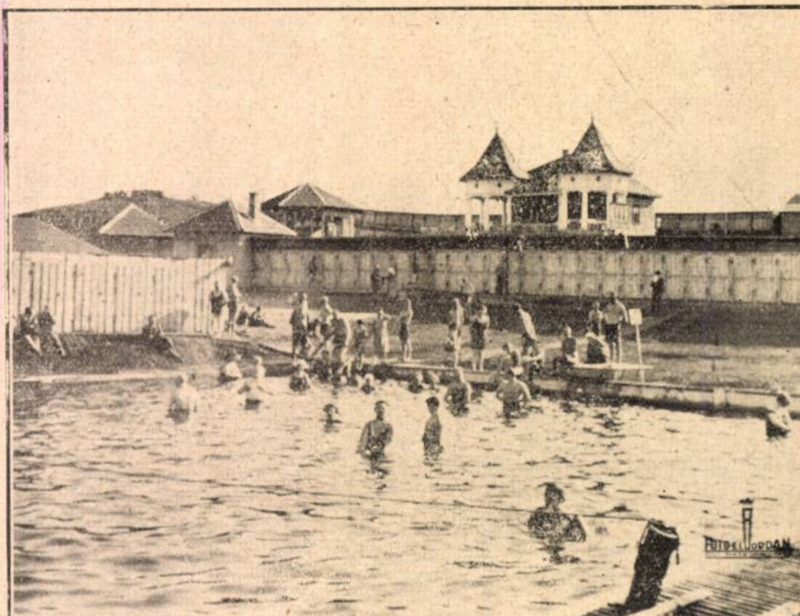
In anul 1927 Dr. Dominic Stanca, medic primar — director al Spitalului de femei din Cluj, a descoperit un teren, în apropierea Clujului

(2 km.), foarte bogat în ape minerale și nămol sulfuros. Analizele apelor cât și a nămolului indică o mare valoare terapeutică acestora, încât în 1928 s'a pus bază unei stațiuni balneare.

Până azi sunt cunoscute 15 izvoare minerale cu diferite concentrațiuni minerale, dela 1.8 gr. — 60.0 gr. săruri (sare, pucioasă, jod, brom, litiu, etc). Iar măsurarea radioactivității a dat rezultate frapante dovedind o radioactivitate de 7.0 m.m.c. la litru de apă, fapt prin care aceste băi sunt clasate între cele mai radioactive ape minerale din țară.

Cele mai radioactive ape minerale din țară sunt Băile Herculane cu 0.24—22.0 m.m.c., Sân-Giorgiu Român cu 10.0—12 m.m.c., după care urmează ape minerale, măsurate de Dr. G. Athanasiu arată o radioactivitate mai scăzută.

In bae, la Someșeni-Cluj

Debitul izvoarelor e de 200.000 litri apă minerală pe zi, fapt ce asigură buna funcționare și desvoltare a băilor.

Din cele 15 izvoare, 5 având o concentrație mai slabă sunt bune pentru cura de băut (stomach, rinichi), iar izvorul Nr. 1, este și purgativ. Restul izvoarelor cu o concentrație mai mare sunt întrebuințate pentru băi: (Rheumatism, sciatică, afecțiuni osoase, flebite, etc.)

Intrucât Direcția C. F. R. a clădit o haltă la Someșeni, iar băile sunt situate foarte aproape de Cluj — la o distanță de 2 km. de oraș — este sigur că noua stațiune balneară va lua o mare desvoltare.

Din ȚARA

Stânga: *De curând a avut loc un match de rugby între echipele „Stadiul Român" și „Sportul Studențesc", care a dat scorul 6:5 pentru primii*

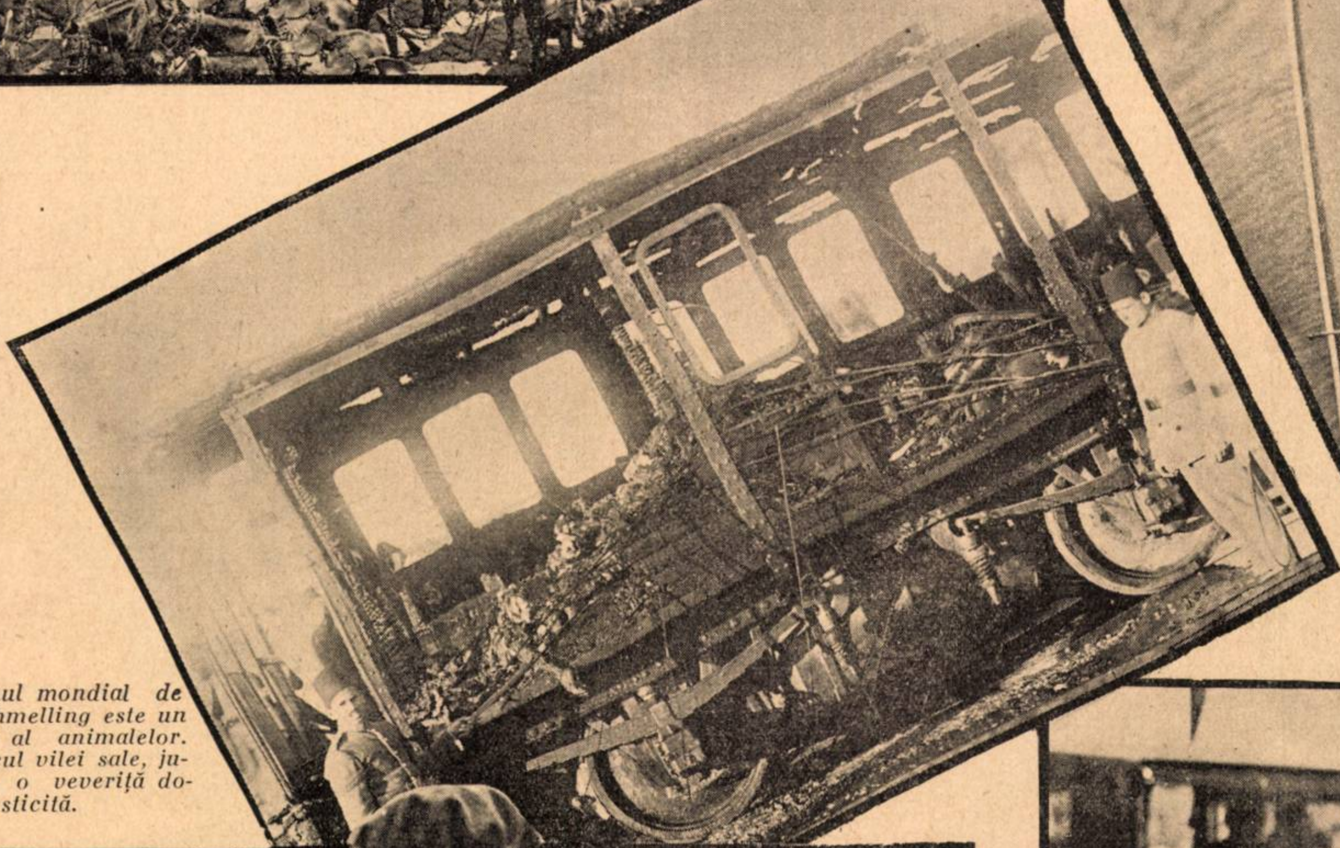
La Valea Călugărească a avut loc inaugurarea unei noui școli de viticultură, în prezența primului ministru. Fotografia de sus reprezintă școala, iar cea din cerc pe primul ministru, rostindu-și discursul.

Inaugurarea studiilor în aer liber la Conservatorul choreografic Leria Niky. — *Zilele acestea s'a inaugurat cu deosebit fast primul „studio park" la școala de balet a d-rei Leria Niky, care funcționează după metoda celor mai perfecționate școli similare din Occident. Importanța acestor exerciții cât și efectul lor binefăcător asupra tinerelor elemente ,este de netăgăduit, atât pentru carieră cât și ca sport.*

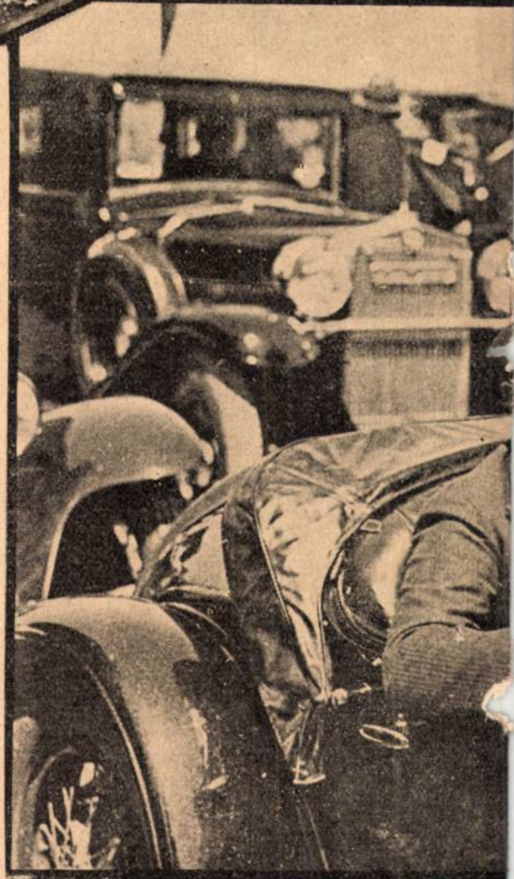
ACTU

Jos: *Campionul mondial de box, Max Schmelling este un mare prieten al animalelor. Iată-l în parcul vilei sale, jucându-se cu o veveriță domesticită.*

...ALITATI

R. I. Sus: *Trupele cantonate în curtea palatului din Versailles în ziua alegerii noului președinte al Franței.* R. I. mijloc: *Acum câtva timp, un tren egiptean a luat foc, înregistrându-se peste o sută de morți și numeroși răniți. Fotografia noastră reprezintă unul din vagoanele carbonizate, din care a rămas numai scheletul de fier. Fotografia noastră de mai sus reprezintă un grup de soldați republicani spanioli, cantonați în preajma unei mănăstiri, amenințată de insurgenți cu incendierea. Fotografia din mijloc reprezintă pe d-ra* Maud Ederle, *singura concurentă femenină, la cursele de bărci cu motor, care vor avea loc în curând pe lacul Garda.* Mijloc jos: *Ducele Mussolini, dictatorul Italiei, a învățat să conducă automobilul, care i-a devenit deocamdată sportul favorit, practicându-l în fiecare zi.* Jos: *Celebrul romancier englez Edgar Wallace, autorul celor mai celebre romane de aventuri moderne, este de un sentimentalism aproape exagerat, când e vorba de nepoțelele lui.*

Dactylographia MODERNĂ

Nu se poate concepe azi un birou modern, un birou al progresului, al ritmului vremii, fără maşina de scris. Munca grea a scrisului cu mâna, cu toate inconvenientele ei: timp mai lung necesar la scris greutate de descifrare, consum mai mare de hârtie, toate au fost îndepărtate de această minunată maşină de scris, numită cu drept cuvânt tipografie în miniatură.

Aceasta a fost şi intenţia inventatorului ei, Christopher Latham Sholes, când a creat-o în anul 1867, despre care nu s'a prea vorbit.

Până în acea epocă accesul femeii în birouri era aproape imposibil. Maşina de scris îi deschise drum liber şi azi ea ocupă unul din principalele locuri în angrenajele muncii, atât de vaste şi complicate, ale vieţii comerciale, industriale şi chiar particulare.

Maşina de scris e făcută în special pentru femei, ale căror degete lungi, fine şi mult mai agile ca ale bărbatului îi dau posibilitatea să tapeze claviatura cu o uşurinţă, iuţeală şi eleganţă ce ne uimeşte de atâtea ori. O dactilografă este o artistă în felul ei şi creează uneori pe hârtia albă ansambluri de o estetică desăvârşită.

Că inventatorul s'a gândit să dea un mijloc de existenţă domnişoarelor şi doamnelor se vede şi din felul cum şi-a exprimat satisfacţia :

— „*I feel that I have done something for the women who have always hat to work so hard: This will enable them more easily to earn a living*". (— „Simt că am făcut ceva pentru femei, cari au avut întotdeauna de dus o muncă aşa de grea ! Aceasta le va îngădui să-şi câştige existenţa în mod mai uşor").

Dactilografia, după unii, ar fi o simplă punere în mişcare a clapelor maşinii. Mare greşeală! Ca la orice ştiinţă practică şi învăţarea dactilografiei necesită un plan şi o metodă bine stabilită. Numai un studiu sistematic, după o metodă modernă cu toate degetele, numită metoda oarbă, pentrucă elevii când scriu nu privesc claviatura, poate să dea dactilografului abilitatea şi agilitatea cerută de intensitatea muncii actuale.

Dactilografia şi stenografia sunt armele de care se serveşte, cea mai mare parte din tineretul de azi, pentru câştigarea existenţei.

Clişeele noastre reprezintă cursurile secţiilor de steno-dactilografie ale Şcoalei Berlitz din Bucureşti, Str. Sărindar 14, de sub conducerea d-lui director Emil Waniek, care se ocupă de zeci de ani cu această importantă ştiinţă şi care are mândria să se laude cu numeroase generaţii de steno-dactilografi, elemente de o valoare reală. D-sa a scris şi un manual absolut modern, „*Cum se învaţă practic şi repede maşina de scris*". Prin el oferă tineretului nostru un mijloc practic de a învăţa dactilografia după metoda ştiinţifică cu 10 degete, care permite să se scrie cu maximum de viteză şi minimum de oboseală. Recomandăm călduros acest manual tuturor celor ce vor să se iniţieze sau să se perfecţioneze în această ştiinţă, cu atât mai mult cu cât în curând, *vom avea plăcerea să anunţăm data unui concurs de dactilografie, dotat cu mari premii.*

reportaj

Gangsterii Ardealului

Un turneu în Ardeal m'a convins că la toate parchetele de peste munți, s'au reluat de câteva zile, cu cea mai mare intensitate, cercetările în chestiunea spirtului negru.

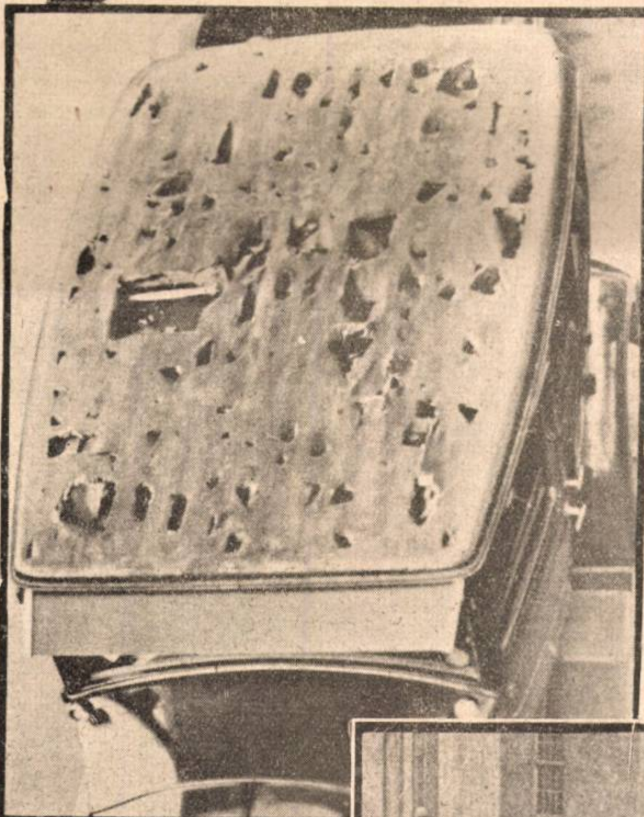
Descoperirile se centralizează la Cluj, unde anchetează judecătorul de instrucție Duncą.

Voiam să rog pe acest integru magistrat, să-mi indice un gangster, ca să pot sta de vorbă cu el, când, un cunoscut din poliție, mă întâmpină:

— Ce cauți pela noi?

— Un gangster!

I-am explicat ce voiam, și am fost condus la un individ, pe care l-am găsit într'o cafenea. Nu era propriu zis un gangster, ci un fel de informator al poliției, din tabăra bandiților.

Dr.: Un automobil al gangsterilor, găurit de schije.

Câțiva delicvenți, cari se feresc de obiectivul fotografic

Polițistul îmi recomandase în prealabil să-i dau de băut, căci așa va spune tot ce știe. Și adăogase:

— Acesta știe lucruri, de ai să te crucești...

CE ȘTIE UN INFORMATOR

M'am instalat la o masă cu acest individ și după primul pahar, începu spovedania:

— „Faptele s'au întâmplat cam anul trecut, când, din cauza produselor clandestine, spirtul taxat în mod legal, nu se mai vindea deloc. Vânzarea lui scăzuse dela 2200 de vagoane, cât fusese până atunci, la mai puțin de 200. Așa dar, restul de 2000 vagoane, era spirt negru. Spirtul gangsterilor curgea în valuri negre, în tot Ardealul. El se desfăcea în stil vast, prin îndrăznețe contrabande.

Pe vremea aceea, aveam o mică fabrică de spirt, lângă Oradea. Intr'o zi, a venit un domn la mine, și mi-a propus să-i închiriez fabrica, oferindumi o chirie enormă. Evident, lucrul mi s'a părut dela început suspect și i-am spus că doresc chiria înainte. Atunci, a scos banii imediat și un fel de contract-tip, pe care mi l a dat să-l iscălesc...

Am aflat pe urmă — continuă informatorul nostru, — că mai mulți domni de aceștia, cutreeră Ardealul, ca să închirieze fabrici de spirt. Cum tot ce era în legătură cu breasla mea mă interesa, am căutat să aflu scopul pentru care acești oameni închiriau atâtea fabrici de spirt, pe sume atât de mari, dar toate cercetările mele au rămas zadarnice, doearece acei indivizi se înconjurau de cel mai nepătruns mister. Ce puteam face în această situație decât să dau târcoale pe la făbricuța mea, ca să văd ce se întâmplă pe acolo?

Dar mare lucru n'am putut să aflu nici de aci. Știam numai, că toate cazanele ardeau zi și noapte...

Stând de vorbă cu alți fabricanți mici de spirt, am aflat apoi că era un grup ciudat, care nici societate nu era, nici asociație legală, și care închiriau toate fabricile din acea regiune, ca să le pună în serviciul lor. Alte fabrici le cumpărau sau le arendau, după cum se înțelegeau cu proprietarii.

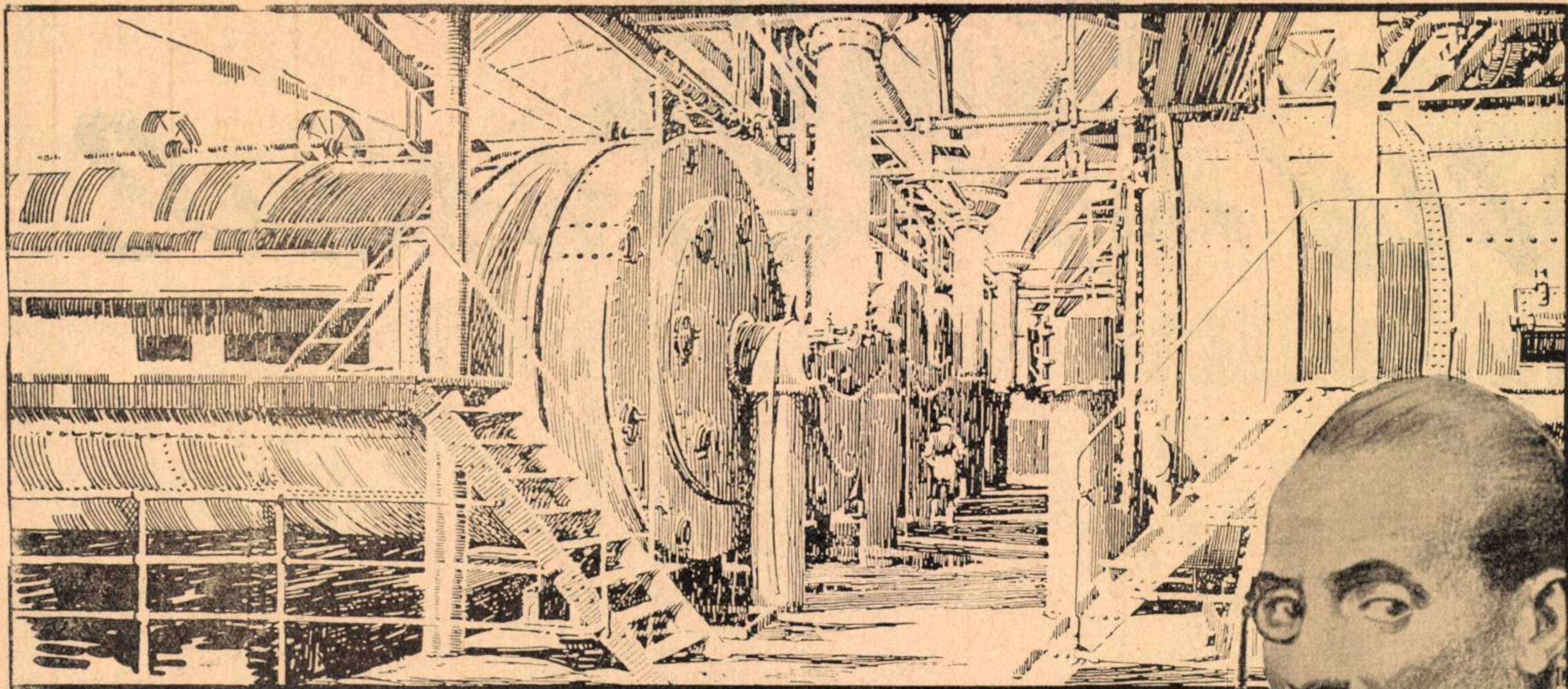
Câțiva fabricanți văzând că se formează un fel de trust, și că deci prețurile de vânzar sau închirire a fabricilor, ar putea să crească, au refuzat să trateze cu acest grup, și au continuat să fabrice spirt pe socoteala lor.

Dar contra acestor proprietari de fabrici se făcuseră denunțuri la București, că fac fraude cu fiscul; urmaseră anchete, unele fabrici și-au întrerupt fabricația, fiind închise până la stabilirea adevărului, altele își micșorară producția, așa că ele nu mai erau concurente însemnate, noului trust.

Or, denunțurile contra acelor pro-

O urmărire a gangsterilor la Oradea Mare

prietari erau făcute chiar de oamenii acelui trust!

Așadar, fabricile pe care nu le puteau acapara, erau denunțate ca făcând fraude și trustul, prin protectorii săi înalți, reușia să le închidă pe rând.

GRUPUL DE WEST

Trecuse câtva timp, dela închirierea fabricei mele — urmează informatorul nostru, — când într'o zi m'am pomenit iar cu domnul căruia i-o închiriasem.

Acesta, îmi vorbi la început de chestiuni de breaslă, de legea spirtului, de taxele exorbitante puse pe spirtul de cereale, ca să se protejeze spirtul de vin, și de alte treburi spirtărești. Nu știam unde voia să ajungă. In fine, îmi spuse :

—Am auzit că te interesezi de aproape de treburile grupului nostru. Ia seama, avem la Cluj și la București protectori, cari ar putea să te sdrobească...

L-am întrebat despre ce grup e vorba; făceam pe neștiutorul.

— E vorba de grupul de West ! îmi răspunse chiriașul meu.

— Grupul de West ? Ce e asta ? Nu cunosc nici o societate anonimă sau nu, cu numele acesta, îi spusei.

— Nu face pe naivul, mă amenință el încăodată. Te previn că dacă ne mai spionezi, te distrugem...

Toate acestea mi-au ațâțat și mai mult curiozitatea. Ințelesesem că e vorba de o asociație secretă, pentru fabricarea spirtului netaxat, adică a spirtului negru. Dar cum oare puteau să lucreze acești bandiți, când funcționau atâția inspectori și controlori ai ministerului de finanțe, când un aparat întreg administrativ, veghia ca fiscul să nu fie defraudat ?

Am plecat atunci la Oradea și am căutat să intru în legătură cu funcționarii însărcinați cu controlul spirtului am căutat să cunosc pe prietenii lor, felul lor de viață, cu cine vin în contact... După vreo două luni de cercetări, aflasem lucruri senzaționale.

O serie de indivizi, formaseră faimosul grup de West, asociație de contrabandiști, printre cari se aflau unele persoane destul de sus puse, care azi se află în cercetarea judecătorului de instrucție.

Grupul cumpărase și închiriase aproape toate fabricile din regiune, și producea sute de vagoane de spirt negru, pe care-l desfăcea în mod clandestin. Pentru aceasta ei mituiau cu sume fantastice pe unii reprezentanți ai autorităților. Le conveniau să dea mite atât de mari, deoarece taxa pe spirtul de cereale era atât de mare și ei produceau cantități atât de enorme, încât beneficiile lor se cifrau la miliarde.

STATUL MAJOR AL GANGSTERILOR

Multe mi-a spus informatorul de mai sus. El a fost desigur un bun informator și pentru poliție. După indicațiile lui am reușit să pătrund în fostul Stat major al Grupului de West, căci gangsterii Ardealului erau conduși de un adevărat stat major.

Aci se făceau planurile de campanie, care erau studiate în amănunțime.

Am reușit să văd de asemeni pe unii implicați din Oradea, despre cari se spune că făceau parte din acest stat major al Grupului de West. Unul e un fost demnitar destul de înalt, care, firește, nu ne-a spus nimic altceva, decât că... „s'a exagerat... e o cabală politică.. e adevărat că am și eu o fabricuță... la moșie"... etc.

Așadar, toată exploatațiunea din Westul țării, era bine organizată, cu șefi, cu comandament suprem, cu executanți hotărîți la orice. Exact ca organizarea strânsă a bandelor de gangsteri din Chicago, sau ca bandele de contrabandiști de alcool din New-York.

O secțiune specială a marelui lor stat major, avea atribuțiuni financiare, și finanța cu sute de milioane de lei organizarea contrabandelor.

Banda de West, mai poseda de asemeni un serviciu de spionaj, foarte bine organizat, și chiar un serviciu de contraspionaj. Se ajunsese ca gangsterii să controleze prin oamenii lor, pe controlorii ministerului de finanțe, ca să nu denunțe operațiunile bandei. Gangsterii Westului, aveau spioni în cele mai importante birouri din administrația dela București și Cluj, prin care aflau tot ce se petrece acolo, în legătură cu spirtul negru.

Intr'un cuvânt, o organizație extraordinară.

Intr'o fabrică de spirt.

Dr.: *Unul din cavalerii spirtului negru*

Robert Lee, profesor universitar predă la Washington cursuri de aplicare a legii prohibiției

OMUL cu 470 nume

A APĂRUT nu de mult, o broşură, intitulată „*Dactiloscopia în serviciul justiţiei*", semnată de dr. Valentin Sava, şeful serviciului de identificare judiciară din România.

Am aflat din această broşură, că undeva, la un etaj a Palatului de justiţie din Bucureşti, există o instituţie modernă, în serviciul de represiune a criminalităţii.

Ceva în genul acelor faimoase birouri, despre care vorbeşte Geo London în reportagiile lui, cu banditţii din Chicago, conduse de un magistrat superior, detectiv, judecător de instrucţie şi jurat în acelaş timp. (Chicago este un oraş în care totul e posibil: Acum cincizeci de ani, a fost incendiat de o vacă, spune cronica.

Vaca mergea pe stradă. La un colţ a întâlnit o babă cu o lampă în mână. A dat cu coada în lampă — vaca, nu baba — lampa s'a spart, gazul a luat foc şi dela focul acela s'a aprins tot oraşul Chicago. Vaca a scăpat.)

Am mai aflat din broşura d-lui dr. Valentin Sava că la serviciul nostru de identificare judiciară există, clasate în bună ordine şi la dispoziţia tuturor parchetelor din ţară, *un milion* de fişe — adică două milioane de fotografii şi zece milioane de „emprente" digitale ceeace reprezintă istoria ilustrată a boclucurilor penale suferite de a optsprezecea parte a populaţiei ţării — sau cam aşa ceva.

Cifrele m'au impresionat şi-am ţinut să dau o raită prin această galerie a delicvenţei băştinaşe, în care crima, furtul şi excrocheria au adunat atâtea sute de mii de reprezentanţi.

Mă aşteptam la un local imens, cu un personal nenumărat de dactilografe, fotografi, experţi... Am găsit la un etaj al tribunalului trei camere strălucitoare de ordine şi curăţenie şi patru funcţionari, absorbiţi în lucru, la patru mese. Patru funcţionari pentru un milion de identităţi!

Am aflat mai apoi că aceşti patru funcţionari se dublează în roluri pentru opt: Şeful serviciului însuş este şi dactilograful serviciului, fotograful scrie şi fişele, camerierul măsoară şi arestaţii. Până acum lucrurile au mers totuş cum au mers... Dar astea sunt lucruri care nu ne privesc pe noi, ci pe Ministerul justiţiei. Şi dacă nici pe el nu-l privesc, cu atât mai bine pentru infractori. Ii va privi pe ei — lucru de care n'au decât să se bucure.

Ceeace ne interesează pe noi aici, sunt în special clienţii d-lui dr. Sava.

D-sa a avut amabilitatea să ne prezinte câteva din „cazurile" cele mai interesante în privinţa identificării prin dactiloscopie (cercetarea amprentelor digitale).

Vom vorbi mai la vale despre trei „cazuri" dintre cele mai interesante.

Anul trecut, într'o noapte a lunei Noembrie, gardianul public cu seria No. 438, a adus la cunoştinţa poliţiei că pe strada Niculescu-Ritz, în dreptul casei cu No. 36, zace cadavrul unui necunoscut.

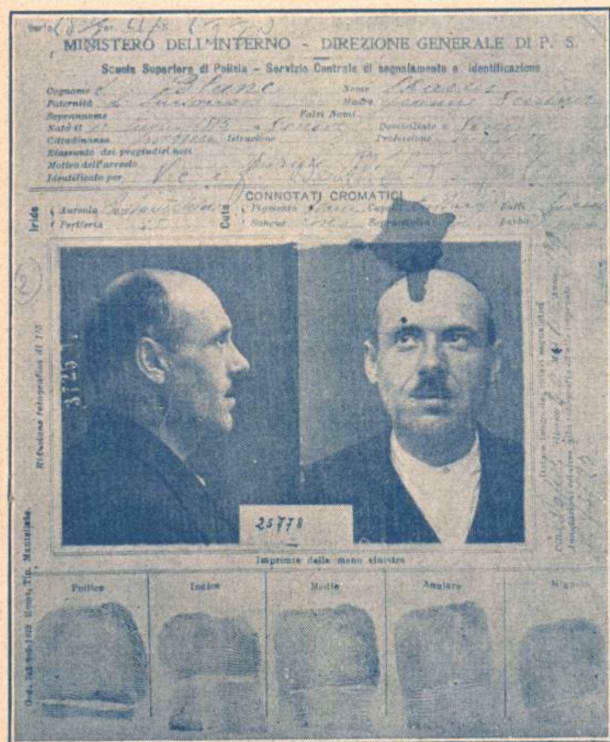
La faţa locului s'au prezentat imediat şeful siguranţei, primul procuror şi comisarul de serviciu.

In stradă zăcea într'adevăr corpul unui tânăr de vreo 19 ani. Pe piept ţinea cu o mână ţeapănă, un revolver. Medicul legist a constatat moartea survenită cu un ceas mai înainte.

In haine nici un act după care să se poată stabili identitatea. La capul pieptului o rană adâncă de cuţit. Tânărul fusese de bună seamă ucis şi criminalul îi pusese revolverul în mână, ca să se creadă că era vorba de o sinucidere.

S'au început cercetările. Timp de o săptămână cadavrul a stat în celulele de conservare ale morgii fără să se poată da de urmele asasinului. Intr'o zi, în treacăt procurorul a vorbit despre această întâmplare doctorului legist, şeful serviciului de dactiloscopie.

Sus: *fişa românească a vagabondului*; st.: *fişa italiană*; dr. sus: *amprentele digitale*

Principalul lucru era să se stabilească identitatea victimei. Or, poliţia şi siguranţa epuizaseră toate metodele şi mijloacele de cercetare şi printre fişele lor nu exista nici o fotografie a mortului. O astfel de fotografie nu exista de altfel nici în serviciul de identificare judiciară.

Totuş medicul legist avea speranţa că în colecţia milionului său de imprimări digitale, s'ar putea dovedi vre-o fişe a celui asasinat. Şi într'adevăr, în aceeaş zi parchetul a fost înştiinţat de medic, că „necunoscutul" se numia Mogoş Dumitru Tinca Văduva, în vârstă de 19 ani şi era originar din comuna Petineni jud. Vlaşca.

Tânărul era analfabet şi cu vre-o doi ani în urmă semnase, prin punere de deget, un act la parchetul tribunalului Vlaşca...

Rudele i-au recunoscut în urmă cadavrul, întărind afirmaţia medicului legist.

Criminalul a fost identificat în trei zile după aceea, în persoana unui constănţean. Crima fusese comisă din răsbunare.

Alt caz interesant este ilustrat de întâmplarea locuitorului Gh. P. Iacomi din Constanţa.

In ziua de 9 Mai 1929, i s'au furat lui Iacomi mai multe obiecte şi acte, între care şi livretul său militar. Autorul n'a putut fi arestat.

La câteva luni după această întâmplare, a fost arestat în Bucureşti pentru scandal şi bătaie, un individ cu numele de Gh. P. Iacomi. Parchetul a deschis acţiune împotriva lui şi l-a lăsat apoi în libertate.

La ziua judecăţii, Iacomi nu s'a prezentat şi a fost condamnat în lipsă. Mandatul a fost înaintat la Constanţa şi după o săptămână poliţia de acolo a trimis sub excortă pe Iacomi, păgubaşul din ziua de 9 Mai. La Văcăreşti bietul om a făcut plângere împotriva arestării pe nedrept.

Se plângea omul că, deşi el este Iacomi din Constanţa ,în vârstă de 38 de ani, cum se specifică în mandatul de arestare, nu se ştie vinovat cu nimic şi niciodată n'a avut vre-o judecată la Bucureşti. Se ruga să se facă o cercetare amănunţită a identităţii lui, findcă de bună seamă, la mijloc nu e decât o greşală.

Şi s'a făcut cercetare. Tribunalul n'avea însă fotografia celui arestat în Bucureşti pentru scandal, iar la serviciul de identificare nu existau decât emprentele digitale ale bătăuşului.

Dar acestea au fost deajuns ca să dovedească eroarea comisă la Constanţa, iar cu prilejul unei vizite ulterioare prin serviciul de identificare, în urma altei infracţiuni, falşul Iacomi a fost descoperit şi a trebuit să mărturisească şi furtul din ziua de 9 Mai, comis la Constanţa asupra adevăratului Iacomi căruia îi uzurpase şi identitatea.

Şi iată încă un caz. Acesta ese cu totul din comun. E vorba de un erou al vagabondajului. De un om care dela vârsta de 16 până la 48 ani, cât are acum, n'a putut sta nici şase luni încheiate în acelaş oraş şi nici un an întreg în aceeaş ţară. La 16 ani a fugit de acasă şi de atunci colindă mereu lumea. N'are carte de identitate, n'are act de naştere şi mai ales n'are niciodată paşaport. N'a recunoscut niciodată realitatea frontierelor şi niciodată n'a vrut să adopte „ereziile" civilizaţiei moderne: poartă ghetele până se rup şi gulerul scrobit până se sfâşie. Dacă ghetele se rup înaintea gulerului, umblă desculţ dar gulerul e guler şi nu-l aruncă pentru simplul fapt doară, că s'au rupt ghetele.

Când îi e somn doarme, când îi e foame mănâncă.

Rar i se întâmplă să le încurce. Atunci, mai mult dintr'un soi de inadvertenţă, doarme când îi e foame şi mănâncă în somn. Dar asta se întâmplă rar. Când n'are bani, este totuş onorabil îmbrăcat, intră în restaurantele mari, unde plata se face la urmă şi se poate aranja să nu se facă de loc. Ignorează totalmente criza şi repercusiunile ei.

Dar cu ce nu s'a împăcat el niciodată, este obiceiul de a purta un nume fix şi o figură identică. A umblat peste tot globul şi a purtat patru sute şaptezeci de nume de botez şi familie.

Datorită principiilor lui despre frontiere şi identitate, a avut bine înţeles unele conflicte cu poliţiile globului.

La Bucureşti a fost arestat pentru vagabondaj în anul 1907. Atunci şi-a lăsat la serviciul de identificare judiciară două fotografii şi câteva urme de burice digitale.

Gangsterii Ardealului

(URMARE DIN PAG. 20)

Ceeace v'am povestit mai sus nu este decât începutul unui senzațional roman, care însă a fost trăit în realitate de gangsterii Ardealului.

Afacerile Grupului de West mergeau strălucit. Beneficiile creșteau, producția spirtului negru se intensifica, banda își asigurase concursul unor persoane foarte influente, și operațiunlie ei se făceau acum la lumina zilei, în văzul tuturor. Nimeni nu îndrăsnia — la fel ca și în America, — să se atingă de gangsterii spirtului negru. Ei aveau complicitatea tacită a autorităților, și începuseră să amenințe pe cei ce încercau să le stea în cale.

Afacerile lor mergeau atât de bine, încât au născut invidii și idei de concurență.

De altă parte, pe motive de participări la beneficiu, se ivesc în sânul grupului de West oarecari neînțelegeri.

Atunci o mână de indivizi din Cluj, geloși de loviturile gangterilor din Oradea, se gândesc să organizeze în regiunea clujană exploatarea spirtului negru. In acelaș timp o dizidență din grupul de West, se pare că a pornit să descalice în alte ținuturi și oameni cu experiență, înjghebară la Cluj o bandă adversară, pe care o numiră grupul de Est!

Banda această nouă a luat o desvoltare extraordinar de rapidă. In curând acapară toate fabricile, dintr'o regiune foarte întinsă, și începu, cu o cutezanță uluitoare, operațiuni dintre cele mai periculoase.

Incepe atunci lupta surdă între cele două bande, războiul epic între grupul de West și grupul de Est. Și asistăm la reeditarea aidoma, a luptelor dintre bandele de gangsteri dela Chicago...

Grupa de Est — cea dela Cluj, — era finanțată de milionari. Capitalul multora bogătași, inactiv de atât amar de vreme, găsi un domeniu de investițiuni, ce producea uneori o mie la sută, poate și mai mult. Se închiriau fabrici, se aduceau vagoane de porumb cu prețuri derizorii, și din cazanele gangsterilor clujeni, curgea spirtul negru, revărsându-se asupra întregului Ardeal. Curând, valurile de spirt negru năpădesc în toate provinciile, în Bucovina și până în Basarabia.

Lupta între cele două bande, a fost începută de *bussinesman*-ii din Cluj. Acești milionari, avizi de câștig, intensificară producția, umflară afacerea aceasta senzațională, pânăce scandalul isbucni. In mândria lor de trustori omnipotenți, în fața cărora miniștrii dela București se plecau ca în fața unor magnați, gangsterii Clujului nu puteau suporta concurența Westului, și lupta pentru supremație începu.

Evident ,războiul acesta al spirtului negru, avea în primul rând — ca orice războiu — rațiuni de ordin economic. Ca și în războiul mondial și în celelalte, la bază sta lupta pentru debușeuri. Grupa de Est râvnia debușeurile grupului de West, care, la rândul lui, era foarte jenat de puternica și avida concurență dela Cluj.

Erau deci față în față, două armate ale Răului, — armatele Spirtului Negru. Fiecare, avea forțele și armele ei specifice. Clujul se sprijinia pe forța banilor. Banda de Est dispunea de capitaluri formidabile, cu care netezia terenul în fața mersului ei triumfal, cumpărând tot ce-i sta în cale : concurențe, mijloace de transport, conștiințe... Mai ales conștiințe.

Intr'adevăr, Grupul Clujan a început o acțiune vastă pentru cumpărarea de persoane influente, fiindcă tocmai acestea îi lipsiau. In schimb, tăria grupului de West — dela Oradea — sta tocmai în persoanele politice influente, pe care le avea la spate.

Așadar, se aflau față în față banul și influența.

Grupul de West, mai influent la început, începe însă să-și piardă treptat și această forță, deoarece probabil, banii Estului reușiră s'o dizolve, făcând multe infuențe să cotească spre Cluj.

Westul își pierde treptat prestigiul, în timp de Grupul de Est se fortifică, devenind o mare cetate a gangsterilor. Organizația lui se complică; agenții lui mișună în toate orașele țării, la toți negustorii, iau masa la miniștri. Organele subalterne de poliție sau ale fiscului, sunt pur și simplu terorizate. E deajuns ca un agent al fiscului să murmure în fața gangsterului, pentruca nefericitul funcționar să fie mutat în 24 de ore, la granița opusă a țării.

Rețeaua trustului negru, acoperă acum nu numai fabricile din jurul Clujului. dar toate județele din prejur. Producția e aproape echivalentă cu întreaga producție a țării, deoarece, celelalte fabrici, care n'au căzut în mâinile gangsterilor, sunt oprite de a funcționa, prin diferite manopere.

In ce privește alcoolul — și mai mult poate, în domenii imponderabile, — țara întreagă pare a fi în mâinile gangsterilor.

Infine, scandalul isbucnește. Un început de cercetări s'a făcut mai de mult, sub presiunea opiniei publice, acum, cercetările s'au intensificat, iar lumea văzând că steaua gangsterilor din Ardeal a început să apună, contribue la cercetări cu sute și mii de denunțuri, dintre cele mai neașteptate.

Dar modul cum s'au prăbușit grupele de West și de Est, întrece tot ce se poate închipui mai senzațional: cele două bande de gangsteri, s'au distrus reciproc, s'au denunțat una pe alta, în speranța că va rămânea numai una din ele, care să aibă tot beneficiul !

Intr'adevăr, când grupul de Est ajunsese la apogeul puterii sale, banda adversă a propus autorităților, prin doui interpuși, să le însoțească în câteva descinderi, pentru a distruge grupul de Est.

Westul spera astfel să-i fie îngăduit să facă descinderi la fabricile din grupul adves și să le închidă pe rând, pentruca să nu mai producă spirt negru, decât fabricile grupului orădan.

Prin acest mod, autoritățile au descoperit cuiburile gangsterilor dela Est, după care, arestară pe interpușii grupului dela West și începură cercetările asupra șefilor acestor indivizi.

Cu câteva zile înainte gangsterii Westului ceruseră fățiș, — unor persoane din oficialitate, — să li se dea voe să treacă un mare transport de spirt negru, spunând :

— Nimic nu ni se împotrivește!... Autoritățile trebuesc să lase transportul nostru să treacă, neobservat.

Cutezanța ajunsese prea mare. Cel ce trimise acest limbaj, fu arestat.

Acest sfârșit al luptelor dintre gangsterii spirtului negru, am să-l povestesc mai pe larg. Chestiunea spirtului negru, are, după cum se știe, și o latură politică. Am făcut cu totul abstracție de ea, mărginindu-ne a reproduce fapte povestite nouă de martori, sau fapte ce există în dosarele parchetelor din Ardeal.

Așa dar iată cum s'au prăbușit bandele de gangsteri din Ardeal.

Cu câteva zile înainte de a fi arestat, unul din inspectorii implicați în afacerea dela West, s'a dus la d. inspector de poliție Clonța, din Cluj, amenințându-l :

— Grupul nostru este susținut de oameni cu influență; cine ni se opune, e sdrobit. Zilele acestea vom face importante transporturi de spirt negru prin Cluj. Vă cerem să nu le opriți. Dacă nu puteți aceasta, atunci să le trimiteți la administrația financiară, unde am aranjat totul. Vă dăm în schimb 10.000 lei pe lună, dacă închideți ochii".

E de notat că, la toate polițiile unde am întrebat ce este cu afacerea spirtului negru, mi s'a răspuns că „rezultatul descinderilor a fost trimis la administrația financiară".

Iar la administrația financiară... „totul era aranjat"...

De data aceasta însă, inspectorul ce făcuse propunerea de mai sus, a fost arestat.

Prinzând de veste că grupul din Est începe ofensiva, banda orădană trimite pe unul din gangsterii săi, însoțit de o persoană influentă, ce se spune că susținea astfel de operațiuni, la un înalt demnitar din ministerul finanțelor, denunțându-i că la Cluj există o mare bandă de gangsteri ai spirtului negru și propunându-i ca organele ministerului să dea concursul gangsterilor dela Oradea, pentru a distruge grupul de Est.

Declarația de mai sus, care se află la parchet, înfățișează în modul următor planul gangsterilor din West, contra celor dela Est :

Un funcționar din ministerul de finanțe, care urma să fie în simbria Grupului de West, să facă inspecții fabricilor dela Cluj, și să le închidă. Acel funcționar obținea pentru aceasta, suma de 6 milioane lei... lunar, din care 3 milioane erau destinate altui demnitar.

Denunțul se cercetează, pentru a se stabili vinovățiile.

Astfel a început, prin lupta dintre bandele lor, să se întoarcă norocul dela gangsterii Ardealului.

SANDU VORNEA

Omul cu 470 nume

(Urmare din pag. 21)

Se numia atunci Albert de Coist era născut în Montreal, în Canada, era supus englez, avea 7 clase de liceu și era de profesiune desenator.

După 22 de ani poliția din Neapole i-a luat alte fotografii și alte emprente.

La Neapole se chema Charles Blanc, născut la Geneva, de naționalitate francez.

Intre timp, la Stuttgart se numia Labrosse Albert, născut în Franța.

La Frankfurt am Main, Letellier Albert, născut la Paris.

La Tunis îl chema Leventin Leon și era născut la Cairo.

La Bruxelles se numia Gambetta Louis, născut la Rennes.

La Paris a fost arestat sub numele de Herisson Louis Emil născut în Nancy.

La Livorno purta numele de La Croix Lucien, născut la Beçaucour, Canada.

In Alger se numia Goudard Albert, la Londra era Ghesner Albert. In Suedia purta numele de Ghenf Karl, etc., etc.

Insfârșit în 1930 poliția din Viena arestează pentru insultă: omul nostru se necăjise pe patronul unui restaurant și-i spusese vre-o două vorbe... pe un anume Ghesner Albert, în vârstă de 48 de ani, purtând barbă și mustăți, de meserie arhitect de naționalitate român.

A fost înștiințat serviciul de identificare juridică dela București și s'a dovedit într'adevăr, după emprentele digitale, acest lucru surprinzător: Albert Ghesner era într'adevăr Albert Ghesner, fiul nelegitim al Iohanei Ghesner din Brăila.

Poliția vieneză l-a expediat deci în România, unde este poate și acum.

Ultima fotografie a vagabondului internațional

In datele centralizate de poliția vieneză asupra acestui „tramp" se arată că în total omul a fost arestat de opt sute de ori pe tot globul, pentru 40 de feluri de delicte. A fost pedepsit în total cu... 12 ore de arest.

Figura i s'a schimbat, liniile feței au îmbătrânit și s'au strâns; acum poartă barbă și a chelit aproape complet, a îmbătrânit și a scăzut în înălțime. Un singur lucru i-a rămas neschimbat: liniile papilare dela buricele degetelor.

I. RAK

SAN FRANCISCO

SAN FRANCISCO este orașul care oferă cele mai orbitoare contraste; în anumite cartiere regăsim — ca să spunem așa — satul primitiv fondat pe moșia unui colon elvețian, cunoscut sub numele de general Suter, în vreme ce Market Street, strada principală, este supraîncărcată de sgârie-nori uriași, ce formează o adevărată atmosferă de basm.

Dintre toate cartierele străine din San-Francisco, cel mai pitoresc, fără îndoială, este acel al chinezilor. Nu vezi acolo decât mici prăvălioare, cu vitrine ciudate, unde lucesc foarte des pești prăjiți.

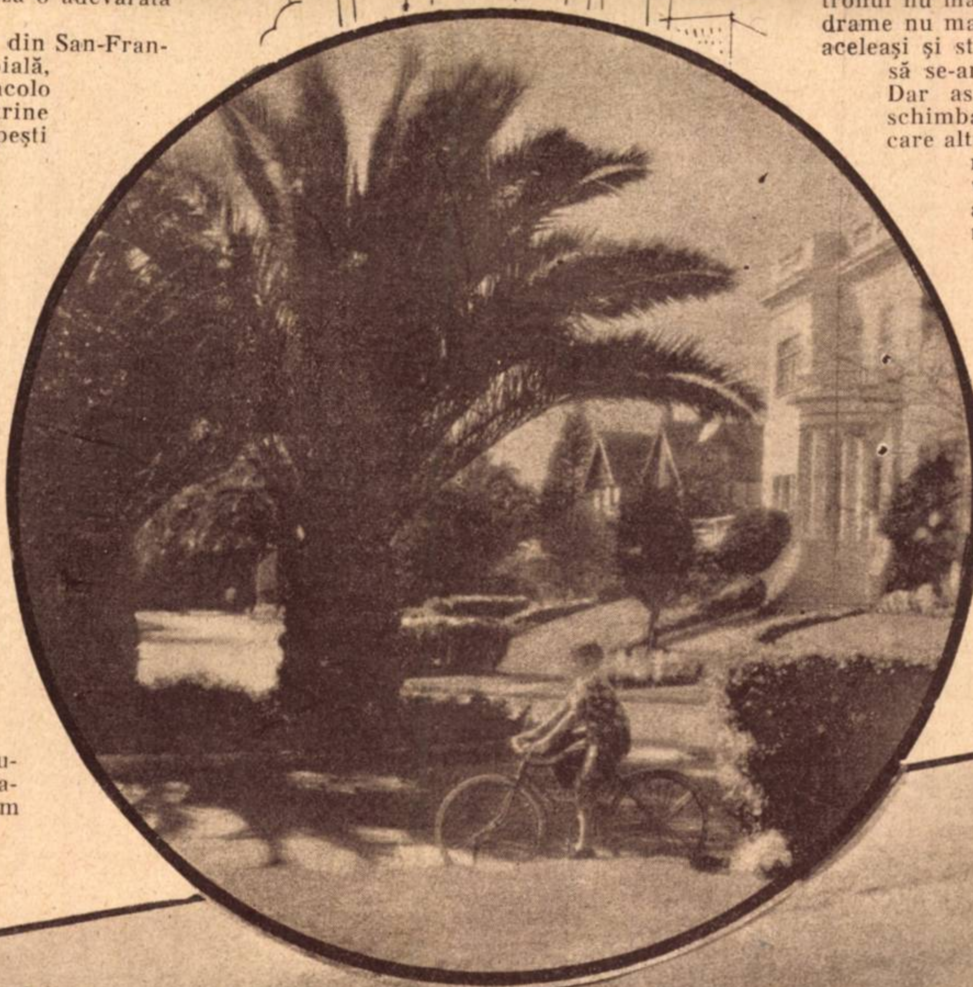
Cu deosebire de japonezul care se adaptează acum repede obiceiurilor țării unde se află, vecinul său asiatic se încăpățânează să construiască cât mai multe pagode și să aplice pe ziduri niște ciudate afișe verticale, pictate în cele mai vii culori și acoperite cu fel de fel de semne cabalistice.

Intocmai cași Roma, San-Francisco posedă șapte coline și de pe fiecare din ele, putem admira o panoramă de o frumusețe greu de imaginat: Telegraph Hill, Nob Hill, Presidio Heights, Sutro Heights, Twin Peaks, etc. De pe Sutro Heights putem contempla sub un aspect dintre cele mai mărețe, imensitatea Oceanului Pacific precum și Golden Gate (Poarta de aur). In apropierea acestei coline se află și restaurantul „Cliff House" pe care — deși are numai patru etaje — nu trebue să-l trecem cu vederea...

Către acest local se'ndreptau altădată pașii a mii de pioneri — începând del 1849 — și cari, după ce-și umpleau sacii cu praf de aur, veniau aci să se ospăteze și să-și potolească setea.

Bine înțeles că nici clădirea și nici patronul nu mai sunt aceiași; martorii atâtor drame nu mai există. Stâncile sunt însă tot aceleași și stau gata — cași mai'nainte — să se-arunce în valurile oceanului. Dar aspectul lui „Cliff House" s'a schimbat mult. E un restaurant ca oricare altul unde clientul intră ca să admire un peisaj frumos și ca să respire aerul mării, dătător de apetit. In 1849, pe vremea goanei după aur, pe care Charlot a știut s'o imortalizeze prin admirabila sa operă, mesele de joc abundau și restaurantul despre care ne ocupăm ar fi părut mort fără femeile de consumație și fără indivizii cu mușchii de oțel, cu pumnii de granit și cu bărbi hirsute.

La o sută de metri deaci dai de Ocean. Din când în când, strigătele lupilor de mare sunt aduse de vânt spre oraș...

St.: *In Central-Park din San-Francisco*

Jos.: *Vedere din Frisko„ spre Oceanul Pacific*

Printre cele mai splendide spectacole ale lumii, ne vedem nevoiți să socotim și priveliștea oferit zilnic de Golden Gate. Din înălțimile așternute cu iarbă bogată, unde sportsmenii se pasionează după golf și unde este clădit mărețul palat al Legiunii de onoare, ai prilejul să admiri Oceanul, fără să uiți golful unde se agită fără încetare apa, când calmă, când nespus de furioasă. In mijlocul acestui golf, pe cea mai înaltă dintre stânci, se ridică farul; ca în multe alte porturi, intrarea în San-Francisco este foarte periculoasă pentru navigatori. De cealaltă parte a golfului, se zărește comitatul Marin *(Marin County)*. Aspectul acestuia este

foarte muntos.

Palatul Legiunii de Onoare, despre care am vorbit mai sus, a fost oferit orașului San-Francisco de către d. și d-na A. B. Spreckels și este o replică fidelă a palatului francez. *Cugetătorul* lui Rodin domină intrarea. Picturile și sculpturile din interior sunt dintre cele mai rare. Nu trebue să uităm nici sala subterană de teatru unde se reprezintă piesele cele mai moderne din Europa și America.

Și-acum să ne folosim de covorul fermecat din basme; iată-ne pe un colțișor oarecare din Nob Hill. Aci își clădiseră palatele, primele familii de milionari. Descendenții acestora rezistară o bună vreme bandelor de tâlhari. Astăzi însă, palatele acestea s'au transformat în cluburi, hoteluri și restaurante luxoase.

Nob Hill este traversată de două linii de tramvai, cea de pe California Avenue și cea de pe Powel Street. Priviți la vagonul hodorogit care tocmai trece... Nobila și antica fierărie care scrâșnește din dinți atât de dureros, va dispărea cu siguranță într'o bună zi, înăbușită de progres.

Farmecul pătrunzător al orașului San-Francisco este acel amestecat de lucruri fanate, cu creațiile moderne, unele vizibile cu ochiul, altele

Jos: *In fața unei școli chinezești*

perceptibile doar cu sufletul.

Frisco (alias San-Francisco) este renumit întocmai cași Rio, Sidney, Lisabona, etc., prin acea reunire de elemente ce ne predispun la visare, mai mult ca orice pe lume: pământul, marea și cerul....

Să ne îndreptăm acum spre *„Embarcadero"* cheiul evocător de amintiri și de unde începe renumita Market Street.

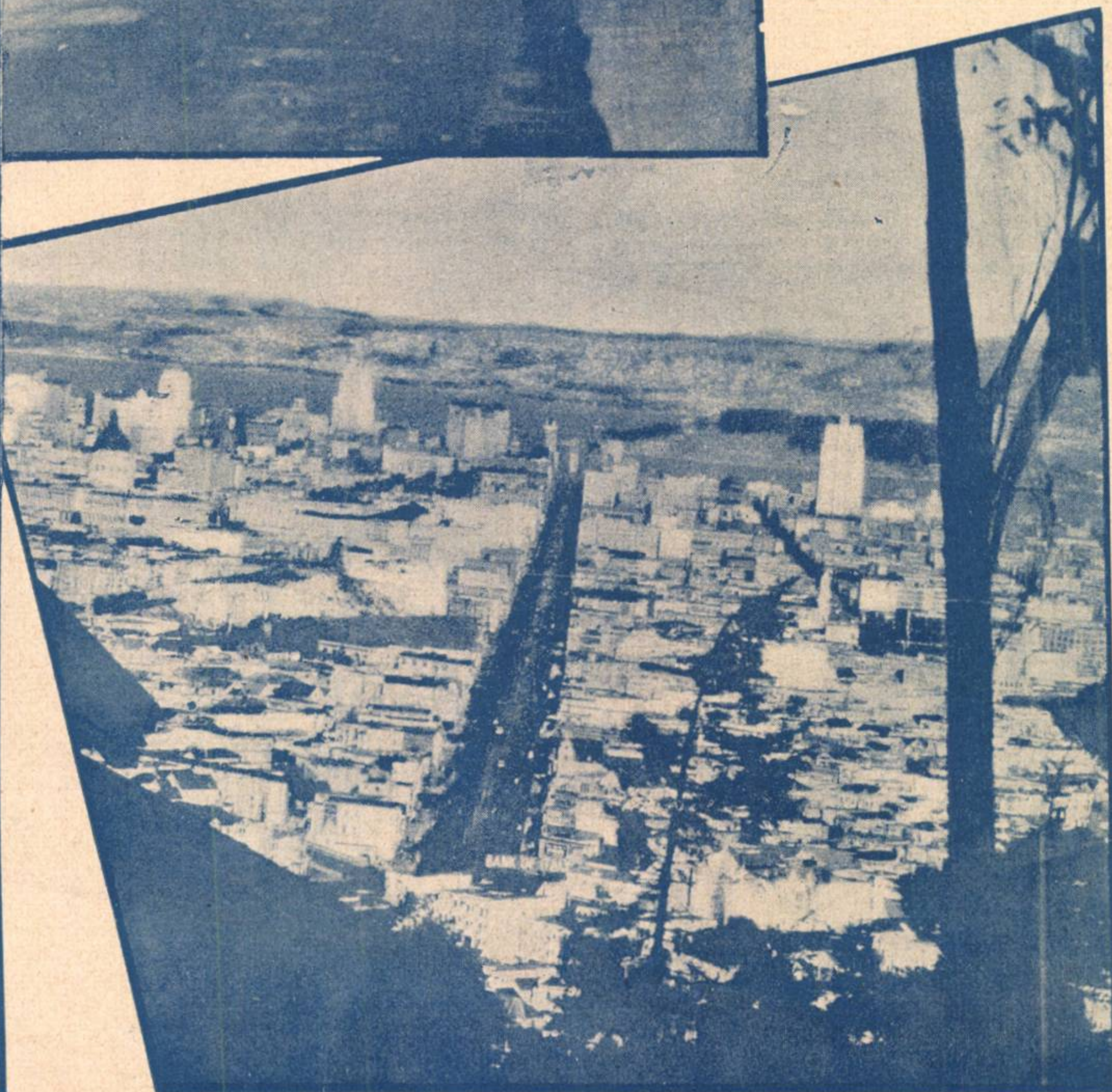
Aci puseră piciorul pentru prima dată cei setoși de aur, cei cuprinși de speranțe nebunești.

Pe acest cheiu au fost ridicate în grabă barăci improvizate, ce serviau de cafenele, localuri cu femei, etc. Colțișorul acesta se numia altădată *The Barbary Coast* (Coasta barbară). Și câte legende n'a stârnit bucățica aceasta de pământ ?!? John Masefield, celebrul poet englez vizitând mai acum câțiva ani, Frisco, nu se putu abține de a nu-și exprima dorința fermă ce-o avea, să viziteze coasta setoșilor de aur.

Dar mulțimea uită repede. După ce se plimbă in bărci minuscule dealungul lui *Ferry Building*, iese apoi la mal și se prăjește de bună voe sub razele toride ale soarelui ce decolorează, în-

St.: *San Francisco noaptea;* jos.: *Panorama orașului*

cetul cu încetul, pavajul cheiului.

Sunt Americani oare toţi oamenii aceştia, clienţi ai localurilor de noapte şi ai cafenelelor chinezeşti, clandestine, unde opiumul este fumat în cantităţi considerabile?... Mai mult ca probabil. Prima lor naţionalitate însă, este vizibilă cale de o poştă: oamenii aceştia au fost Italieni, Irlandezi, Francezi, Germani, Scandinavi, etc. Aruncaţi-vă doar o simplă privire spre un păr negru, spre un altul blond ca aurul, spre acei ochi albaştri şi spre nişte chipuri rubiconde...

San-Francisco va rămânea încă multă vreme un oraş esenţialmente internaţional. Traficul lui maritim este extrem de important.

Portul Frisco este ţinta unui număr formidabil de vase pornite din toate părţile lumii. Vapoarele firmei *Dollar Line* pleacă la fiecare cincisprezece zile din San-Francisco pentru un înconjur al globului, care durează trei luni...

Şi, pentrucă nu puţini sunt iubitorii de natură sălbatecă, nu voiu neglija a sublinia aspectul măreţ al regiunii de dincolo de golf, cu munţii ei stâncoşi şi cu râul Sacramento, regiune supranumită *Deşertul Morţii* şi care este cucerită încetul cu încetul, de eforturile neobosite ale unei civilizaţii tinere şi sigură de sine.

G. T.

Alegerea „Miss Româniel" 1931

După cum rezultă şi din judicioasele constatări ale d-nului D. I. Suchianu, redactorul nostru cinematografic, „PARADA FRUMUSEŢII" n'a avut darul de a întruni toate elementele necesare unui film perfect, după care publicul să poată alege într'adevăr pe cea mai frumoasă fată din România. Aceasta din cauza împrejurărilor vitrege pentru filmul românesc în general.

Iată de ce „REALITATEA ILUSTRATĂ", credincioasă tradiţiei de-a trimite la concursul internaţional din Galveston, o frumuseţe cu adevărat reprezentativă românească, a decis să supună alegerea unui juriu competent, care să decidă cine va fi aleasa României în anul acesta.

Juriul se va întruni peste câteva zile, pentru a examina fotografiile candidatelor, trimise din toată ţara şi dintre ele va alege pe cea mai frumoasă, care va pleca peste Ocean.

Nu ne îndoim că publicul va şti să aprecieze la justa valoare eforturile noastre de a organiza o alegere cu adevărat obiectivă iar rezultatul alegerii juriului, — din care fac parte personalităţi de seamă din lumea artistică şi intelectuală, — va fi publicată în numărul nostru viitor.

Concursurile de cultură generală

Terminându-se iarăşi o serie din concursurile de cultură generală, facem o pauză în timpul vacanţei de vară.

Vom relua la toamnă aceste concursuri într'o formă mult mai vastă.

Răspunsurile la cele patru serii de întrebări se mai primesc până la 10 Iunie cor., după care se va face distribuirea importantelor premii oferite cititorilor noştri.

NELLO MANZATTI

de Vivian Bell

IN SEARA aceea, pe unduirea languroasă a unui tango sentimental, visul s'a înfiripat uşor.

Ochii se închideau încet, dela sine, pentru a urmări mai bine capriciul fanteziei emanat de melodie.

Cânta Nello Manzatti.

Din gramofonul mare, cât o mobilă de salon, notele sunau uşoare,

îmbinându-se în pure melodii. Şi vocea caldă şi discretă a acestui minunat artist, ţesea firul de vrajă.

Romanţele sentimentale, — frazate sonor şi atât de melodioase, — deşteptau în suflet doruri tainice. Refrenul atât de simplu al romanţei cu amintiri de doină — „Mi-eşti dragă" — şi melodia tristă a acelui cântec de inimă albastră („Cântecul Ochilor") legănau rătăcirea visului.

Şi au urmat apoi tango-urile „O, albă ţigaretă parfumată", „Dorul", „In ochii tăi", „Garufa" şi mai ales acea discretă şi atât de melodioasă compoziţie a lui Nello Manzatti „Nana-Nanitta".

La sfârşit am auzit ultimele noutăţi ale filmelor sonore: un vals delicios din „Gala la comandă" intitulat „Cu mama eu te rog să fii discretă", un slow-fox din acelaş film cu numele semnifiativ „Cămaşa ţi-e din Crepe de Chine" şi însfârşit un vals boston din „Marchiza de Pompadour": „Noi poate că ne-am fi iubit".

Tentaţia era prea mare. Incetul cu încetul perechile au început să danseze. Orchestra excelentă, iar vocea caldă se integrau perfect ritmului. Şi placa de gramofon părea că se termină repede...

Astfel „O, signorina" a urmat tango-ului „Ce să-ţi scriu" şi repertoriul a continuat cu „Adio, Argentina" şi a reînceput apoi dela capăt, la cererea insistentă a neobosiţilor dansatori.

In cele din urmă Nello Manzatti ne-a cântat — în persoană de astă dată — ultimele sale compoziţii „Adieu Venise", „Un jour à Napoli", „Allegria" şi „Je pleure, Nanette" dovedind excelente calităţi de compozitor.

Tudor Muşatescu faimosul „Lunettes noires" de odinioară, care nu a purtat decât ochelari humorului, — Mircea Ştefănescu copiosul autor dramatic, — Ion Anestin, acerbul caricaturist — şi Val. Mugur, blonda speranţă a literaturii dramatice române, cuprinşi de vraja tangourilor languroase şi de farmecul vocei lui Nello Manzatti, s'au dovedit dansatori neobosiţi şi chiar abili, justificând dictonul: „Muzica îmblânzeşte şi face minuni".

Şi astfel, seara audiţiunei muzicale s'a terminat în cea mai deplină veselie.

Ea ne-a relevat un nou talent, cu cele mai frumoase perspective pentru viitor.

Nello Manzatti e un cântăreţ discret, a cărui voce caldă ştie să degajeze farmecul unei melodii.

Şi d. dr. Pogany, directorul Soc. „Columbia", care a ştiut să folosească, aşa cum trebuie darurile lui Nello Manzatti, are de ce să fie mulţumit.

Succesul lui Nello Manzatti e o satisfacţie pentru el.

INSEMNĂRI

S'au dus Granzii de Spania!

VALUL republican din Spania, care contrar tradiției, n'a fost roșu deloc, de data aceasta a târît și răsturnat totuș în calea lui, multe și mărețe lucruri.

In șuvoaiele apelor sale, s'au înecat — în ciuda prestigiului de secole, — mielușeii simbolici ai Lânei de Aur, una din decorațiile cele mai greu de căpătat, din lumea întreagă.

Inființat de un rege glorios, care a lăsat dâră luminoasă în istoria fastuoasă a Spaniei, ordinul de esență quasi-divină nu împodobea decât gâturi regale și când suveranul, șeful lui suprem, voia să facă unele mari favoruri, orna cu el și pe acelea ale „granzilor".

Odată cu abolirea acestei decorații seculare, au fost șterse printr'o singură semnătură republicană, toate titlurile nobiliare, și ducii, marchizii și mai cu seamă acei mândri granzi de Spania, vor fi de azi înainte, simpli „senori". Cum se va acomoda mândria renumită a spaniolului de sânge albastru, cu aceste măsuri republicane, nu se știe.

Poate că încet-încet, paralele cu vremurile, să se fi ros puțin și superbia acelora care adeseaori mai nobili chiar de cât regele, aveau dreptul să se acopere în fața lui.

Acest privilegiu ce exista numai în Spania, a fost descris admirabil într'o scenă din „Ernani" una din puternicele drame ale lui Victor Hugo.

Conspiratorul Don Juan e prins de rege, care crezându-l un bandit de rând, îl întreabă cu dispreț cum îl chiamă.

Atunci acesta mândru, își înalță capul și începe să înșire pe nerăsuflate vreo douăsprezece titluri: duce de: conte de: marchiz de... și încheie: grand de Spania!

La acest din urmă titlu, ce rezuma toată nobleța proscrisului conspirator, regele îi răspunde:

— „Acoperă-te, Don Juan...

Apoi indulgent îl iartă redându-i toate moșiile, care-i fusese confiscate de stat.

Povești... povești din timpuri ce nu vor mai reveni... și granzii Spaniei deveniți simpli senori, vor trebui să se poarte bine cu republica, formă ce nu se mai emoționează de titluri și nu le va mai reda niciodată domeniile confiscate, pentru stat.

In schimb de vor fi cuminți, de vor uita că sunt descendenții lui Don Juan conspiratorul, vor căpăta poate noui decorații, ce vor înlocui perimata Lână de Aur.... și asta pentruca oamenii fie ei în imperiu, regat sau numai republică, au avut totdeauna nevoie ca și copiii, de jucării.

FULMEN

Un sat intr'un crater

La o mică distanță spre Est de Jamaica se află o mică insulă Saba, care fusese colonizată în acelaș timp cu vecina sa, insula Saint-Eustache, de către Olandezi în 1634.

Această insulă este cu desăvârșire inospitalieră; pe întreaga ei întindere nu sunt decât stânci cu vârfuri ascuțite și cu râpi adânci și povârnite. Ea nu are nici un port natural și țărmurile sale sunt foarte abrupte, pentru a fi locuibile.

In urma acestor considerente, Olandezii judecând că nu vor putea s'o populeze niciodată, au abandonat-o. Apoi Englezii găsind-o liberă, au luat-o în stăpânire reușind cu mari greutăți s'o populeze, abia cu 450 de suflete. Acești oameni săraci, stăpâniți de o soartă mai puțin indulgentă, pentru a putea locui la olaltă și-au construit un sat, într'o poziție unică în lume.

Toată insula nefiind în general, decât un mare vulcan stins, ei s'au instalat în fundul imensului crater.

Oamenii din Saba sunt acolo întocmai ca furnicile într'o ceașcă. Pentru ca să iasă afară, ei trebuesc să urce niște trepte interminabile, tăiate în stâncă.

Singura industrie în această insulă, pe care nu se găsește nici un copac, este... construcția luntrelor. Luntrele lor sunt cele mai renumite, în toată marea Antilelor. Tot materialul pentru construcție cât și pentru lucru este importat și cum nu se poate lucra decât în fundul craterului, este cât se poate greu.

Când luntrile sunt gata, ele sunt ridicate în sus cu funiile, cu ajutorul scripetelor, apoi pe versantul craterului sunt lăsate să alunece până în mare.

Și totuși acești oameni pe lângă că trăesc în asemenea condițiuni, ei mai și muncesc, o meserie pe care cu siguranță că nimeni nu și-ar dori-o.

RUDYARD MULTON

OMUL CU MASCA

O aventură a detectivului Gex Trevor

REZUMATUL CAPITOLELOR PRECEDENTE

Detectivul Gex Trevor, însoţit de autor, reuşesc să scape din mâinile bolşevicilor şi fug prin regiunile polare din Siberia, spre Japonia.

In drum sunt urmăriţi de cekişti, din mâinile cărora scapă cu mari sforţări.

Ţinta lor este să ajungă în Tibet, unde faimosul bandit Wampoo, ţine captivă pe Lydia Hilmar.

Gex Trevor, Ana Shetland şi autorul pornesc din Peking, şi ajung după multe greutăţi, travestiţi în pelerini, în lamasorie lui Wampoov, din Tibet.

* * *

Aci, în curte, nu erau primiţi decât acei lama vagabonzi ce parcurg China, — cerşind pentru lamaseria lor — şi câţiva þelerini de seamă.

Grosul pelerinilor fac înconjurul mânăstirii pe afară; aceasta e ca un fel de canon prescris de religiunea lor budistă. Cum lamaseria lui Wampoo e înconjurată de stânci, desigur că cei de afară au nevoe de o zi întreagă, ca să-i facă înconjurul, mai ales că după cum am văzut pe pelerinii ce înconjurau la Lhassa, Potala, ei se prosternă la fiecare pas.

Mulţimea din curte, de asemeni se prosterna; pelerinii se lungiau pe pământ şi atingeau ţărâna cu fruntea, având braţele întinse înainte. Inainte de a se ridica, pelerinii descriau două circonferinţe, cu două coarne de berbec, pe care le ţin în mâini, apropiindu-şi braţele de trup.

Unii nu se prosternă, ci fac de sute de ori înconjurul curţii, ducând în spate poveri mari de cărţi. Acest canon le-a fost impus de vre-un lama. Alţii, cari au îndeplinit pedeapsa, citesc acum toate rugăciunile din maldărul de cărţi pe care le-au purtat în spinare.

Dar cei mai mulţi înlocuesc rugăciunile, prin mijloace mecanice, fie învârtind între degete mătănii, fie învârtind un fel de morişcă zbârnâitoare, cu mare rapiditate. E morişca numită Tciu-Kor, — morişca de rugăciuni: în loc să le rostească omul, perelinul consideră că morişca spune rugăciuni, pentru el!

Alţii au pus aceste morişti la cişmele, ca să nu mai aibă nici grija de a le învârti.

In curtea lamaseriei se mai află un fel de butoae ce se învârtesc în jurul unei axe. Butoaele sunt făcute din mii de foi de hârtie, pe care sunt scrise rugăciuni, lipite una lângă alta. Cei ce nu vor să facă înconjurul lamaseriei, cu zeci de volume în spinare, învârtesc acest butoiu.

Pelerinii se ceartă în jurul acestor butoae, căci cel ce a imprimat butoiului o mişcare de rotaţie, nu permite altora să-l oprească.

Traversăm curtea din mijloc.

Trevor Gex, — omul cu mască diabolică, — înainta cu o siguranţă perfectă, ca la el acasă.

In mijlocul curţii, ne aştepta lama Nagpor, în fruntea unui grup de lama.

Când sosirăm în dreptul lor, ei se dădură într'o parte şi în alta, şi printre ei înaintă un mare preot, în care recunoscurăm pe Wampoo!...

In clipa când am recunoscut în preotul ce se afla pe tronul de aur, pe Wampoo, am avut un fel de comoţie.

Omul cu mască diabolică, — Gex Trevor, — înainta liniştit spre el!...

Marea clipă, atât de mult şi cu atâta emoţie aşteptată, sosise. Gex Trevor, în faţa lui Wampoo!...

Gex Trevor reuşise aşa dar să pătrundă în sanctuarul, în cuibul tainic al lui Wampoo, şi înainta spre el!... Şi în urma lui Gex Trevor, mergeau bravii lui aghiotanţi, Ana Sethland şi subsemnatul!..

Am simţit atunci o mândrie, ce covârşi orice sentiment de frică: aveam dovada că Gex Trevor e mai tare decât banditul Wampoo...

Căutam să-mi imaginez surâsul triumfător al lui Gex Trevor sub această mască hidoasă, şi-mi venea şi mie să râd...

Nu m'am gândit atunci, că Wampoo ar putea cere „ţapului" să-şi scoată masca!

Trevor Gex ar fi fost în acest caz demascat!

Un lama zângăni dintr'un clopoţel cristalin.

Un murmur se auzi: pelerinii recitau rugăciuni.

Or, în aceea clipă am simţit din rândul pelerinilor, doui ochi ţintindu-mă hipnotici. Privii în partea aceea: recunoscui printre credincioşi, pe fata cu care ne întâlnisem pe Himalaia, şi care era sora pelerinului bolnav, din trupul căruia Gex „scosese diavolii"...

In faţa noastră, — a Anei şi a mea, — omul cu mască se prosternă... Probabil că Gex ştia că aşa e ceremonia...

Wampoo se apropie... Se apropie de „ţap"... Intinse mâinile, îi atinse masca... Voia să-i scoată masca... Gex va fi demascat!... Cu un gest brusc, îi scoase masca diabolică de pe cap...

Sub mască, nu era figura lui Gex!.

Ana Sethland, nu-şi putu stăpâni un ţipăt de disperare: individul ce ne trăsese în această oribilă cursă, nu era Gex Trevor; „ţapul ispăşitor" nu era prietenul nostru!... Ci recunoscurăm în individul care ne atrăsese aci, pe faimosul complice al lui Wampoo, pe mongolul Igor Khan!...*)

*) Vezi **Ferma cu reptile, Wampirul din castelul Zapolski, Crimele omului mecanic, Umbra care ucide.**

Căzusem într'o cursă teribilă: eram prizonierii banditului Wampoo.

Dar unde era Gex Trevor?...

PARTEA VIII

Sacrificiul uman

CAPITOLUL XXXV

Unde este Gex Trevor?

Igor Khan, „țapul" pe care-l luasem drept Trevor Gex, dar care în realitate era complicele lui Wampoo, se înclină și făcu loc marelui bandit să iasă din templu, în timp ce credincioșii se prosternară la trecerea sa.

Apoi, Khan ne făcu un semn, Anei Sethland și mie, ca să-l urmăm și se îndreptă spre dreapta.

Ana își revenise din emoție și-mi făcu semn să ne luăm după el. Ii șoptii:

— In dreapta, e sora pelerinului bolnav, pe care Gex l-a făcut sănătos, pe Himalaia. Cere-i ajutor...

Făcurăm astfel, încât Ana să fie de partea acelei fete, și când trecu prin fața tibetanei, îi șopti câteva cuvinte pe care nu le-am înțeles. Fata făcu un semn discret din cap.

Eșirăm, în urma lui Igor Khan, în curtea vastă a lamaseriei.

Traversarăm curtea, în timp ce o muzică barbară, de tipsii și fluere, cânta o melodie monotină și conduși de Igor Khan, intrarăm pe o ușe ce da într'o încăpere săpată în munte, ca o peșteră. Trecurăm printr'un coridor îngust și umed, și, fără să ne spună nici un cuvânt, Khan ne îmbrânci într'o celulă plină de întuneric, în timp ce, pe coridor, apăruseră ca din pământ, patru mongoli uriași. Aceștia intrară în celulă cu o faclă, ne dezarmară, luându-ne tot ce purtam la brâul ascuns sub haine și se retraseră cu facla, încuind ușa masivă în urma lor, și lăsându-ne în întuneric.

*

Pe când căutam să ne obicinuim cu întunericul din celulă, poarta scârțâi și se deschise; la lumina unei facle roșii, zărirăm fețele bestiale ale mongolilor, ce se dădură cu respect la o parte, ca să facă loc lui Nagpor și lui Igor Khan.

Cei doui bandiți, complicii lui Wampoo, ne examinară la lumina faclelor pe care le țineau mongolii, ca într'o scenă de inchiziție asiatică.

In fine, Nagpor întrebă pe Ana Sethland :

— Unde e Gex Trevor?

— Nu știu, răspunse detectiva. Nu l-ați făcut prizonier, ca și pe noi?

Aceiaș întrebare, mi-o puse chinezul și mie. Apoi, ne amenință cu tortură, dacă nu-i vom spune unde e Gex. Zadarnic protestarăm...

— Unde și când l-ați văzut pentru ultima oară? ne întrebă Igor Khan.

Simțiam că figura Anei Sethland se anima de o speranță nouă. Așa dar Gex Trevor nu căzuse în mâinile lui Wampoo, după cum crezusem noi. Dar unde era Gex?

— Nu l-am văzut pe Gex, zise Ana Sethland, de eri seară.

— Unde a spus că se duce? Ce plan avea? întrebă Nagpor cu nerăbdare.

— Nu ne-a spus planul lui, răspunse Ana. Dar am fost eri seară împreună cu Gex, ca să furăm un om...

— Să furați un om? întrebă Igor Khan uimit. Pe cine?

— Un om pe care nu-l cunosc, zise Ana. Gex ne-a dus într'o căsuță, unde am capturat un individ, pe care apoi l-am dus într'un grajd... Gex a plecat cred să se culce în casa omului pe care l-am furat... Nu știu dece a avut interesul să se substitue acelui om...

Un dialog urmă atunci între cei doui bandiți:

— Gex Trevor a vrut, zise Igor Khan lui Nagpor, să se substitue „țapului"! Deci omul pe care l-am găsit în patul „țapului", și care ne-a scăpat, era Trevor Gex!...

— Probabil, zise Nagpor. Cred că Trevor Gex a avut în acelaș timp cu noi, ideea să captureze pe adevăratul **Sud Kong**, ca să-i ia locul. El a căutat astfel să poată pătrunde în mânăstirea noastră! Ingenios plan...

— Tot atât de ingenios ca și al nostru, răspunse Igor Khan. Wampoo a ținut să mă substitui „țapului", ca să-i aduc averile acestuia la Kar-Gompa. Când m'am dus cu oamenii mei, ca să răpesc pe **Sud Kong**, acesta, care nu era altul decât gex Trevor, ce-i luase locul cu două ore înainte de sosirea noastră, a sărit pe fereastră și a reușit să fugă.

— Dar pe aceștia cum i-ai remarcat? întrebă Nagpor pe Khan, arătând pe Ana și pe mine.

— I-am zărit în mulțimea care asista la ceremonie și i-am recunoscut. Atunci, i-am lovit cu coada de yak, ca să-i fac servitorii mei și să-i atrag aci. Când i-am văzut, am înțeles că Trevor Gex a reușit să pătrundă în Lhassa.

— Dar unde o fi acum?...

Furăm din nou întrebați.

— Domnilor, le spusei, e inutil să ne mai întrebați: nu știu unde e Gex Trevor. Noi am crezut că acel **Sud Kong**, care ne-a lovit cu coada de yak, e el, și că ne ia astfel după el, ca să pătrundem cu toții în mânăstirea lui Wampoo. Nu știam că „țapul", erai d-ta Igor Khan, căci dacă am fi știut, nu te-am fi urmat cu atâta supunere...

Urmă un nou conciliabul între cei doi complici :

— Unde poate să fie Gex Trevor!? se întreba mâniat Nagpor.

— Am cercetat fiecare colț al mânăstirii, făcea Khan. Nu e nicăiri...

— Wampoo e furios: m'a amenințat că mă îngroapă de viu, dacă nu-l găsesc. El e sigur că Gex se află în mânăstire. Dar unde poate să fie ascuns!?...

(Va urma)

Citiți în LECTURA de azi: „MORȚII TAC"

REALITATEA zâmbeşte

CÂINELE RECALCITRANT

Cum a reprimat bătrânul domn Reldnik recalcitranţa terrierului său, Maxi.

OAMENI RĂI

— „Un om sărman vă roagă să-l ajutaţi!"
— „Oare nicăeri nu ţi s'a oferit de lucru?"
— „Ba da; într'un singur loc... Ceilalţi însă s'au purtat bine cu mine!"

AVANTAJUL

— „Sărman de tine, asta-ţi mai lipsia: doi gemeni! Trebue să facă un scandal monstru noaptea!..."
— „Cum vrei s'o iei!... Dealtfel, tot răul cu binele lui. Când urlă unul, acoperă ţipetele celuilat!"

ARGUMENT VALABIL

— „Doctore, am dureri în piciorul drept."
— „Ce vrei, dragul meu, efectele vârstei!"
— „Nu mai vorbi prostii! Par'că piciorul stâng e mai tânăr?"

Oraşul Kuakersville din America, a pus în funcţiune un automobil cu magnet, pentru strângerea cuielor de pe şosele...

— „Şase lei bucata, domnilor!! Inţelegeţi dv. că la preţul ăsta, bananele indiene pe care le vând, nu pot fi decât furate...

IGIENA E PĂZITĂ

Un copil de şapte ani se prezintă la bazinul de înot şi cere un bilet. Casierul îl întreabă mirat:
— „Dar cum se face că la ora asta nu eşti la şcoală?"
— „Să vedeţi", răspunde copilul, degajat, „n'am voie să mă duc la şcoală, pentrucă am pojar!"

UN MARTIR

— Ce-ai slăbit aşa Popescule?
— Nevastă-mea suferă de stomac şi n'are voe să mănânce decât zarzavaturi...

NAUFRAGIU

— *„Mai dă de trei ori semnalele de ajutor şi apoi prindem Bucureştii. La ora asta are muzică de dans...."*

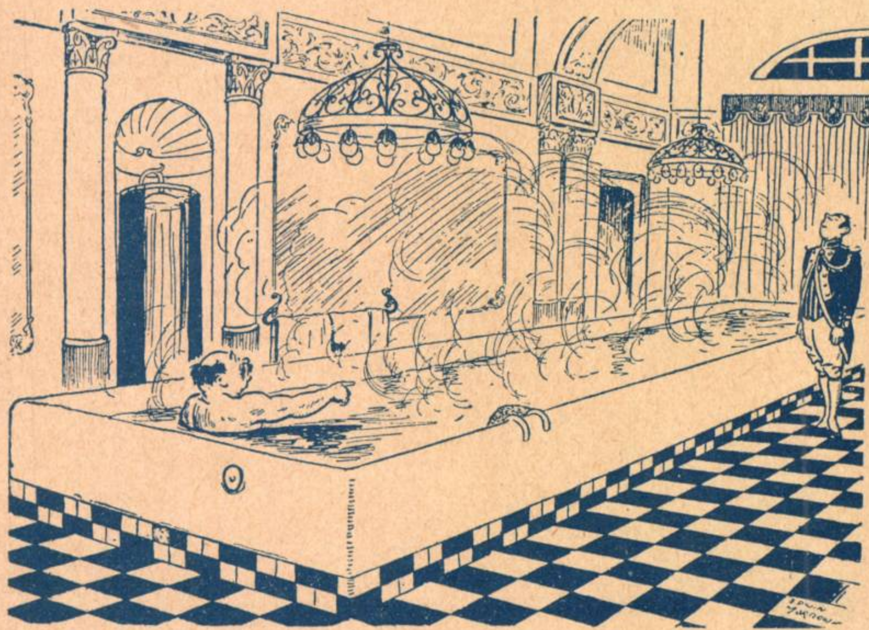
CRITIC...

Avocatul: *Ce vârstă aveţi, domnişoară?*
Clienta: *(tace, încurcată).*
Avocatul: *Şi cu toate acestea trebue să ştiu. Spuneţi-mi vă rog, ce vârstă aveaţi acum 10 ani?*
Clienta: *(radioasă) — 25 de ani!!...*

INVENTIV

— Dece ai montat oglinzile în cocinile porcilor.
— O descoperire a mea. Văzându-şi chipul în oglindă se iau la întrecere cu rivalii, mănâncă mai mult şi se îngraşe mai repede.

Imbogăţitul de după război, către lacheu:
— *„Mi-a scăpat săpunul în bae, Eduard. Sări în apă şi caută-mi-l.*

DE UNDE?

Profesorul: — „Fiul dumitale e foarte talentat dar cam mincinos."
Tatăl: — „Nu înţeleg dela cine a căpătat el obiceiul acesta. Soţia mea nu spune niciodată minciuni şi eu nu sunt mai niciodată acasă."

RASPUNS PROMPT

— Spune-mi tăticule, de ce numim limba noastră maternă?
— Pentrucă tatăl n'apucă să vorbească niciodată.

ETERNA POVESTE

— Cum îi merge fiicei tale care s'a măritat de curând?"
— „Foarte bine! Foarte bine! Bărbatu-său i-a prins frica"...

CURAJ

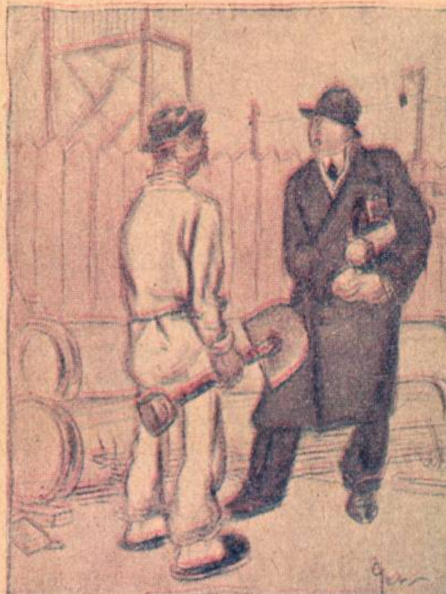
— Vrei să devii marinar şi te sperii de o simplă unduire a valurilor? Ce vei face dar pe furtună?

CONDIŢIE

Fotograful: — „Doriţi format de carte poştală sau pentru carnet de legitimaţie?"
Clienta: — „Un format mic, te rog!"
Fotograful: — „Atunci vă rog închideţi gura mai mult."

COPIL TERIBIL

— Mămico, pe tata îl chiamă şi „Bristol"?
— Nu. Dar de ce întrebi?
— Pentrucă toate tacâmurile noastre au gravate numele ăsta...

CINE?

Noul ucenic flueră de zor un cântec, pe care l-a învăţat dela o placă de gramofon a vecinului.
— Când se lucrează, nu se fluerá" îl apostrofează patronul.
— Dar cine lucrează?" răspunde el imperturbabil şi continuă să fluere...

INDICAŢIE

— Vă rog o pereche de mănuşi glacé, negre.
— Doriţi poate vre-o specialitate?
— Da, pentru o doamnă mai bătrână, care e cam surdă şi pleacă acum în Transilvania.

EXACT

— Câţi oameni lucrează aci?
— Aproximativ jumătate.. E criză...

JOCURILE REALITĂȚII

Cuvinte încrucișate

Salutul plugarului

10 puncte. de Marin Simionescu Mânăstirea Cașin

Orizontal: 1) Ce salută plugarul? 17) Bulfeele jugului (mold.) 18) Unealtă trebuitoare plugarului. 19) Folositor. 20) Pentru aprins focul. 22) Imbin. 23) Pasăre domestică. 25) Piele. 26) Iși bate joc. 27. Rostiri deslușite. 29) Locuințele plugarilor dintr'un loc. 30) Lucrezi pământul (anagr.) 31) Pe 'nserat. 32) Pronume. 32 a) Arbore (inv). 33) Scarmănă. 35) Conjuncție 35 a) Pronume (inv.) 36) A scoate la aer curat. 38) Boală frecventă. 41) Sufla vântul. 43) Muzeu în București. 44) Pești de râuri (5 litere). 45) Posezi. 46) Purtător de noroc. 51) Ce sunt plugarii? 55) Alegerea părului în codițe. 56) Moșie răzeșească stăpânită de mai mulți plugari.

Vertical: 1) Lucrătorii pământului. 2) Meserie de care are nevoe adesea, plugarul. 3) Cum îi zice plugarul supraveghetorului de moșie? 4) Rămăsei mut de uimire. 5) In timpul somnului. 6) A grăbi. 7) Indesat din nou. 8) Curățise (fără litera e). 9) Cu gust rău. 10) Patru litere din Martie. 12) Derivat al laptelui. 13) Ivit din nou. 14) Uite! 15) Sase litere din „redeșteptat". 16) Meșteșug. 18) Semănarea. 21) Gologan. 24) Pentru cusut. 28) Stropea. 33) Conjuncție. 34) Pronume. 35) Oală țărănească. 37) Pronume. 38) Nu-ți dau nici-o...! 39) Consilieri municipali. 40) Nimeni. 42) Ce face plugarul? 46) Pronume posesiv. 47) Pronume. 48) Notă muzicală (inv.) 49) Pronume. 50) Posedă. 52) Posed. 53) Pronume. 54) Schelet (singular).

Enigmă versificată

(10 puncte)
de **Igor Hamaritov**

Un pește mic, dar cam spinos,
Posedă un dar miraculos,
Fiindu-i capul retezat,
Dă ciorbă bună de mâncat,
Iar dacă coada i-o tăiați
„Având" cam figurat îi dați;
Luându-l însă de mijloc
Găsi-veți cheia ăstui joc:
In miezul lui, un corp pietros
Devine sclav cu capul în jos.

Premiații jocurilor pe luna Martie

(Din cauza lipsei de spațiu, suntem siliți să nu publicăm pe luna aceasta decât numele premianților).

Prin tragere la sorți au câștigat:

I. **Lei 2000 în numerar:** d-l Const. Dărvărescu, institutor (Tg. Jiu).

II. **Un aparat fotografic:** I. M. Mitroiu, asistent universitar, str. Mihail Cornea 20, București. (Sunteți rugat să vă prezentați personal, pentru ridicarea premiului).

III. **Câte un aparat de radio cu galenă:** d. Ion Brădeanu (lei 500 în locul aparatului de ralio) Arad; d. Ionel D. Lecca, seminarul „Sf. Nicolae", R. Vâlcea; d. Cici Popescu, cl. VI-a, Liceul Militar, Craiova.

IV. **Câte un volum** din operele renumite: d-lui D. Sternberg, str. Ștefan cel Mare 31, Cernăuți; d-lui Virgil Petrescu, Baia de Aramă, Mehedinți; d-lui P. Droghenidi, str. Dostoewsky 107, Tighina; d-lui Dimitrie A. Ardeleanu, student, str. Brumărel 10, Arad; d-rei Zizi Ottenică, str. Steagului 1, Constanța; d-lui D. Filimon, str. Prelungirea Polonă No. 15, București; d-rei Eliza Marin, Spitalul Lugoj.

N. B. Cei cari au de revenit asupra adreselor, sunt rugați s'o facă în mod cât mai urgent.

R.

JUDECATOR MILOS

— „Ce circumstanțe atenuante ai de invocat pentru tâlhăria cu jaf ce ai săvârșit?"

— „Aveam nevoie de bani, spre a-mi plăti chiria!..."

— „Bun. Pentru trei ani te voiu scuti de această grijă."

Concursul Filatelic

Seria III-a

1) Cine a fost creeatorul mărcilor poștale?
2) Cine a fost primul comerciant de mărci în Europa?
3) Cine au fost primii colecționari de mărci și cum se numia această ocupație pe atunci?
4) Care au fost primele cataloage și albume de mărci?
5) Care a fost prima publicație filatelică în România și în ce an?
6) Care sunt principalele procedee de tipărirea mărcilor?
7) Ce sunt mărcile comemorative și ce state le-au emis pentru prima oară?
8) Ce sunt erorile și care este valoarea lor?
9) Câte mărci poștale diferite s'au emis pe tot globul, până în 1930?
10) Câți colecționari sunt în lumea întreagă?

Curierul Filatelic

Dimitrel Foișoreanu. — 1) Seria Recensământului populației are patru valori, de 1, 2, 4 și 6 lei și o poți găsi la oficiul poștal din localitate sau la d. Felix Gruen Calea Victoriei 60 Buc. Pentru întrebarea a doua vei găsi răspunsul mai detailat în Curierul din No. 217 al revistei sub „Abonatul din Italia" reprezentanța casei pentru România fiind la adresa de mai sus.

Filatelist-Calafat. — Domnule Filatelist din Calafat, d-ta nu știi că filateliștii sunt oamenii cei mai greu de înșelat? Atunci?... dece ai mai încercat această stratagemă lipsită de orice ingeniozitate? Ia spune drept, ai fost vre-odată pe la Calafat? Hm... Cred că suntem pe deplin înțeleși și vezi că eu sunt mai de treabă decât d-ta și nu-ți dau nici numele și nici adresa din București pe care d-ta știi că eu le știu. Și-ți repet încă odată că Revista „L'Echo de la Timbrologie" te va satisface.

Deslegările jocurilor pe luna Martie

RACUL SURPRIZĂ

E bine?

CAREUL MAGIC

STRADA
TRADAT
RAMONA
ADONIC
DANILA
ATACAT

VASILE ALECSANDRI

Foarte interesant!

PROBLEMA X: THOMAS ALVA EDISON

CITATUL ASCUNS: IMI PLACE TRĂDAREA, DAR URĂSC PE TRĂDĂTORI.

Eu urăsc greșelile de tipar!

EPITAF: O! SUPERBE, QUID SUPER EST SUPERBIAE TUAE? TERRA ES ET IN TERRA IBIS!

FLUTURAȘUL

ENIGMA PĂCĂLEALĂ

CUVINTE INTREGITE

MEYERBEER, DONIZETTI, GOUNOD, RUBINSTEIN, MASCAGNI, DELIBES, PALESTRINA = ROSSINI

M. S. REGELE CAROL II

(Așa cum au fost trimise de d-ra Zizi Olteanca (Constanța) inclusiv comentariile)...

Nouile noastre premii

Deslegările problemelor din numerele 223, 224, 225, 226 se primesc până la 10 Iunie 1931.

Fiecare problemă acordă un număr oarecare de puncte după care se va face împărțirea pe categorii și distribuirea premiilor în modul următor:

Categoria I-a: 2000 lei în numerar;

Categoria II-a: Un aparat fotografic;

Categoria III-a: Trei aparate de radio cu galenă.

Categoria IV-a: 7 volume din operele literare renumite. Premiile se vor distribui la 20 Iunie când se vor acorda și distincțiuni colaboratorilor merituoși.

N.B. Fiecare categorie are șanse egale în categoriile inferioare.

Cupon pentru jocuri

No. 226

Numele și pronumele ....

Adresa ....

„REALITATEA ILUSTRATĂ". — *Director* Nic. Constantin.
Redacția și Administrația: str. Const. Mille 7—9—11.
Prețul abonamentelor: *Un an lei 400; 6 luni lei 200; 3 luni lei 100. Pentru străinătate lei 500 anual.*

REALITATEA
ilustrată

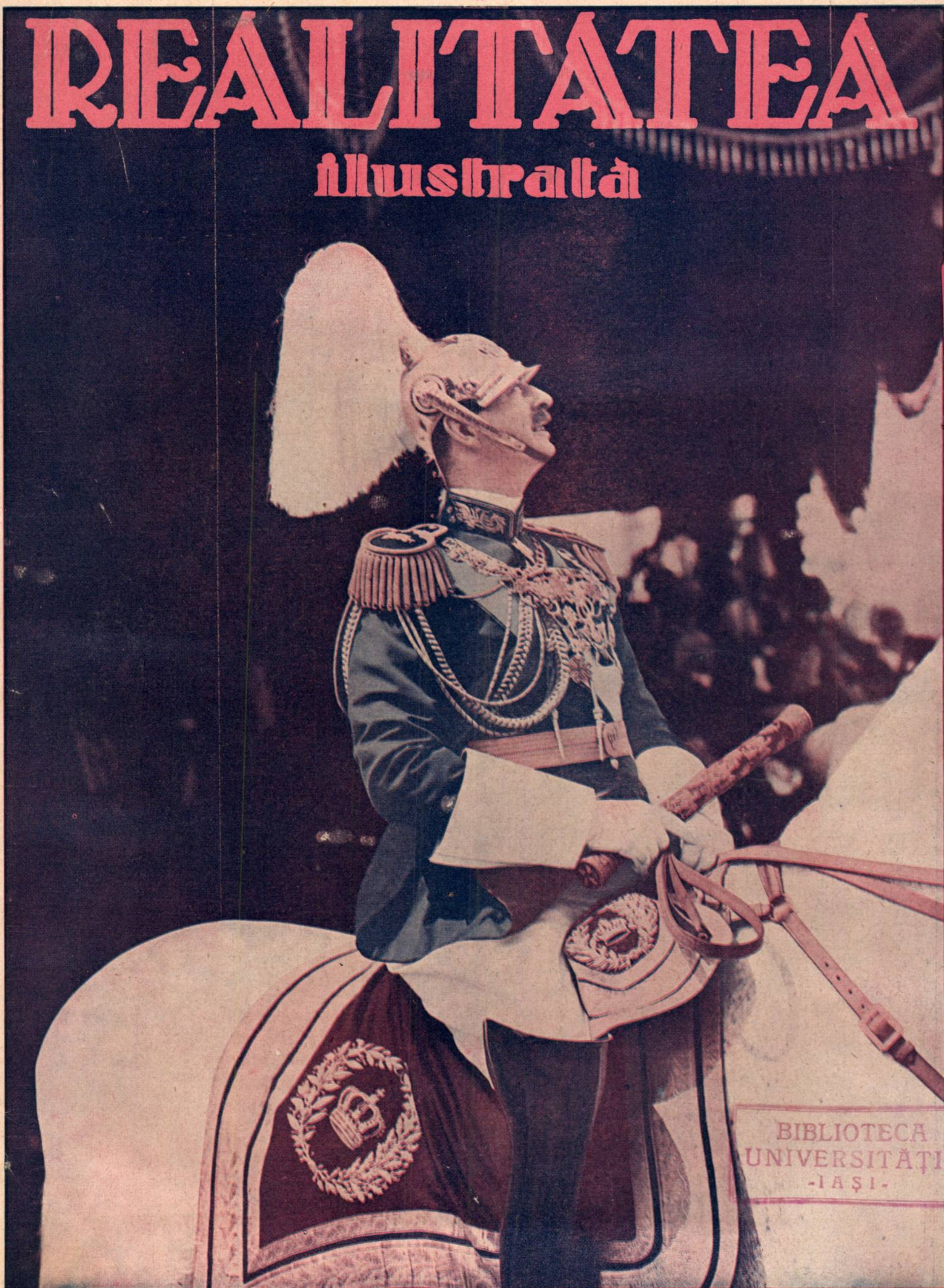
PUIUL DE ŞOIM: Micul Puiu Valentin Coandă, care a defilat în fruntea cercetaşilor, la parada de 10 Mai.

Atelierele „Adeverul", S. A.

Foto I. Berman-„Realitatea"

ANUL V. — Nr. 227 SUPLIMENT GRATUIT „REPORTAJ“ 4 IUNIE 1931

REALITATEA ilustrată

Suveranul urmărind sborul avioanelor la parada de 10 Mai. (La 6 Iunie se împlineşte un an de domnie a Regelui Carol II)

Foto I. Berman-„Realitatea“

PREŢUL 10 LEI

„POFTIȚI LA MASĂ!!”

RESTAURANTUL în care vom intra, se numește „Ritz”.

Orașul, în care se află se numește Hollywood.

Strada și numărul n'aveți nevoe să le cunoașteți.

„Ritz”-ul nu este nici mai mult nici mai puțin, decât cantina unuia dintre cele mai mari studiouri ale metropole filmului, o cantină nici mai rea nici mai bună decât toate cantinele studiourilor, o cantină care...

Dar ce să ne așternem la vorbă! Cine e curios să afle cum arată un astfel de restaurant, în care între două scene, vedetele noastre preferate iau masa, n'are decât să ne urmeze în expunerea noastră la „Ritz”.

Așadar:

— „Let's have lunch!” sau cum am spune noi:

— „Poftiți la masă!”

12.30. — Atelierele sunt adâncite în liniște, reflectoarele stinse, aparatele sonore acoperite.

Din studiourile zăvorite ies oamenii, vedete, figuranți și lucrători, la lumina cea adevărată a soarelui.

Toți au o singură țintă: „Ritz”-ul!

Fiecare după temperament, foame sau dispoziție, aleargă sau pășește alene spre Noul Babel.

Sgomot infernal la „Ritz”.

Cu toții s'au întâlnit. Fiecare vorbește, strigă, râde, în timp ce mănâncă.

Toate rasele sunt reprezentate.

America predomină bine înțeles. Pretutindeni, în fiecare colț, spiritul ei se manifestă, râzând fericit, sgomotos, sănătos, mulțumit.

Modești, tăcuți, cu gândul la patria lor însorită ,câțiva japonezi visează la crisantemele fără moarte din țară.

Germania și-a asigurat după America un spațiu . impunător pe harta acestui nou continent: „Ritz”-ul.

Iată-i laolaltă pe Marlene Dietrich, Joseph von Sternberg și Ernst Lubitsch. Mai mult povestesc decât mănâncă. De fapt Marlene, „femeia fatală”, vorbește cel mai mult. Vă închipuiți poate că pomenește numele celor 1001 bărbați cari s'ar fi sinucis la minunatele-i picioare?

„Fatala” Marlene povestește cu lacrimi de dor în ochi, ultimele isprăvi ale fetiței ei, pe care a lăsat-o departe, la Berlin.

La masa alăturată, Arnold Korff în frak și monoclat, Nora Gregor, în toaletă de seară, frumoasă și majestoasă, cu gene superbe, lungi și... artificiale, ultima modă la Hollywood. Nora mănâncă o „Avocado”, un fruct mexican, exagerat de scump, lipsit de orice aromă, dar care face „siluetă”. La aceiaș masă s'a așezat Egon von Jordan, prim amorez, americanizat completamente și al cărui surâs specific german s'a transformat într'un veritabil și sportiv „smile” yankeu. Vorbește stricat nemțește și găsește că „Ham and Eggs” (ouă cu șuncă) sunt pur și simplu „delicious!”

In aceiaș societate îl găsim și pe marele Oscar Strauss, care vorbește cu nostalgie de mâncările dela „Sacher”, din Viena lui. Ce-i drept, e cam greu să te obișnuești cu Avocados și Tamales, mai ales când o viață întreagă ai fost răsfățat de cea mai „aleasă bucătărie vieneză”.

Foarte greu vom afla părerile lui Walter Hasenclever, celebrul dramaturg, în această privință. Stă în fața unui pahar cu lapte și a unui sandwich și face o mutră acră.

Hans Junkermann mănâncă sdravăn, chiar dacă nu este prea entusiasmat de felurile servite. El este însă de părere că „arta trece prin stomac” și că prin urmare...

In schimb, soția lui, Iulia Serda, se hrănește exclusiv cu un sos special de nuci și alune, care „face minuni”. Din când în când își permite luxul unui bulion de tomate. „Berlinul o să crape”, își spune în sinea ei d-na Serda, cu gândul la silueta „à la Garbo” cu care se va înapoia în patrie. Dealtfel bulionul din tomate este foarte apreciat de majoritatea vedetelor, căci se pare că menține silueta frumoasă și păstrează un ten minunat.

A propos de ten, francezii sunt și ei demn reprezentați în acest acest Babel. Madame Feyder, fermecătoare, elegantă, ronțăe dintr'un biscuit, cu o grație pur parisiană. Soțul ei, regisorul Jaques Feyder

(Continuare în pagina IV-a)

SONATA SPIRITELOR

CORTINA grea de catifea căzu, despărţind par'că lumea evocărilor scenice, de lumea realităţilor banale.

Reprezentaţia s'a terminat. O linişte de câteva clipe domni în sală, apăsătoare, oprind respiraţia, aşa cum o produce numai un mare eveniment în viaţă. Brusc, ca o destindere nervoasă, aplauzele se deslănţuiră apoi din toate colţurile sălii. Candelabrele s'au luminat şi publicul din teatrul inundat de o lumină vie, strălucitoare, reveni la viaţă, la preocupările sale de moment.

„Sonata spiritelor" creaţia lui Strindberg, mă transpusese pentru câteva ore într'o lume ireală, de comoţii nervoase. Stăteam încă buimăcită în loja mea, fără să aplaud şi priviam fix oblonul de fier, care se lăsa acum greoiu, peste cortina de catifea. Publicul din staluri a început să se înghesuie spre eşire, pentru a-şi ridica garderoba. Numai publicul din loji, rămăsese să mai aplaude pe artişti.

Stăteam acolo, imobilă în loja mea şi simţiam cum ceva îmi strângea gâtul, sufocându-mă. O picătură de sudoare rece aluneca dealungul şirei spinării, producându-mi un tremur nervos, ca de friguri, cu toată căldura ce plutia în sală. Nu era numai teribila dramă a lui Strindberg, care mă impresionase, ci şi ceva pur personal, impalpabil, care oscila alături, ca o viziune oribilă.

Robert, omul care peste câteva săptămâni îmi va deveni soţ, omul pe care-l iubiam mai mult ca pe oricine, devenise dintr'o dată, subiectul unei inexplicabile obsesiuni. Jucase magistral, rolul unui bătrân, din piesa lui Strindberg. O apariţie senilă, veştejită, o jumătate de cadavru fragil, interpretându-i gesturile, mimica, cu o naturaleţă de nesuferit, care mă îngrozise.

Trebuia să mă gândesc în ciuda voinţei mele, că într'o zi va fi copia fidelă a acestei măşti, că se va identifica ei într'o unică persoană, de o hibriditate respingătoare.

— „Vei putea să-l mai iubeşti?", mă întreba cineva ascuns par'că în creerul meu. Şi această întrebare nemiloasă mă sufoca, îmi pătrundea în creer ca un ac, făcând tâmplele să-mi svâcnească. Auziam cum îmi bătea inima, o bătaie clară, puternică, apoi cealaltă puţin reţinută, pâlpâitoare, neprecisă. Singura mea dorinţă era să mor, să nu mai supravieţuesc unei desiluzii atât de sfâşietoare. Fratele meu Fred intră în lojă, anunţându-mi plecarea. Sala era aproape goală. Am coborît tăcută treptele. In vestibul mai stăteau câţiva artişti şi critici, vorbind aproape în şoaptă. Pe figurile lor, puteai citi impresia profundă pe care le-o făcuse piesa. Ne-am îndreptat spre eşirea artiştilor, să întâmpinăm pe Robert. L-am întâlnit chiar la uşă. Se apropie de mine, şi-mi sărută mâna, zâmbind. Era zâmbetul acelui bătrân. Mi-am retras instinctiv mâna, ca şi cum aş fi atins un corp incandescent. Robert ne propuse să mergem într'un local din apropiere. Fred, începu să laude jocul şi interpretarea lui Robert. Imi făcea prin aceasta un imens serviciu, deoarece nu puteam articula nici un cuvânt. Simţiam însă cum Robert aştepta dela mine o privire măcar, o aprobare, care desigur l-ar fi făcut mai fericit, decât toate laudele celor mai severi critici. Dar nici nu-l puteam privi măcar, de groază să nu revăd aceiaşi imagine de om bătrân, ce plutea în faţa ochilor mei, ca o viziune. I-am zărit totuş de câteva ori figura unghiulară de artist, mult prea tânără pentru vârsta pe care o avea. Apoi în semi-obscuritatea felinarelor, apărea iarăş obrazul acela îmbătrânit de grime, zbârcit, respingător.

Mă ridicasem în lojă...

Paşii noştri sunau pe caldarâmul trotuarului şi în ritmul mersului, se desprindeau parcă aceleaşi cuvinte... „Sonata spiritelor"... „Sonata spiritelor".

Inlănţuită de gândurile mele, nu ştiu când am intrat în bar, nu ştiu când ne-am aşezat la masă. M'au deşteptat sunetele jazz-ului şi aerul acela, cald amestec de parfumuri şi fum de ţigare, zarva aceea veselă şi inconştientă a femeilor turmentate de şampanie. Barul era plin. Robert mi-a surâs şi a închinat un pahar de şampanie în sănătatea mea. L-am privit în lumina aceea puternică a sălii şi figura oribilă a „bătrânului" se suprapuse ca o mască de ceară peste obrazul lui. Cu toate sforţările mele, nu puteam scăpa de această obsesie. Atmosfera barului mă sufoca. L'am rugat să plecăm acasă. Afară era frig. Un vânt tăios şi rece vuia, fluera sinistru străpungându-mi hainele. Am chemat un taxico. O limuzină se opri brusc în faţa noastră. Una dintre trăsurile acele moderne şi comode, cu perne moi catifelate. Şofeurul sări sprinten de pe locul său şi ne deschise portiera. Am tresărit, dându-mă un pas înapoi. Omul acela avea ceva antipatic în figura sa, o privire crudă, un obraz cu nişte maxilare de bestie, un adevărat timp de criminal lombrozian. Pe acest obraz stătea scris cel puţin zece ani de temniţă. Am rugat pe Robert să cheme alt vehicul. El însă şi dăduse adresa şofeurului şi am fost forţată să iau loc în limazină. M'am încredinţat destinului meu. Cine ne conducea? Tipul acela avea înfăţişarea diavolului, alergând aşa cu maşina în plină viteză. Sufletul îmi era atât de zdrobit ca şi cum mi s'ar fi arătat azi moartea. Robert, aşezat lângă mine, îmi luă mâna şi mi-o sărută. La lumina felinarelor, vedeam continuu aceeaş figură searbădă, de om senil care mă obseda. Cât de repede alergam pe străzi cu maşina aceasta, misterioasă. Am şi ajuns la periferia oraşului, în cartierul de vile, unde locuiam. Am trecut prin faţa acelei cârciumi ,unde se adună ziua, groparii. Proprietarul acestei dughene, el însuş practica o meserie macabră: aceea de a da ultimele îngrijiri cadavrelor.

— „E atât de târziu, spusei lui Robert. N'ai vrea să dormi la noi, în camera lui Fred?".

— „Nu mulţumesc. Am mâine di-

mineaţă repetiţie şi trebue să mă scol de vreme, răspunse el, cu un ton hotărît şi rece. Desigur, atitudinea mea îl jignise. Ştiam că e inutil să-l contrazic. Am ajuns la locuinţa mea. Şofeurul coborî şi ne deschise portiera. O groază de nedescris, mă cuprinse.

— „Hai cu noi Robert şi concediază şoferul. Te rog"...,

Robert persistă însă în atitudinea sa. Işi luă rămas bun dela noi şi sări în limuzină. Uşa se închise brusc şi în câteva clipe, vehiculul era în plină viteză. Atunci, mi-am reamintit că şofeurul a închis fereastra. Dece? Un fior rece mă străbătu. Rămăsesem ţintită locului, privind maşina care se depărta. Vroiam să strig, să ţip, dar rămăsesem ca paralizată. Fred îmi cuprinse braţul.

— Ce e, ce s'a întâmplat?

..Nu puteam spune nimic fratelui meu. L-am urmat mecanic, ca hipnotizată. Mi-adusesem aminte că Robert avea cu el o geantă în care erau bani, o sumă frumuşică, salariul lui. Robert era obosit şi mai băuse încă şampanie. Cât de uşor putea să-l răpună acea brută, acel criminal înăscut. N'avea decât să se întoarcă spre el şi cu o lovitură să-l doboare. Stăteam astfel în camera mea incapabilă să reacţionez cu vre-un gest, cu vre-o vorbă. Ceva îmi flutura înaintea ochilor, se mişca în jurul meu, plutea... era figura bătrânului veştejit, care dizolva par'că figura lui Robert, apoi cârciumarul gropar, figura şofeurului; toate se amestecau într'un vârtej nebun, ameţindu-mă ca o vrajă sinistră. Am căzut pe un scaun. Robert cu siguranţă a ajuns acum acasă. Am alergat repede la telefon. Nu mi-a răspuns nimeni. Lacrămi, ca o ţesătură groasă mi-acopereau ochii. Târziu m'am culcat. Am adormit într'un somn profund, greoiu, ca de plumb.

....mi se părea că-i revăd figura îmbătrânită de pe scenă....

Ceeace trebuia să se întâmple, s'a întâmplat. Nu mai puteam împiedica nimic.

A doua zi m'a deşteptat camerista şi conform obiceiului ei a început să-mi povestească întâmplările pe care le citise în ziare.

Noaptea trecută se comisese o tâlhărie. Intr'un automobil ar fi fost omorît un om. Vehiculul şi cadavrul au fost părăsiţi într'o stradă mărginaşe. Şofeurul dispăruse.

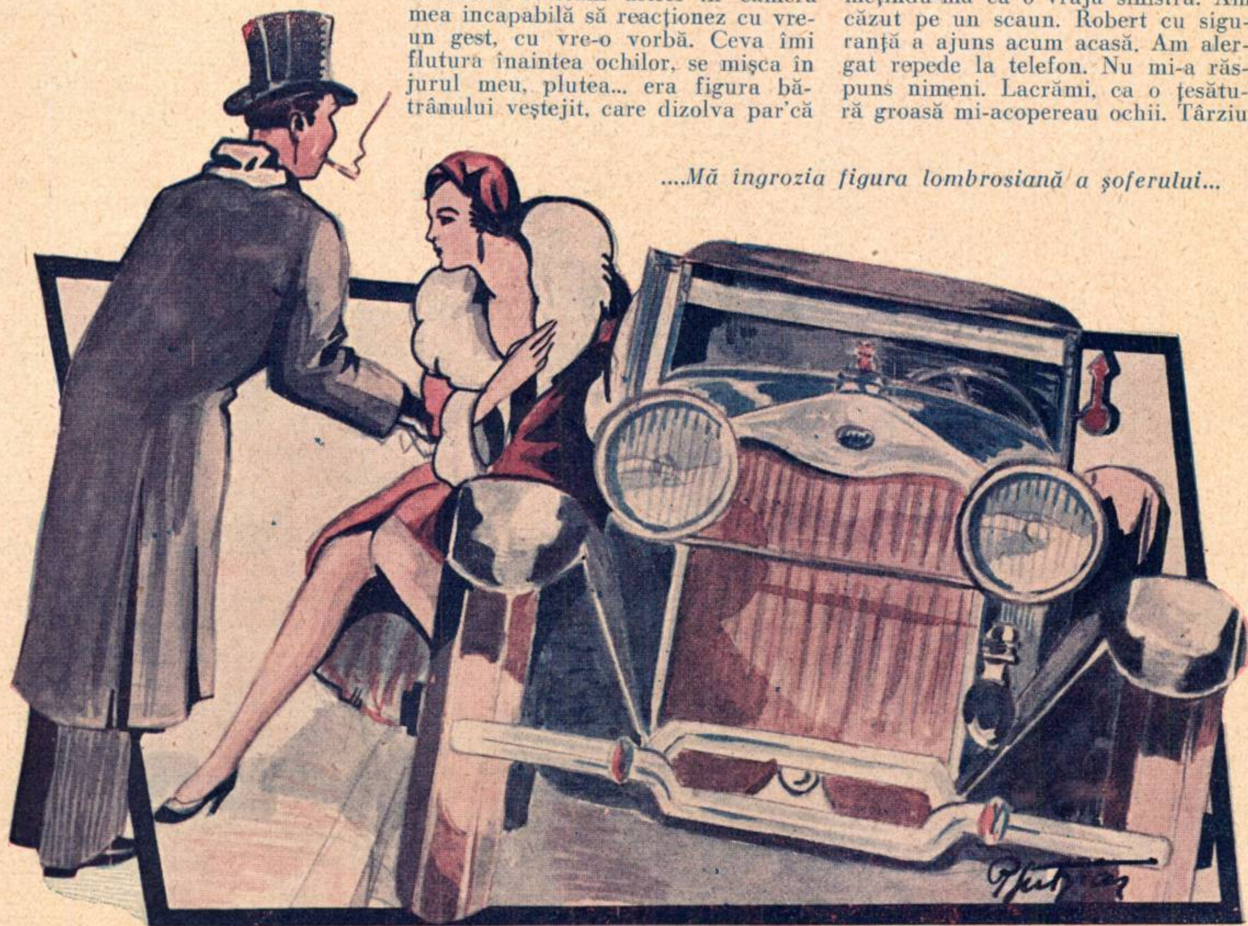
O groază nebună m'a cuprins. Am început să tremur, corpul mi se zguduia în convulsiuni puternice, cuprins par'că de febră. Servitoarea mă privia şi ea îngrozită, împietrită, neştiind motivul surescitării mele. Inebunită de teamă, de durere, am fugit în camera lui Fred. Cu o zguduitură puternică l-am deşteptat, ţipându-i cu toată puterea desnădejdiei mele:

„Robert. Robert a fost asasinat.

Fred buimăcit de somn, nu mă'nţelegea. Un plâns nervos m'a cuprins. O sfârşeală cumplită mă pătrunse, anihilându-mă, făcându-mă incapabilă de cea mai neînsemnată mişcare. Fred, revenindu-şi alergă la telefon. Chemă teatrul; ceru legătura cu Robert. Am auzit numai atât:

— „Robert, tu eşti la telefon? Ai scăpat, teafăr?...

Inima-mi bătea să se spargă. Ca o roată gigantică care s'ar fi învârtit înaintea ochilor mei, viziunile de aseară se amestecau, se confundau, se destrămau în bizarerii apocaliptice... Mi-am pierdut cunoştinţa...

....Mă ingrozia figura lombrosiană a şoferului...

„POFTIŢI LA MASĂ" (urmare din pag. 2-a)

susţine o convorbire agitată cu Yves Mirande, cunoscutul scriitor. Mirande soarbe lapte garantat pasteurizat, din sticlă sigilată. Se pare că simte o plăcere într'adevăr copilărească, deoarece s'a hotărît să dedice o odă laptelui sterilizat. Feyder bea şi el puţin sos de portocale şi face o mină extrem de fericită. Cu puţină atenţie vom surprinde însă din convorbirea celor doui, vorbele „Champagne Maison" şi „Les dejeuners chez la rue, et les belles petites femmes de Paris", spuse cu oarecare melancolie.

Nu departe de aceştia s'a instalat Italia. Actorii italieni au sosit abia de câteva zile. In consecinţă nu şi-au fixat încă teritoriul pe harta „Ritz"-ului. Sunt în schimb cu atât mai agitaţi şi entuziasmaţi. Iată de exemplu un vlăjgan frumos care a stârnit o adevărată *„furore"*. Fetiţele americane îşi dau ghionţi, unele manifestă chiar sgomotos entusiasmul provocat de apariţia acestui nou Rudolf Valentino cu ochi de foc, simbol al vitalităţii. „Girl"-urile noastre au auzit că „amore" în Italia înseamnă mult mai mult decât sportivul „love" american şi caută să obţină cel puţin o privire drăgăstoasă din partea italianului. Acesta este însă extrem de ocupat. Trebue să demonstreze chelneriţei că este o adevărată crimă, un sacrilegiu, de-a servi spaghetti cu sos mexican. Biata fată îl priveşte nedumerită:

— „Pentru un sos atâta agitaţie ,atâta necaz!"

Liniştiţi şi distinşi stau împreună câţiva Ruşi. Alene şi moale se scurge convorbirea lor. Aristocraţie rusească! Prinţul Trubezkoy, blond, îngrijit, cu mâini, cum numai adevărata rasă le poate arăta, mănâncă în societatea generalului Lodişinsky din fosta gardă imperială. Un domn între 45—50 ani, impunător şi respectabil. Doamna care stă la masă cu ei este nepoata generalului, La Trouskaya, frumoasă, elegantă şi distinsă. Şi mai sunt cu ei câţiva compozitori, liniştiţi şi gânditori.

Niciunul nu poate uita marele măcel roşu. Le este indiferent ce mănâncă. Esenţialul este că sunt între ei, câţiva din cei mulţi ce-au fost. Şi-au creeat o filozofie proprie. Nu privesc înlături, le este egal dacă se află la Londra, Paris, Berlin, New-York. Hollywood sau Tokio. Ei nu mai au patrie. Tot ce au, poartă cu ei în suflet; sunt amintirile unui trecut minunat, ale unui vis destrămat de cea mai crudă dintre realităţi.

Nu-i deranjează nici grupul alăturat de Negri, care mai mult înghit decât mănâncă sandwich-urile lor, în plescăituri care îţi evoacă un jazz întreg. Aceştia se simt cel mai bine la „Ritz". Important pentru ei este ca totul să fie eftin, fie ce-o fi. Trebue să strângă bani mulţi, pe cari să-i trimită acasă, în plantaţiile de bumbac.

Şi apoi mai sunt atâtea naţiuni, câte cunoaşte geografia: dela eschimoşii cari o duc greu din pricina căldurii şi până la ungurii cari nu pierd nici o ocazie, să-i tragă un ceardaş, toată lumea este reprezentată.

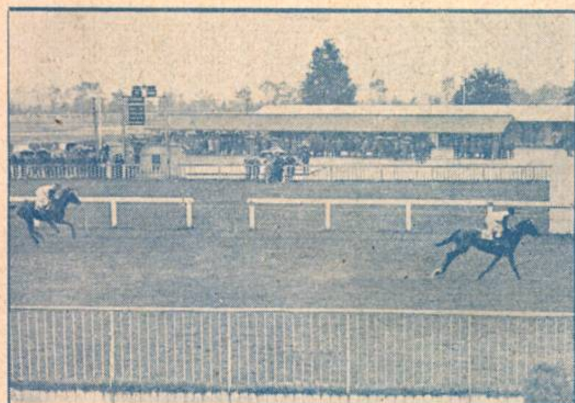
Şi să nu vă închipuiţi poate că aceste naţiuni trăesc cel puţin aci în deplină armonie. Nu rareori maître d'hotel-ul trebue să intervină pentru a despărţi doi vrăjmaşi cari s'au încăerat pentru vreo fâşie de pământ, care se află la mii de mile depărtare sau pentru vre-o fată ispititoare, care — ce-i drept, — se află la aceeaş masă cu ei.

Acestea sunt însă accidente inevitabile, ţinând mai ales seama de temperamentul atât de variat al eroilor.

ACTUALITAȚI din țară

Stânga I: *Publicul urmărind din tribună sosirea în premiul Dianei.* St. II: *Ciuvică trece potoul, câștigătoare în premiul Dianei.* St. III: *Ploaia din săptămâna trecută a inundat o parte din Capitală.* St. IV: *Autobusul Nr. 13 era predestinat să rămână în pană, în timpul inundațiilor.* Mijloc: *Ex-Regele George al Greciei jucând o partidă de tennis.* Jos: *Suveranul rostindu-și discursul la Academia Română, cu care ocazie a instituit premii în valoare de 500.000 lei.*

Dreapta I: *Oficierea serviciului religios, în ziua Eroilor, la mormântul Eroului Necunoscut.* Dr. II: *Defilarea trupelor în acelaș loc.* Dr. III: *Echipa clubului Sportul Muncitoresc care va participa probabil la serbările sportive internaționale, care vor avea loc la Viena în cursul lunei Iulie.* Dr. IV: *Echipa maghiară Sabaria, care a jucat la București match-uri de foot-ball cu echipele „Juventus" și „Macabi".*

Regele Carol II pe front în răsboiul 1916-1918

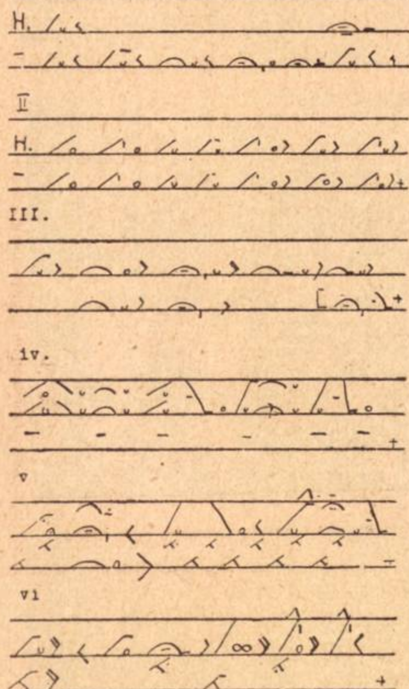
Fotografia de mai sus reprezintă pe suveranul nostru, în fața adăpostului din primele linii ale frontului, în timpul răsboiului pentru întregirea neamului.

Clișeul ne-a fost pus cu deosebită bunăvoință la dispoziție, de domnul Traian Ionescu, președintele societății „Apărătorii României Mari" a demobilizaților, în posesiunea căruia se află și originalul fotografiei.

Dansul exprimat prin scris

TRAIM în secolul simbolurilor.

Arta plastică și-a transformat volumele formelor, prin stilizări succesive, în corpuri geometrice, care păstrează numai scheletul ideii inspiratoare.

Pictura urmărind aceeaș evoluție ca sculptura, își transpune simbolurile în domeniul geometriei plane, reușind la „ultra realiști" să creieze forme reprezentative, pe care nici autorul lor nu le mai descurcă.

Șansele de inspirație nu mai sunt căutate în reliefurile naturii, ci în muzică. Pictorul mângâindu-și clasica lavalieră, ascultă simfoniile lui Beethoven și armoniile sunt transpuse în limbagiul culorilor.

Muzicantul la rândul său, privește o paletă de culori, îi fură esența estetică și o toarnă în forma punctelor negre, creiând armonii și melodii. Dansatorul urmând acelaș principiu, își caută isvorul inspirației sale, în ritmul liedurilor și al romanțelor. Impalpabilul muzicei, devine ritmul mișcărilor dansului, expresia plastică a liniilor trupului. Cu această fază, dansul a intrat într'o epocă de completă renovare. Dansatorul lăsat pradă fanteziei sale, interpretează bucata muzicală, cașicum fiecare notă ar avea darul să pue în mișcare un anumit mușchiu al corpului, iar armonia și acordul, un complex de mușchi, căci în totalitatea lor plasticizează efectul exprimat de muzică.

Dansatorul a devenit astfel un inspirat care-și folosește stările sufletești, ca mijloc, ca schemă, a dinamicei corporale.

Bineînțeles, în asemenea situații, rolul profesorului e destul de ingrat. Lecția de dans întâmpină greutăți nebănuite până acum, deoarece nu se mai desfășoară în ritmul și simetria unor exerciții de gimnastică suedeză, ci într'o euritmie degajată de orice îngrădiri de program. Profesorul neputând nici el să interpreteze aceeaș bucată riguros cu aceeaș plastică de mișcări, s'a simțit nevoia, cel puțin pentru școală, a unui alfabet, care să redea în scris ritmul, expresia feții, timpul mișcării, etc.

S'a format astfel o scriere specială a dansului, asemănătoare aceleia a notelor muzicale, indicându-se toate elementele necesare pentru a reproduce mișcările tot astfel după cum se interpretează notele în muzică.

S'a dat mișcărilor valori în timp, printr'un semn anumit, ritm, respirații, expresii, etc.

Citind aceste note ale dansului, asemenea unei partituri, fiecare dansator are posibilitatea să reproducă dansul cu preciziune.

Scrisul acesta din punct de vedere al technicei sale, e cât se poate de simplu.

Așa bunăoară S (I½, III½, I½) indică dansatorului exact timpul mișcării, ritmul, respirația și expresia feței.

Pentru a da o imagine concretă a unui astfel de manuscris, redăm în fascismilul alăturat, o pagină a acestei curioase scrieri.

LOTHAR

CURIOZITATE

Coana Lenuța, proprietăreasa mea, este o fire foarte curioasă și cum singur bărbatul ei cunoaște toate amănuntele unui cancan petrecut pe strada noastră, depune insistențe uriașe pe lângă el, pentru a-i face și ei cunoscut cum stă chestia. Dar probabil că afacerea are unele amănunte cam neconvenabile și deaceea soțul refuză cu încăpățânare să vorbească.

In sfârșit, o întreabă:

— „Dar știi să taci?"

—„Ca mormântul", răspunde ea repede.

— „Ei atunci, taci te rog și nu mai întreba nimic".

CRONICA ŞTIINŢIFICĂ

Vin două comete!

Ele se apropie acum de perihelie - Pământul nu-i în primejdie

ANUL 1931 e unul din cei mai bogaţi ani, în fenomene astronomice.

La 2 Aprilie, am avut o eclipsă totală de lună, cum nu s'a mai văzut dela 1924. Astronomii ne anunţă iar o eclipsă totală, tot de lună, care va avea loc în Septembrie, deasemenea vizibilă în ţara noastră şi ale cărei faze vor fi mult mai interesante de cât ale celei precedente.

Deocamdată suntem în conjuraţi de comete. Două dintre ele vor trece la perihelie săptămâna viitoare şi o a treia ne va vizita la toamnă.

Cometele care se apropie acum se numesc *Tempel I* şi *Swift.*

Cum cititorii noştri sunt pasionaţi de Astronomie şi avem obligaţiunea a-i ţine la curent cu evenimentele cereşti, ne vom ocupa în cronica de azi cu mersul celor două comete, ce ameninţă să ne aducă o vară extrem de călduroasă (?) cum anunţă unii astrologi, deşi nu există absolut nici-o legătură între comete cu orbite externe şi condiţiunile meteorologice de pe Pământ.

— *Ce înseamnă „orbite externe"*, ne vor întreba unii cititorii.

Ştim că planetele se învârtesc în jurul soarelui, fiecare pe orbita ei. Cometele se învârtesc şi ele în jurul soarelui, dar taie orbitele planetelor. Astfel în luna Mai 1910 cometa Halley a tăiat orbita Pământului şi n'a lipsit mult să ne ciocnim cu ea. Această cometă, mare şi primejdioasă va ajunge în 1932 la orbita lui Neptun; desigur în acea planetă trebue să fie acum o panică extraordinară, bine-înţeles dacă există şi acolo oameni, ziare şi astronomi.

Cometele ce vin în Iunie nu vor tăia orbita Pământului; în consecinţă putem fi liniştiţi.

Orbitele lor sunt în afară de drumul Pământului, dar în schimb ele se încrucişează cu eclipsele lui Marte, Jupiter şi a câtorva sute de asteroide (planete mici), putându-se eventual ciocni cu una dintre ele.

PĂMÂNTUL NU E ÎN PRIMEJDIE

Astronomii ne asigură — şi trebue să-i credem, de oarece calculele lor sunt foarte precise — că primejdia unei ciocniri cu planeta noastră e cu desăvârşire exclusă, ambele comete având orbite externe care se apropie mult de drumul parcurs de planeta noastră, fără însă să-l taie, cum a fost în trecerea la perihelie a cometei lui Halley la 5 Mai 1910.

La 1872 Jupiter a sfărâmat cometa lui Biela şi resturile ei cad în fiecare an sub forma de ploi de stele căzătoare.

FLAMMARION DESPRE CELE DOUĂ COMETE

Iată ce scria *Flammarion* despre comete:

„Dintre toate curiozităţile cerului, cometele sunt desigur astrele ce ne atrag mai mult atenţia, prin aspectul lor misterios şi adeseaori ciudat. Ele ne sosesc din adâncurile spaţiului, apar câtva timp pe cerul nostru şi se reîntorc în necunoscut.

De oarece nu e rar ca o naţiune sau alta să fie victima unei calamităţi oarecare, fie naturală, fie omenească, precum răsboaie, revoluţii, epidemii, inundaţii, secetă, mizerii de tot felul, apariţia acestor astre cu coadă, erau privite ca tot atâtea semne de mânie cereşti.

Cometa TEMPEL I, descoperită la 1867 a trecut la perihelie în Noembrie 1910.

Cometa SWIFT descoperită la 1894 a trecut la perihelie în Decembrie 1912".

Inainte de a continua istoricul acestor astre cu coadă, vom da câteva date, din care se vede la ce precizie a ajuns Cosmografia modernă.

DATE ASTRONOMICE

Iată după tabelele lui *F. Baldet*, astronom la Observatorul din Paris, datele principale referitoare la cele două comete (F. Baldet: „Comètes périodiques"):

1) Cometa *TEMPEL I s'a observat până în prezent de 3 ori. A fost descoperită în Mai 1879. Argumentul latitudinei perihelice (omega) e 159° 29' 35", longitudinea nodului ascendent e 78° 45' 56" şi inclinaţia 9° 46' 3". Distanţa perihelică 1.771.113 (raza orbitei terestre fiind luată ca unitate), distanţa afelică 4,820, perioada de revoluţie în ani 5, 98224, equinoxul 1879.*

2) Cometa *SWIFT (sau Tempel III) are următoarea fişă:*

Descoperită la 1880.
Văzută de 4 ori.
Argument latid. perih. 113° 41' 17".
Longit. nodului asc. 290° 18' 40".
Inclinaţiunea 5° 26' 33".
Dist. perihelică 1, 15316.
Dist. afelică 5, 214.
Perioada de revoluţie 5, 68066.
Equinoxul 1910.

Notaţiunile de mai sus sunt întrebuinţate de Biroul central al Uniunei Astronomice Internaţionale (U. A. I.).

Fiecare cometă îşi are argumentul ei, astronomic bineînţeles, apoi nod ascendent, înclinaţie, periheliu, afeliu, etc.

Să părăsim domeniul cifrelor şi să filuim istoricul vast al cometelor.

Am pe masa de lucru patru cărţi interesante despre aceste astre, una în limba engleză de *Chambers*, intitulată *„The Story of the Comets"* (tipărită la Oxford), a doua în limba germană: *M. Wilhelm Meyer: „Kometen und Meteore"* (editura „Cosmos", Stuttgart), a treia în franceză de *Flammarion*, şi a patra în limba română, comunicare la Academia Română a lui *Anestin.*

Cititorii să se înarmeze deci cu răbdarea necesară pentru a citi cele ce urmează:

GROAZA OAMENILOR DE COMETE

Istoricul Sultoniu ne asigură că o cometă a prevestit moartea împăratului *Claudius*, ceeace e desigur o simplă coincidenţă.

Cometa lui Halley a fost văzută de 30 de ori din anul 467 înainte de Hr. până azi. Pe vremea lui *Ludovic I*, această vagabondă a cerului, cum o numeşte Flammarion, apăru în zilele de Paşti al anului 837.

Ea apăru şi în Aprilie 1066, în zilele când *Wilhelm Cuceritorul* năvălia în Anglia.

Cronicarii vremii ne spun: *Normanzii călăuziţi de o cometă au invadat Anglia".*

Şi într'adevăr Anglia e la Vest de Normandia.

Regii Angliei poartă în coroana lor o bucată din coada cometei Halley (?!), care a avut o mare înrâurire asupra bătăliei dela Hastings.

Cum s'a putut tăia această coadă e desigur o enigmă.

Legenda ne spune că ar fi tăiat-o însuşi Wilhelm cu sabia lui.

Ce vedeau strămoşii în comete: foc, săbii, capete tăiate etc...

La 1456 cometa lui Halley îngrozi pe creştini prin apariţia ei după cucerirea Constantinopolului de către turci.

Ea apăru în Iunie 1456 şi avea o coadă atât de enormă, încât acoperea două constelaţii zodiacale. Papa

Calixt II dădu ordin să se tragă toate clopotele bisericilor la amiază.

Cometa dela 1528 înspăimântă lumea într'atâta, încât până și un doctor, vestitul chirurg *Ambroise Paré* vedea în coada ei un braț cu o sabie mare și capete tăiate printre pumnale și iatagane turcești.

O SCRISOARE A D-NEI DE SEVIGNÉ

In monumentala sa operă *„L'Astronomie populaire"*, Camille Flammarion reproduce un fragment dintr'o scrisoare a d-nei de Sévigné.

. Iată ce scria această mamă îngrijorată fiicei sale, în anul 1661:

„Avem aci o cometă, destul de mare. Are cea mai frumoasă coadă ce se poate vedea. Toate personalitățile mari sunt alarmate și cred că e un semn de avertisment al Cerului".

POTOPUL A FOST PROVOCAT DE COMETA HALLEY (?).

Astronomul Whiston a calculat că acum vre-o 10.000 de ani cometa Halley a atins Pământul provocând mari perturbări atmosferice, între care și potopul.

Se zice că inundațiile catastrofale dela 1911, când s'a revărsat și Sena la Paris, ar fi o consecință a trecerei Pământului prin coada aceleași comete în 1910.

PLOAIE DE STELE CAZATOARE

„La 27 Noembrie 1872, ne spune Flammarion, cometa lui Biela, care se pierduse de mult timp, trebuia să se întâlnească cu Pământul. In loc de cometă, Pământul a primit o ploaie de stele căzătoare, al căror număr a fost socotit la 160.000. Aceeaș întâlnire a avut loc la 27 Noembrie 1883. Cometa pierdută se desfăcuse într'adevăr, în stele căzătoare.

In 1770 marea cometă a lui Lexell s'a dus drept spre Jupiter și a atins în sborul ei repede, cei patru sateliți mai mari. Sateliții nu au suferit nici-o perturbație. Din contră, cometa a fost deranjată din cursul ei, ba încă mult".

ANALIZA SPECTRALA A COMETELOR

După cum oamenii își fac diverse analize la laboratoare pentru a cunoaște enigmele trupului lor, la fel se pot cunoaște tainele astrelor, prin analiza spectrală.

Iată ce ne spune în această privință Flammarion.

„Analiza spectrală găsește în comete, mai ales gaze carbonate, hidrocarburi, combinații ale hidrogenului cu carbonul. Apropiindu-se de soare, în trecerea la perihelie, aceste gaze se încălzesc, se dilată, se electrizează și dau naștere coadelor fantastice de mai multe milioane de kilometri lungime, care par nemateriale și care sunt fără îndoială o excitație electrică a eterului.

Aceste coade sunt totdeauna opuse scarelui, nu la spatele cometei cum s'ar crede ci câte odată chiar înaintea ei.

La 27 Februarie 1843 și la 17 Septembrie 1882 s'a văzut o cometă aruncându-se drept spre soare, făcându-i înconjurul în câteva ore, *cu o iuțeală de* 500.000 metri pe secundă *(de 1.000 de ori mai mare ca a glontelui de pușcă), ducând cu ea o coadă rectilinie de mai multe milioane km. lungime.*

Nimic nu ne dovedește că gazele ce compun sâmburii cometari sunt cu totul inofensive, că într'o întâlnire cu Pământul s'ar putea ca transformările mișcării în căldură și combinațiile acestor gaze cu oxigenul atmosferei noastre, să aibă ca rezultat incendiul total al lumii pe care trăim.

Dacă astronomii ar anunța prin ziare că într'o zi, la o oră anumită, ar avea loc întâlnirea cu o cometă de foc, ce ar fi văzută cum vine din adâncimile spațiului, atunci afacerile politicii, comerțului și ale Bursei, cum și toate plăcerile din lume s'ar întuneca pentru oameni. Perspectiva unei catastrofe atât de apropiate ar emoționa și pe cei mai bravi, iar negalitățile sociale ar dispărea față de amenințarea generală. Cine știe ce ar rezulta dintr'o asemenea întâlnire".

TRECEREA LA PERIHELIE

Astronomii lucrează acum la stabilirea efemeridelor cometelor; în deosebi e interesant a găsi prin calcul ziua, ora, minuta și secunda când vor trece la perihelie, adică la cea mai mare apropiere de soare.

Din cauza apropierei de soare, ele nu vor fi vizibile în bune condițiuni, fiind urmărite doar cu telescopul și pe placa fotografică.

Oamenii nu vor avea deci prilejul să se înspăimânte pe aceste vremuri de criză.

COMETELE VAZUTE DE STRAMOȘII NOȘTRI

Trebuie să recunoaștem că deși nu mai suntem în Evul Mediu, totuși poporul e tot atât de superstițios ca altă dată.

Iată ce ne spune regretatul popularizator al astronomiei *Victor Anestin*, într'o comunicare făcută Academiei Române:

„Era peste putință ca fenomenele cerești mai neobișnuite să nu fi atras băgarea de seamă a strămoșilor noștri, oricât de puțin s'ar fi interesat ei de lucrurile cerești și chiar dacă nu posedau nici cele mai elementare noțiuni pentru a-și explica acele fenomene. Astfel fenomenele cerești mai rare, cum de pildă aparițiunea unei mărețe comete sau întunecarea soarelui, sau a lunii, ori însfârșit ivirea bruscă a unui strălucitor bolid, nu numai că le atrăgeau băgarea de seamă, dar ei puneau în legătură aceste fenomene curioase, cu evenimentele ce se desfășurau în țara noastră, sau în cele vecine.

Aceste fenomene erau socotite ca semne ale urgiei divine, prevestitoare de tot felul de răutăți: de foamete, răsboiu, ciumă, și altele. Și aveau dreptate totdeauna, căci rar s'a văzut să se ivească o cometă strălucitoare și să nu se întâmple în acel an, sau în cel următor, un răsboiu de pildă. Lucrul nu ar fi trebuit însă să fie cu mirare, când erau excepțiuni numai anii liniștiți.

Intotdeauna și în toate țările, omul a simțit nevoia de a însemna undeva aparițiunile cerești curioase, cutremurele, pe lângă evenimentele istorice. Și unde erau să fie trecute pe vremuri asemenea însemnări, dacă nu pe cărțile ce le aveau la îndemână, cei cari știau să citească? Aceste cărți erau mai toate religioase și de aceea însemnările în chestiune le găsim pe marginea ceaslovurilor, psaltirelor și mai rar pe mineiuri, cari erau mai puțin cetite.

Alături de nașterea, botezul, sau decesul unui membru al familiei, găsim și însemnări despre cutremure, eclipse sau comete. In bisericile noastre, cele mai multe însemnări sunt cele de cutremure, căci de pe urma cutremurelor bisericile pătimiau cele dintâi.

Au vreo valoare pentru noi asemenea însemnări, de cele mai multe ori scurte, naive, cu comentarii curioase, ce nu au nimic științific?

Cel mai bun răspuns îl putem da cu ceeace se face în apus. In Germania de pildă, s'au strâns și se strâng mereu toate aceste însemnări și d. Archenhold, directorul observatorului astronomic din Treptow în apropiere de Berlin a publicat asemenea cataloage interesante, pentru cometele observate în vechime mai ales, și pentru fenomenele meteorologice ca antelii, coroane și halo-lunare, etc.

Pentru noi Românii însemnările de felul acesta, scrise pe vremuri în țara noastră, au o deosebită importanță, deoarece ele constituesc mai întâiu primele observațiuni, ori cât de rudimentare ar fi ele cu privire la diferitele fenomene științifice Al doilea, din punctul de vedere general, putem spune că e absolut trebuincios să strângem toate însemnările acestea la un loc, căci sunt unele foarte interesante. Se poate foarte bine că o cometă să fi fost observată numai dinspre estul Europei, spre vest cerul fiind înnorat câtva timp. Și avem astfel de întâmplări.

Cel dintâi care a dat la iveală câteva însemnări risipite prin diferite scrieri istorice și cronice, a fost Șt. C. Hepites, *fostul director al institutului nostru meteorologic, și anume în valoroasa sa scriere intitulată: O primă încercare asupra lucrărilor astronomice din România până la finele secolului al XIX-lea. D. Hepites însă se ocupă în scrierea d-sale numai de lucrările pur științifice, astfel că numai incidental vorbia despre vechile însemnări. Mulțumită însă acestor prime indicațiuni mi-am luat sarcina de a face cercetări mai minuțioase în această privință, pentru a găsi cât mai multe însemnări cu privire la fenomenele cerești.*

Bine înțeles, însemnările ce urmează nu sunt singurele, trebue să mai fie încă multe altele prin cărți vechi ce n'au fost încă răsfoite, prin manuscrise ce nu au putut fi încă cercetate. In ce privește manuscrisele pe cari le posedă Academia noastră, parte din ele au fost tipărite, după cum se știe, și se lucrează cu sârguință la descifrarea celorlalte.

M'am oprit cu cercetările până la jumătatea veacului al XIX-lea, deoarece de atunci încoace însemnările au fost înlocuite cu articole prin ziare și reviste.

Catalogul ce urmează l-am împărțit în trei părți și anume: însemnările de comete, de eclipse și de bolizi.

INSEMNARI DE COMETE

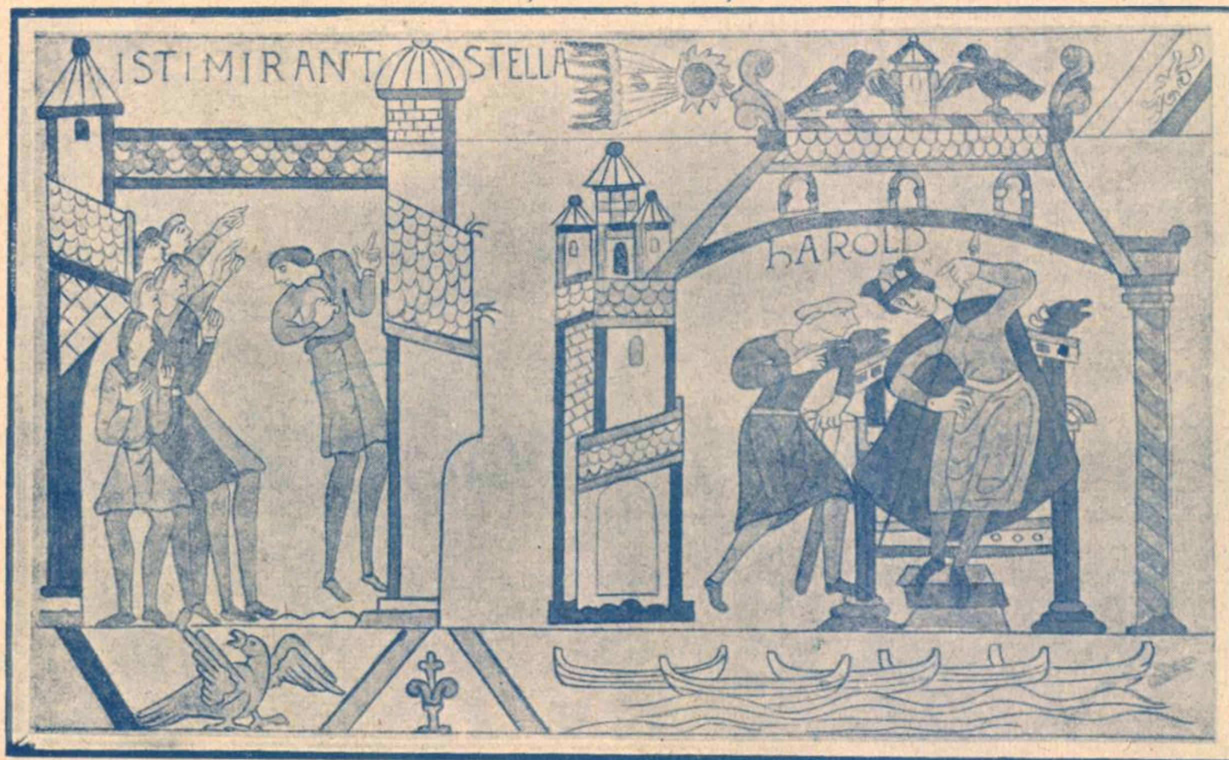
E foarte curios că însemnările de comete nu sunt mai numeroase. Se știe că aceste astre atât de inofensive au înspăimântat întotdeauna pe cei fără știință de carte. Spre marea mea mirare n'am găsit însemnări nici pentru cometele strălucitoare din prima jumătate a veacului al XIX-lea. Cu toate acestea e peste putință să nu fi însemnat cineva în Țara-Românească apariția unei comete ca aceea din 1811, sau ca acea din 1843.

In schimb găsim însemnate comete din veacurile XV, XVI, XVII și XVIII, dar nu toate cometele cele mai strălucitoare.

1473 (?) *„In anul 6981 s'au arătat o stea luminoasă cu cutremur. Ianuarie 22 și în anul acela s'au războit împăratul cu Iusum Hasan și au pierit acolo Pașa de România Husan Murat și mulți alții împreună cu el la apa Eufratului, August în 4 într'o Miercuri".*

In anul 1473 dela nașterea lui Hristos nu a apărut nici o cometă strălucitoare. Ce putea fi deci acea „stea luminoasă"?

De obicei, în toate cronicele noastre se spune lămurit „stea cu coadă", *sau* „comet", *sau greșit* „comit", *niciodată însă nu se spune că a apărut o* „stea". *De fapt au apărut pe cer, aproape subit, multe stele nouă. Astfel în 1572, adică 100 de ani în urma datei de mai sus a apărut o măreață stea nouă, în constelația Casiopeia. In 1473 însă nu a apărut nici o stea nouă; mă întemeiez în această privință pe faptul, că lucrând de mai multi ani la un studiu asu-*

O stampă veche, care se referă la o cometă din vremea lui Wilhelm Cuceritorul (anul 1066).

pra stelelor nouă, am întocmit un catalog de toate aceste stele nouă, întrebuințând toate datele ce puteau fi găsite. Dacă strămoșii noștri nu au observat, sau nu au observat steaua cea nouă din 1572, care a întrecut luceafărul în strălucire și care timp de câteva zile a putut fi văzută la amiază, apoi e și mai puțin probabil să fi însemnat o stea nouă în 1473 care nu a atras atențiunea nimănui, nici a astronomilor din alte țări.

Mult mai ușor e să admitem că data e greșită cu un an și că în loc de 6981 trebue să fi fost 6980, adică 1472 dela Hristos și așa și trebue să fie, deoarece în acel an s'a arătat o cometă măreață, care a înspăimântat pe mulți.

Ne îndriduește să credem aceasta și faptul că trecerea la perihel a cometei a avut loc la 22 Ianuarie, atunci când cometa a atras privirea tuturor.

Insemnarea aceasta se găsește în Letopisețul lui Azarie de d-l I. Bogdan. Anal. Ac. Rom. Tom. XXXI. Memoriile Secțiunii istorice, pag. 88.

Cometa din 1472 a fost într'adevăr interesantă din mai multe puncte de vedere.

La 29 Februarie a trecut la perihelie, la vreo 70 milioane kilometri departe de soare.

Chinezii, de pe urma cărora avem nenumărate și interesante observații asupra tuturor fenomenelor cerești, ne-au lăsat și ei însemnările lor, astfel că s'a putut calcula orbita cometei.

Pentruce cronicarul dă data de 22 Ianuarie? Pentrucă la această dată, după socotelile făcute, cometa s'a apropiat la o mare distanță de pământ. După calculul lui Celoria, cometa s'a apropiat de pământ la acea dată până la mai puțin de 10 milioane kilometri, iar după Laugier până la 5 milioane kilometri, eveniment foarte rar în analele astronomiei. Era atât de aproape deci, încât într'o zi străbătea pe cer mai mult de 40 grade, adică aproape jumătate distanța dela orizont la zenit. De sigur că în ziua de 22 Ianuarie a apărut aproape brusc pe cer, pentru cei cari nu știuseră de apariția ei mai de mult.

Faptul că în aceea zi s'a întâmplat și un cutremur nu e de mirare, deoarece cutremurele nu sunt așa de rare în țara noastră și bine înțeles, poporul a pus numai decât în legătură cometa cu cutremurul.

Eu unul cred că nu poate să existe nici-o îndoială asupra identitătii cometei citate de cronicar cu cea din 1472, deși se indică în cronică un an mai târziu.

(Citată de Pingré, in Histoire des cometès, vol. I p. 501).

Pingré spune că despre această cometă se vorbește în Herlornae Nassoviorum, 1637, a lui Ioannis Henrici Alstedii. (Thesaurus chronologiae), în Exempla Cometarum a lui Abrahami Rockembackii, în Theatri cometici, pars posterior, de Lubieveacul al XVI-lea.

Neavând alte amănunte, Pingré nu netz, și încă vre-o trei scrieri din face nici un comentar. Pentru noi e de însemnătate faptul că această cometă a fost observată „serios" *dintr'o localitate românească și de sigur de către Români.*

1509. *In acest an s'a observat o cometă la Brașov.*

1680 *Decembrie. „In cursul anilor 7188 (era dela Kristos 1689 (?), în luna Decembrie 10 zile, ivitu-s'au pe cer o* stea cu coadă, *căreia îi zic latinii cometă, adică* mătură. *Și lungă era, de cuprindea cu lungimea ei jumătate de cer, începându-se întâi de jos dintr'o stea despre partea țării ungurești, între amiazăzi și între apus. Apoi de zi ce trecea tot se urca pe cer către miazănoapte în sus și dindărăt se scurta, mergând spre miazănoapte, precum este umbletul cerului cu stelele, învârtindu-se către apus. Și așa au trăit șapte săptămâni și patru zile până la zi întâia a lui Februarie, de acia s'au stins și au perit. De care mulți astronomi strângându-se prin alte țări, au făcut prognotic ce se va lucra în lume după aceea în urmă, care lucru apoi curgând după acea cometă s'au scornit vrajba mare de oști mai la toate Impărățiile și țările, câți sunt megieși împrejur, de se hotărăsc cu Turcii iară mai vârtos între Impărăția Turcului și între Impărăția Neamțului, precum scrie mai jos".*

* * *

Am ajuns acum la concluzii, după o documentare prea bogată desigur, pentru spațiul restrâns al unei reviste.

CONCLUZII

Cometele au înspăimântat pe toți oamenii, în decursul veacurilor.

Cometele observate în țara noastră, mai ales în Ardeal, Bucovina și Moldova au fost notate de 16 cronicari sub denumirile: *„stea cu coadă"*, *„comit"*, *„mătură"* etc. Aceste însemnări sunt menționate de Arago și alți astronomi străini.

In fine, ceeace ne interesează cel mai mult, cometele Tempel I și Swift, care se apropie acum de pământ, nu sunt primejdioase. In trecerea lor la perihelie, ele vor fi vizibile numai la telescop.

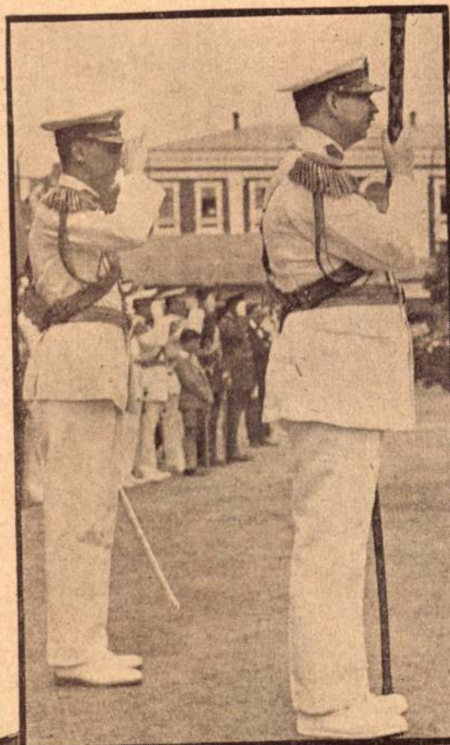
NEPTUN

Serbarea dela Regimentul 21 infanterie

Regimentul 21 infanterie, implinind o sută de ani dela înființarea lui, s'a organizat o comemorare la care au participat Suveranul și Principele Niculae.

Fotografiile noastre reprezintă: Rândul I sus: *Suveranul și Principele Niculae.* Mijloc: *Regele și Principele Niculae în fața tribunei regale, în mijlocul ofițerilor.* Jos: *Trecerea in revistă a delegațiilor vechilor contigente.* Dreapta sus: *Defilarea echipei sportive a regimentului.* Dreapta jos: *Suveranul urmărește exercițiile n'litare ale trupei.*

